تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ ستمبر ۱۹۴۹ء میں حلقہ ہمدرداں میں شریک ہوئے

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۱۲۵ء	جمیل احمد خاں صاحب نئی دہلی	۹	۱۳۳ء	پی اے محمد ایوب صاحب شمالی ارکاٹ	۱۷	۱۴۱ء	فضل الرحمٰن صاحب دہلی
۲	۱۲۶ء	دیسراج کھنہ صاحب "	۱۰	۱۳۴ء	اے بی محمد سلیمان صاحب "	۱۸	۱۴۲ء	مظفر الدین صاحب "
۳	۱۲۷ء	احمد عبدالکریم صاحب مدراس	۱۱	۱۳۵ء	ایم سید عمر صاحب مدراس	۱۹	۱۴۳ء	کے ایم عبدالجبار صاحب مدراس
۴	۱۲۸ء	صلاح الدین احمد صاحب "	۱۲	۱۳۶ء	پی عبدالقادر صاحب اینڈ کو "	۲۰	۱۴۴ء	حکیم حافظ سراج احمد صاحب کانپور
۵	۱۲۹ء	ایس عبدالسلام اینڈ کو "	۱۳	۱۳۷ء	ای اے واہاب کمپنی "	۲۱	[illegible]۱۴۵	سید سعدی مچھلی شہری الٰہ آباد
۶	۱۳۰ء	این عبدالسبحان اینڈ سنز "	۱۴	۱۳۸ء	این، ڈی، عبداللہ صاحب "	۲۲	۱۴۶ء	بشیر احمد صاحب "
۷	۱۳۱ء	ایچ محمد قاسم بیگ صاحب "	۱۵	۱۳۹ء	سی، حاجی زین العابدین اینڈ کو "	۲۳	۱۴۷ء	مظفر علی صاحب احمد آباد
۸	۱۳۲ء	بشیر احمد سید صاحب "	۱۶	۱۴۰ء	بی، ایس عبدالوہاب اینڈ کو			(بھوپال)

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو ماہ ستمبر ۱۹۴۹ء میں ہمیں اپنے ہمتمین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا گیا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے، دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینہ میں محسوب ہوتی ہے۔ اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے۔

(مرتب)

ستمبر ۳۹ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۸۱۰	سید شاہد علی صاحب دہلی	صہ/	۲۲	۶۶۱۷ بکی	حکیم عبدالحمید خانصاحب دہلی	صہ/	۴۳	۶۶۳۹ بکی	عیوض خاں محمد اسمٰعیل صاحبان دہلی	صہ/
۲	۸۲۶	خواجہ عبدالمجید صاحب "	سے/	۲۳	۶۶۱۸	پروفیسر عبدالرحمٰن صاحب "	۸/	۴۴	۶۶۴۰	ایچ فضل الرحمٰن صاحب "	صہ/
۳	۸۳۲	رگھو نندن سرن صاحب "	لہ/	۲۴	۶۶۱۹	شیخ عبدالرشید صاحب "	۸/	۴۵	۶۶۴۱	میاں محمد رفیق صاحب "	عہ/
۴	۸۳۹	زاہد حسین صاحب نئی دہلی	عہ/	۲۵	۶۶۲۰	ایم الٰہی بخش مہر دین صاحبان "	عہ/	۴۶	۶۶۴۲	حاجی قادر بخش اللہ بخش صاحبان "	سے/
۵	۵۸۰۰ بی	قاضی مظفر الدین صاحب دہلی	۸/	۲۶	۶۶۲۱	منشی محمد احسن صاحب "	۸/	۴۷	۶۶۴۳	محمد عمر صاحب "	صہ/
۶	۶۶۰۱	حاجی عبادالله خانصاحب "	ے/	۲۷	۶۶۲۲	محمد عبدالخالق شہاب الدین صاحبان	ے/	۴۸	۶۶۴۴	حاجی عبدالرحمٰن عبدالرحیم صاحبان	صہ/
۷	۶۶۰۲	منشی حنیف احمد صاحب "	ہم/	۲۸	۶۶۲۳	محمود علی صاحب "	ے/	۴۹	۶۶۴۵	حافظ عبدالحق محمد سراج الحق صاحبان	[illegible]
۸	۶۶۰۳	رحمت اللہ خاں صاحب "	ہم/	۲۹	۶۶۲۴	رفیق احمد صاحب "	عہ/	۵۰	۶۶۴۶	شمس العارفین صاحب "	عہ/
۹	۶۶۰۴	زرین خاں صاحب "	ے/	۳۰	۶۶۲۵	ضیاء الدین صاحب "	ہم/	۵۱	۶۶۴۷	رفیع اللہ خاں صاحب "	۸/
۱۰	۶۶۰۵	احسن حامد علی صاحب "	۸/	۳۱	۶۶۲۶	محمد ابراہیم صاحب "	۲/	۵۲	۶۶۴۸	شیخ محمد ادریس صاحب "	ہم/
۱۱	۶۶۰۶	محمد اسمٰعیل صاحب "	ہم/	۳۲	۶۶۲۷	مولانا محمد شفیق صاحب "	عہ/	۵۳	۶۶۴۹	محمد عارف صاحب "	عہ/
۱۲	۶۶۰۷	میر عزیز الدین صاحب "	عہ/	۳۳	۶۶۲۸	احمد اسلام خاں صاحب "	ے/	۵۴	۶۶۵۰	منشی حشمت اللہ صاحب "	صہ/
۱۳	۶۶۰۸	حکیم عزیز الدین صاحب "	۸/	۳۴	۶۶۳۰	حاجی محبوب بخش رفیع الدین صاحبان	صہ/	۵۵	۶۶۵۱	حکیم حامد میاں صاحب "	۲/
۱۴	۶۶۰۹	بشیر مرزا صاحب "	عہ/	۳۵	۶۶۳۱	شیخ محمد انیس الرحمٰن صاحب "	۸/	۵۶	۶۶۵۲	حکیم عبدالرزاق صاحب تلاوی	۲/
۱۵	۶۶۱۰	محمد علی صاحب "	عہ/	۳۶	۶۶۳۲	شیخ محمد سعید صاحب "	ہم/	۵۷	۶۶۵۳	منشی بشیر بیگ صاحب "	۲/
۱۶	۶۶۱۱	میاں غلام علی خاں صاحب "	ہم/	۳۷	۶۶۳۳	محمد شفیع صاحب "	۸/	۵۸	۶۶۵۴	محمد نور الغنی صاحب "	عہ/
۱۷	۶۶۱۲	صلاح الدین صاحب "	۸/	۳۸	۶۶۳۴	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب "	ہم/	۵۹	۶۶۵۵	سید عبدالحی صاحب "	عہ/
۱۸	۶۶۱۳	سید محمد شفیع صاحب "	۲/	۳۹	۶۶۳۵	خورشید عالم صاحب "	عہ/	۶۰	۶۶۵۶	حافظ شہاب الدین محمد دین صاحبان	ہم/
۱۹	۶۶۱۴	سعید الرحمٰن صاحب "	ہم/	۴۰	۶۶۳۶	حاجی منور الدین محمد گلزار صاحبان	صہ/	۶۱	۶۶۵۷	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان "	عہ/
۲۰	۶۶۱۵	سید سلیم الدین صاحب "	ہم/	۴۱	۶۶۳۷	سید عبداللطیف صاحب "	۸/	۶۲	۶۶۵۸	مرزا سلیمان صاحب جوہری "	عہ/
۲۱	۶۶۱۶	حکیم شریف الدین خانصاحب "	ہم/	۴۲	۶۶۳۸	مرغوب احمد صاحب توفیق "	ے/	۶۳	۶۶۵۹	بیگم الیف ڈی محمود صاحب "	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۴	۶۶۶۰	ظہیر الدین صاحب چشتی دہلی	۸ر	۸۸	۶۶۸۴	محمد اسحاق صاحب کتاب دہلی	۲ر	۱۱۲	۶۷۰۸	عبدالرشید صاحب دہلی	عہ
۶۵	۶۶۶۱	محمد تقی صاحب اینڈ سنز 〃	۴ر	۸۹	۶۶۸۵	شیخ محمد ربیع صاحب 〃	۴ر	۱۱۳	۶۷۰۹	حکیم محمد کبیر الدین صاحب 〃	۶ر
۶۶	۶۶۶۲	ناصر حسین صاحب 〃	عہ	۹۰	۶۶۸۶	محمد ادریس صاحب باڑی 〃	عہ	۱۱۴	۶۷۱۰	مقبول احمد صاحب 〃	عہ
۶۷	۶۶۶۳	انڈین کلاتھ اسٹور 〃	۸ر	۹۱	۶۶۸۷	عبدالرحیم صاحب 〃	۴ر	۱۱۵	۶۷۱۱	سید انوار احمد صاحب 〃	۶ر
۶۸	۶۶۶۴	حاجی عبدالغنی فضل الحق صاحبان 〃	۶ر	۹۲	۶۶۸۸	ممتاز الدین صاحب 〃	۶ر	۱۱۶	۶۵۵۲	شیخ محمد حشمت علی صاحب 〃	۶ر
۶۹	۶۶۶۵	حاجی بشیر احمد صاحب 〃	۸ر	۹۳	۶۶۸۹	سید محمد احمد صاحب 〃	۸ر	۱۱۷	۶۵۵۳	خانصاحب عبدالعلی صاحب 〃	عہ
۷۰	۶۶۶۶	شمس العارفین صاحب 〃	۴ر	۹۴	۶۶۹۰	محمد جمیل احمد صاحب 〃	۸ر	۱۱۸	۶۵۵۴	محمد خلیل صاحب 〃	۶ر
۷۱	۶۶۶۷	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب 〃	عہ	۹۵	۶۶۹۱	نواب فخر الدین صاحب 〃	عہ	۱۱۹	۶۵۵۵	اکرام اللہ خانصاحب 〃	عہ
۷۲	۶۶۶۸	ڈاکٹر حسین بخش صاحب 〃	۴ر	۹۶	۶۶۹۲	رحمت اللہ صاحب 〃	۴ر	۱۲۰	۶۵۵۶	چودھری محمد سرور صاحب 〃	۶ر
۷۳	۶۶۶۹	حکیم احمر احسن خاں صاحب 〃	۲ر	۹۷	۶۶۹۳	ایم اکرام الدین صاحب 〃	۲ر	۱۲۱	۶۵۵۷	عبدالرزاق صاحب 〃	عہ
۷۴	۶۶۷۰	سرفراز الحق صاحب 〃	۴ر	۹۸	۶۶۹۴	مشتاق احمد صاحب زاہدی 〃	عہ	۱۲۲	۶۵۵۸	محمد اسمٰعیل صاحب 〃	عہ
۷۵	۶۶۷۱	دفتر رسالہ عصمت 〃	۸ر	۹۹	۶۶۹۵	حاجی رشید احمد صاحب 〃	۶ر	۱۲۳	۶۵۵۹	تاج الدین صاحب 〃	عہ
۷۶	۶۶۷۲	محمد حبیب خادم صاحب 〃	۸ر	۱۰۰	۶۶۹۶	سکریٹری صاحب برلا ملز 〃	[illegible]	۱۲۴	۶۵۶۰	ملک غلام حیدر صاحب 〃	۸ر
۷۷	۶۶۷۳	عزیز محمد صاحب 〃	عہ	۱۰۱	۶۶۹۷	ایس مولا بخش صاحب 〃	عہ	۱۲۵	۶۵۶۱	محمد غیور صاحب 〃	۸ر
۷۸	۶۶۷۴	مولانا محبوب الٰہی صاحب 〃	عہ	۱۰۲	۶۶۹۸	چودھری محمد دین صاحب 〃	۵ر	۱۲۶	۶۵۶۲	منشی کریم بخش صاحب 〃	۸ر
۷۹	۶۶۷۵	حاجی شیخ نتھے عبدالرزاق صاحبان 〃	عہ	۱۰۳	۶۶۹۹	سراج الدین صاحب 〃	۴ر	۱۲۷	۶۵۶۳	صوفی غلام قادر صاحب 〃	۸ر
۸۰	۶۶۷۶	کلو صاحب تالے والے 〃	۸ر	۱۰۴	۶۷۰۰	حاجی اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان 〃	۸ر	۱۲۸	۶۵۶۴	سید ضمیر الحسن صاحب برنی 〃	۸ر
۸۱	۶۶۷۷	عبدالحق صاحب 〃	صہ	۱۰۵	۶۷۰۱	عبداللطیف صاحب 〃	۸ر	۱۲۹	۶۵۶۵	آغا علی مصطفیٰ صاحب 〃	۴ر
۸۲	۶۶۷۸	قدیر الدین احمد صاحب 〃	عہ	۱۰۶	۶۷۰۲	محمد یٰسین صاحب 〃	عہ	۱۳۰	۶۵۶۶	سید محمد ذاکر صاحب 〃	۴ر
۸۳	۶۶۷۹	خواجہ غلام السبطین صاحب 〃	۶ر	۱۰۷	۶۷۰۳	علی احمد خاں صاحب 〃	عہ	۱۳۱	۶۵۶۷	منشی حبیب الرحمٰن صاحب 〃	۴ر
۸۴	۶۶۸۰	حاجی نور الدین صاحب 〃	۸ر	۱۰۸	۶۷۰۴	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان 〃	۸ر	۱۳۲	۶۵۶۸	مولوی عبدالرب صاحب 〃	عہ
۸۵	۶۶۸۱	غفران الدین صاحب 〃	۸ر	۱۰۹	۶۷۰۵	حاجی کالے خاں صاحب 〃	۸ر	۱۳۳	۶۵۶۹	حافظ عبدالحکیم صاحب 〃	ےر
۸۶	۶۶۸۲	رزین خاں عبدالحمید خاں صاحبان 〃	۶ر	۱۱۰	۶۷۰۶	حاجی عبدالحمید عبدالمجید صاحبان 〃	۴ر	۱۳۴	۶۵۷۰	ایم طفیل محمد صاحب 〃	۸ر
۸۷	۶۶۸۳	مرزا فیاض بیگ صاحب 〃	۴ر	۱۱۱	۶۷۰۷	فیض محمد صاحب 〃	عہ	۱۳۵	۶۵۷۱	خواجہ غلام حسین صاحب 〃	عہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
۱۳۶	۶۵۷۲ سی	سید مرتضیٰ علی صاحب ثانی دہلی	عہ	۸	۶۹۵۷ سی	محمد انوار الہدیٰ صاحب علیگڑھ	عہ	۱۵	۵۵۹۱ سی	قاسم داد صاحب ہوڑہ	۴
۱۳۷	۶۵۷۳	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم ،	عہ	۹	۶۹۵۸	سید بشیر علی صاحب "	۶	۱۶	۵۵۹۲	محمد عثمان اجمیری صاحب ،	۴
۱۳۸	۶۵۷۴	محمد اشرف صاحب "	۸	۱۰	۶۹۵۹	محمد انس خاں صاحب ،	۶	۱۷	۵۵۹۳	علی محمود عثمان اجمیری صاحب ،	۸
۱۳۹	۶۵۷۵	شیخ کریم بخش صاحب ،	عہ	۱۱	۶۹۶۰	خواجہ عبدالعلی صاحب "	للعہ	۱۸	۵۵۹۴	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب ،	۸
۱۴۰	۶۵۷۶	عبدالرحمن صاحب "	۴	۱۲	۶۹۶۱	محمد حفیظ الرحمن صاحب ،	سے	۱۹	۵۵۹۵	ابوبکر محمد صاحب ،	۸
۱۴۱	۶۵۷۷	معصوم علی صاحب "	۴	۱۳	۶۹۶۲	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب ،	صہ	۲۰	۵۵۹۶	بیگم مولوی نور الرحمن صاحب ،	عہ
۱۴۲	۶۵۷۸	میاں محمد صاحب "	عہ	۱۴	۶۹۶۳	حکیم محمد عبداللہ خاں صاحب نصر	۶	۲۱	۵۵۹۷	مولوی نور محمد صاحب ،	۴
۱۴۳	۶۵۷۹	حامد علی صاحب ،	۴	۱۵	دوچہ نمبر	اقبال احمد صاحب قائم گنج	سہ	۲۲	۵۵۹۸	محمد ہادی صاحب ،	۴
۱۴۴	۶۶۸۰ وی	جلیل احمد صاحب قدیانی ،	۶			میزان کل ۳۱		۲۳	۵۵۹۹	فیاض الدین صاحب ،	عہ
۱۴۵	۶۶۹	خواجہ محمد نسیم صاحب الفاہی ،	عہ			**بنگال**		۲۴	۵۶۰۰	محمد لیاقت اللہ خاں صاحب ،	عہ
۱۴۶	۶۷۰	ضیاء الدین احمد صاحب ،	عہ	۱	۵۵۷۷ سی	شیخ محمد رفیع صاحب کلکتہ	سے	۲۵	۵۶۰۱	محمود قاسم صاحب ،	عہ
۱۴۷	۶۷۱	رام چندرن صاحب ،	۱۲	۲	۵۵۷۸	شیخ محمد نقی صاحب ،	۴	۲۶	۵۶۰۲	سید شاہ محمد انوار حسین صاحب ،	۸
۱۴۸	دوچہ نمبر	پروفیسر محمد عاقل صاحب ،	عہ	۳	۵۵۷۹	امین الدین احمد صاحب ،	۴	۲۷	۵۶۰۳	قاضی محمد بشیر صاحب ،	عہ
۱۴۹	"	سید عروج الحسن صاحب ،	۴	۴	۵۵۸۰	عبدالعزیز صاحب ،	صہ	۲۸	۵۶۰۴	محمد نقی صاحب	۸
۱۵۰	"	رشید نعمانی صاحب ،	۴	۵	۵۵۸۱	نصیر الدین احمد صاحب ،	۲	۲۹	۵۶۰۵	شیر علی اصغر علی صاحبان ،	۸
		میزان کل ۲۰۲ للعہ		۶	۵۵۸۲	سید کشور حسین صاحب ندی ،	۸	۳۰	۵۶۰۶	غلام محمد صاحب ،	عہ
		یو پی		۷	۵۵۸۳	محمد ابراہیم سراج الدین صاحبان	عہ	۳۱	۵۶۰۷	دیدار احمد صاحب ،	عہ
۱	۸۲۹	سید بشیر علی صاحب علی گڑھ	عہ	۸	۵۵۸۴	حاجی شیخ محمد سعید صاحب ،	صہ	۳۲	۵۶۰۸	محمود اسحٰق صاحب ،	عہ
۲	۸۶۲	حامد علی صاحب ندوی لکھنؤ	۶	۹	۵۵۸۵	عبدالکریم صاحب ہوڑہ	عہ	۳۳	۵۶۰۹	قریش احمد صاحب "	۸
۳	۶۹۵۲ سی	خان بہادر حبیب اللہ صاحب علیگڑھ	عہ	۱۰	۵۵۸۶	اے ایم خیرادی صاحب ،	۸	۳۴	۵۶۱۰	مفضل حق صاحب ،	۸
۴	۶۹۵۳	پروفیسر رشید احمد صاحب صدیقی	۶	۱۱	۵۵۸۷	ایف اے خاں صاحب ،	۸	۳۵	۵۶۱۱	دلدار احمد صاحب "	۸
۵	۶۹۵۴	ڈاکٹر اے قدوائی صاحب	عہ	۱۲	۵۵۸۸	مس آر ایس خانصاحب ،	۴	۳۶	۵۶۱۲	مولوی عبدالرزاق صاحب ،	۸
۶	۶۹۵۵	قاضی محمد یونس صاحب ،	عہ	۱۳	۵۵۸۹	مس کے کی خانصاحب ،	۴	۳۷	۵۶۱۳	محمد محفوظ الحق صاحب ،	عہ
۷	۶۹۵۶	پروفیسر محمد حبیب صاحب ،	۵	۱۴	۵۵۹۰	عبدالوہاب صاحب "	۴	۳۸	۵۶۱۴	حاجی محمد یحییٰ صاحب ،	۸

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۹	۵۶۱۵	غلام حسین صاحب کلکتہ	عہ/			میزان کل	[illegible]	۲۳	۵۰۲۶	ایس عبداللطیف صاحب مدراس	عہ/
۴۰	۵۶۱۶	حاجی عبدالوہاب صاحب "	عہ/			**مدراس**		۲۴	۵۰۲۷	ایم حاجی عبدالرحمٰن صاحب "	عہ/
۴۱	۵۶۱۷	محمد احمد صاحب "	عہ/	۱	۸۲۷	غلام احمد صاحب کلامی بنگلور	عصہ/	۲۵	۵۰۲۸	سی ایل حاجی عبدالسبحان صاحب "	عہ/
۴۲	۵۶۱۸	محمد صالحین صاحب "	۶/	۲	۵۰۰۵ سی	نظیر حسن صاحب مدراس	عہ/	۲۶	۵۰۲۹	وی اے ضیاء الدین محمد اینڈ کو "	ے/
۴۳	۵۶۱۹	شیخ محمد صدیق صاحب "	عہ/	۳	۵۰۰۶	غثانیہ بیگم صاحبہ "	ے/	۲۷	۵۰۳۰	ایم اے اے حاجی محمد ابراہیم صاحب "	عہ/
۴۴	۵۶۲۰	منور برادرس صاحبان "	۶/	۴	۵۰۰۷	مرزا ابراہیم بیگ صاحب "	ے/	۲۸	۵۰۳۱	جی ایس سرنیواس آئیر صاحب "	عہ/
۴۵	۵۶۲۱	سید احمد افضل صاحب "	عہ/	۵	۵۰۰۸	لوپٹ جال اینڈ سنز "	عہ/	۲۹	۵۰۳۲	فاضل پیاری ڈھاں صاحب "	عہ/
۴۶	۵۶۲۲	عبدالمنان صاحب "	عہ/	۶	۵۰۰۹	کے ایس شوجی اینڈ کمپنی "	ے/	۳۰	۵۰۳۳	وی محمد اسحٰق اینڈ کو "	ے/
۴۷	۵۶۲۳	محمد حبیب اللہ صاحب صوفی "	۸/	۷	۵۰۱۰	صلاح الدین احمد صاحب "	عصہ/	۳۱	۵۰۳۴	ایچ محمد قاسم بیگ صاحب "	ے/
۴۸	۵۶۲۴	اسمٰعیل شریف صاحب "	۸/	۸	۵۰۱۱	آدم حاجی محمد سیٹھ صاحب "	ے/	۳۲	۵۰۳۵	این عبدالسبحان صاحب "	صہ/
۴۹	۵۶۲۶	خواجہ سراج الدین صاحب "	عہ/	۹	۵۰۱۲	احمد عبدالکریم برادرز "	ے/	۳۳	۵۰۳۶	اے وی سرنیواس آئیر صاحب "	صہ/
۵۰	۵۶۲۷	ہدایت اللہ صاحب "	۸/	۱۰	۵۰۱۳	سید مقصود علی صاحب "	سے/	۳۴	۵۰۳۷	ای کے حاجی محمد میر صاحب "	عہ/
۵۱	۵۶۲۸	خلیل الرحمٰن برادرس "	عہ/	۱۱	۵۰۱۴	" " " "	عہ/	۳۵	۵۰۳۸	این ایم شاہ الحمید صاحب "	عہ/
۵۲	۵۶۲۹	محمد فاروق صاحب "	عہ/	۱۲	۵۰۱۵	محمد سیٹھ اینڈ سنز "	ے/	۳۶	۵۰۳۹	کے ایس عبدالعزیز صاحب "	ے/
۵۳	۵۶۳۰	عبدالاحد عثمانی صاحب "	۶/	۱۳	۵۰۱۶	محمد حسن صاحب "	صہ/	۳۷	۵۰۴۰	محمد صالح صاحب "	صہ/
۵۴	۵۶۳۱	حاجی محمد رفیع صاحب "	عہ/	۱۴	۵۰۱۷	سید محمد یوشع صاحب "	صہ/	۳۸	۵۰۴۱	پی عبدالقادر صاحب "	عہ/
۵۵	۵۶۳۲	عبدالرحیم خاں صاحب "	سے/	۱۵	۵۰۱۸	حکیم نبی شاہ خاں صاحب "	ے/	۳۹	۵۰۴۲	سکا کار شید احمد اینڈ کو "	عہ/
۵۶	۵۶۳۳	حاجی عبدالکریم صاحب "	عہ/	۱۶	۵۰۱۹	سید شبر احمد صاحب "	عہ/	۴۰	۵۰۴۳	حکیم سید مخدوم اشرف صاحب "	صہ/
۵۷	۵۶۳۴	رحیم الدین احمد صاحب "	عہ/	۱۷	۵۰۲۰	پٹیل عبداللطیف صاحب "	عہ/	۴۱	۵۰۴۴	محمد آدم محی الدین صاحب "	ے/
۵۸	۵۶۳۵	عبدالمنان صاحب "	عہ/	۱۸	۵۰۲۱	سی اے حاجی محمد قاسم کمپنی "	عہ/	۴۲	۵۰۴۵	ای اے دلیپ کمپنی "	ے/
۵۹	۵۶۳۶	امین الدین احمد صاحب "	۴/	۱۹	۵۰۲۲	محمد اسمٰعیل عبدالرحمٰن صاحبان "	للعہ/	۴۳	۵۰۴۶	محمد سعید صاحب ددھاون	عہ/
۶۰	۵۶۳۷	حکیم مزمل حسین صاحب "	۴/	۲۰	۵۰۲۳	اے بی محمد سلیمان صاحب "	عہ/	۴۴	۵۰۴۷	حاجی چراغ الدین صاحب "	عہ/
۶۱	۵۶۳۸	ایس ایم عمر صاحب "	۱۲/	۲۱	۵۰۲۴	بی اے محمد ایوب صاحب "	ے/	۴۵	۵۰۴۸	مولا بخش محمد یعقوب صاحبان "	عہ/
۶۲	۵۶۳۹	ایس مولا بخش برادر صاحبان "	۱۲/	۲۲	۵۰۲۵	ایم او بی بادشاہ صاحب "	عہ/	۴۶	۵۰۴۹	حاجی دوست محمد صاحب "	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۸	۴۲۴۹ سی	ابوالکلام محی الدین صاحب بمبئی	عمر/	۱۴	۳۹۶۰ سی	حاجی عبدالحمید خاں صاحب اورنگ آباد	سے/	۳۸	۵۱۲۴ سی	نوران‌النساء بیگم صاحبہ اورنگ آباد	سے/
۳۹	۴۲۵۰	حسن علی رنگوٹ والے "	ہم/	۱۵	۳۹۶۱	مولوی عبدالرحیم صاحب "	سے/	۳۹	۵۱۳۱	محمد عثمان صاحب "	صر/
۴۰	۴۲۵۱	حافظ محمد یحییٰ زکریا برادرز "	ہم/	۱۶	۳۹۶۲	عبدالعلی صاحب "	سے/	۴۰	۵۱۳۳	شمس الحسن صاحب زبیری "	۱۱۲/
۴۱	۴۲۵۳	عبدالحمید صاحب کاتب "	ہم/	۱۷	۳۹۶۴	بشیر احمد صاحب "	ہم/	۴۱	۵۱۳۴	سدو لنگپا صاحب "	۳۔/
۴۲	۴۲۵۴	امیر حسن صاحب کاتب "	ہم/	۱۸	۳۹۶۸	شامن علی صاحب "	۸/	۴۲	۵۱۳۵	محمد یوسف صاحب "	۴/۸
۴۳	۴۲۵۵	محمد اختر حسن صاحب وکیل "	عمر/	۱۹	۳۹۷۳	شجاع الدین عباسی صاحب "	صر/	۴۳	۵۱۳۶	چندر سیکھر صاحب "	۳۔/
۴۴	۴۲۵۶	کریم داد خاں صاحب بھوپالی "	۸/	۲۰	۳۹۷۳	یوسف علی صاحب "	صر/	۴۴	۵۱۳۷	شبیر حسن صاحب "	۴/۹ پائی
۴۵	۴۲۵۷	شیخ احمد صاحب "	ہم/	۲۱	۳۹۷۴	سید بدرالحسن صاحب جلال آباد	سے/	۴۵	۵۱۳۸	وشوناتھ راؤ صاحب "	۳۔/
۴۶	دو پر نمبر	سنٹرل لائن اسکالرشپ "	۲۰/۹	۲۲	۳۹۷۵	سید کاظم حسین صاحب اورنگ آباد	سے/	۴۶	۵۱۳۹	محمد ساجد صاحب "	۴/۸ پائی
		میزان کل ۳۰۶/۸		۲۳	۳۹۷۹	شیخ محبوب بخش شیخ احمد صاحبان نائیر	صر/	۴۷	۵۱۴۰	بھگوان راؤ صاحب "	۳۔/
		حیدرآباد دکن		۲۴	۳۹۸۰	سید محمد عباس صاحب رضوی ہنگولی	عہ/	۴۸	۵۱۴۱	حیات اللہ صاحب "	۴/۸ پائی
۱	۸۲۴	اے کے قستان صاحب حیدرآباد	عہ/	۲۵	۳۹۸۱	ڈاکٹر میر اکبر علی صاحب "	عہ/	۴۹	۵۱۴۲	علیم اللہ صاحب "	۴/۸ پائی
۲	۸۲۳	شمس الحسن صاحب ہیڈ ماسٹر	چہر/	۲۶	۳۹۸۳	سیٹھ نور محمد عبدالشکور صاحبان "	سے/	۵۰	۵۱۴۳	دتاترے راؤ صاحب "	۳۔/
۳	۳۹۳۵ سی	نواب بدیع جنگ بہادر صاحب بیرسٹر	صر/	۲۷	۳۹۸۴	سیٹھ عبدالستار حاجی ولی محمد صاحب	سے/	۵۱	۵۱۴۴	محمد ابراہیم صاحب "	۳۔/
۴	۳۹۳۶	راجہ ملکھ لال جی صاحب "	سے/	۲۸	۳۹۸۵	سید خصلت حسین صاحب "	صر/	۵۲	۵۱۴۵	امین خاں صاحب "	۳۔/
۵	۳۹۳۷	پنڈت بنواری لال صاحب "	صر/	۲۹	۳۹۸۶	رائے کندن پرشاد صاحب "	۶/	۵۳	۵۱۴۶	سید محی الدین صاحب "	۳۔/
۶	۳۹۳۸	طاہر سلیم صاحب "	۳/	۳۰	۳۹۸۷	سید قلندر حسین صاحب "	سے/	۵۴	۵۱۴۷	سید بشیر الدین صاحب "	۳۔/
۷	۳۹۴۱	سید معین الدین حسینی صاحب "	صر/	۳۱	۳۹۸۹	شیخ حسین صاحب "	۶/	۵۵	۵۱۴۸	رام لال صاحب "	۳۔/
۸	۳۹۴۹	محمد عمر بن علی باوزیر صاحب "	صر/	۳۲	۳۹۹۰	رحیم الدین صاحب نلدرگ	سے/	۵۶	۵۱۵۰	محمد خاں صاحب جالنہ	عہ/
۹	۳۹۵۲	انوار اللہ صاحب اورنگ آباد	سے/	۳۳	۳۹۹۱	غلام غوث صاحب "	سے/	۵۷	۵۱۵۱	یوسف الدین صاحب "	صر/
۱۰	۳۹۵۳	پروفیسر محمد ابراہیم صاحب "	معہ/	۳۴	۵۱۲۰	محمد ادریس صاحب "	۶/	۵۸	۵۱۵۲	محمد یحییٰ صاحب صدیقی "	سے/
۱۱	۳۹۵۵	بھاسکر شاستری جی صاحب "	معہ/	۳۵	۵۱۲۱	عزیز الرحمن صاحب "	سے/	۵۹	۵۱۵۳	حسن محمد خاں صاحب "	سے/
۱۲	۳۹۵۷	سید یوسف علی صاحب "	سے/	۳۶	۵۱۲۲	مولوی سید احمد صاحب "	سے/	۶۰	۵۱۵۴	رحیم الدین یعقوب صاحب "	صر/
۱۳	۳۹۵۸	سردار دلیپ سنگھ صاحب "	عہ/	۳۷	۵۱۲۳	سید محی الدین احمد صاحب "	عہ/	۶۱	۵۱۵۵	عالم خاں صاحب "	سے/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۲	۵۱۵۶ سی	محمد حمیدالدین صاحب جالنہ	عـہ/	۸۶	۵۱۹۲ سی	غلام دستگیر صاحب پربھنی	صہ/	۲	۸۱۷	قاضی علی حیدر صاحب عباسی بھوپال	عہ/
۶۳	۵۱۵۷"	محمد قمرالدین صاحب "	ے/	۸۷	۵۱۹۳"	شرف الدین صاحب "	ے/کلدار	۳	۸۱۸	نذیر احمد خانصاحب بریلی	۶/
۶۴	۵۱۵۸"	شمس الدین احمد صاحب "	صہ/	۸۸	۵۱۹۵"	وینکٹ اننت ریڈی صاحب "	ے/،	۴	۲۴۷۹ سی	محمد اصغر صاحب فتح گڈھ	۶/
۶۵	۵۱۶۰	رام نرائن لال صاحب "	للعہ/	۸۹	۵۱۹۶"	آغا سرفراز حسین صاحب "	ے/حالی	۵	۲۴۸۰"	سید منصب علی صاحب بھوپال	للعہ/
۶۶	۵۱۶۱"	سراج الدین صاحب "	ے/	۹۰	۵۱۹۷"	کبیر احمد خاں صاحب "	ے/،	۶	۲۴۸۱"	ولی محمد صاحب "	ے/
۶۷	۵۱۶۲"	سید افضل علی صاحب "	صہ/	۹۱	۵۱۹۸"	محمد اسرائیل خانصاحب "	ے/کلدار	۷	۲۴۸۲"	اسلام الدین خانصاحب آمرآوتی	عـہ/
۶۸	۵۱۶۳"	عبدالحکیم صاحب "	ے/	۹۲	۵۲۰۰"	احمد اللہ صاحب اورنگ آباد	صہ/	۸	۲۴۸۳"	محمد اطہر صاحب بھوپال	۶/
۶۹	۵۱۶۴"	محمد ایوب صاحب "	ے/حالی	۹۳	۶۰۵۱"	حسن الدین صاحب بیڑ	۶/حالی	۹	۲۴۸۴"	ایس ایم زبیر صاحب قطبی "	عہ/
۷۰	۵۱۶۵"	عبدالغفور صاحب "	۶/،	۹۴	۶۰۵۴"	محمد الدین خانصاحب "	ے/،	۱۰	۲۴۸۵"	کے ایف حمید صاحب "	عـہ/
۷۱	۵۱۶۶"	حافظ محمد عبدالقادر صاحب "	عـہ/	۹۵	۶۰۵۹"	مجید الحسن صاحب "	للعہ/حالی	۱۱	۲۴۸۶"	محمد حسام الدین صاحب "	سے/
۷۲	۵۱۶۷"	حاجی ظہیر الحسن صاحب "	ے/حالی	۹۶	۶۰۶۲"	انیس الدین صاحب "	ے/کلدار	۱۲	۲۴۸۷"	ایم اختر علی خانصاحب "	عـہ/
۷۳	۵۱۷۱"	یستون جی صاحب "	صہ/	۹۷	۶۰۶۳"	محمد جلال الدین صاحب "	عہ/،	۱۳	۲۴۸۸"	راجہ اودھ نرائن صاحب "	عـہ/
۷۴	۵۱۷۲"	سردار خانصاحب "	[illegible] حالی	۹۸	۶۰۶۴"	عبدالحفیظ صاحب "	عہ/،	۱۴	۲۴۸۹"	ڈاکٹر سید محمد صاحب رضوی "	عہ/
۷۵	۵۱۷۳"	سید احمد رضا صاحب "	عہ/	۹۹	۶۰۶۸"	شیو کماری لال صاحب "	۶/حالی	۱۵	۲۴۹۰"	ڈاکٹر عبدالباسط صاحب "	سے/
۷۶	۵۱۷۵"	عزیز الرحمٰن صاحب پربھنی	[illegible] حالی	۱۰۰	۶۰۶۹"	محمد مظہر علی خانصاحب "	ے/،	۱۶	۲۴۹۱"	عبدالسلام صاحب شاہجہاں آباد	عہ/
۷۷	۵۱۷۷"	محمد یوسف خانصاحب "	صہ/	۱۰۱	۶۰۷۰"	رضی الدین خانصاحب حسن آباد	ے/کلدار	۱۷	۲۴۹۲"	ڈاکٹر احمد بخش صاحب بھوپال	عہ/
۷۸	۵۱۷۹"	سید عمر صاحب ترمذی "	صہ/	۱۰۲	۶۰۷۲"	عبدالحمید خانصاحب "	۶/حالی	۱۸	۲۴۹۳"	محمد احمد خاں صاحب "	ے/
۷۹	۵۱۸۰"	سید معین الدین صاحب "	صہ/حالی	۱۰۳	۶۰۷۳"	سید مخدوم حسینی صاحب "	للعہ/،	۱۹	۲۴۹۴"	سردار معظم ایم خانصاحب "	عہ/
۸۰	۵۱۸۳"	شاہ محمد خاں صاحب "	ے/،	۱۰۴	۶۰۷۶"	محمود خاں امیر خاں صاحبان "	ے/،	۲۰	۲۴۹۵"	بیگم علی احمد خانصاحب "	عـہ/
۸۱	۵۱۸۴"	محمد شریف خانصاحب "	للعہ/،	۱۰۵	۶۰۷۷"	غضنفر علی خانصاحب "	ے/،	۲۱	۲۴۹۶"	محمد حسام الدین صاحب "	ے/
۸۲	۵۱۸۷"	مہدی حسن صاحب زبیری "	صہ/	۱۰۶	۶۰۷۹"	میر سلطان علی صاحب "	عہ/کلدار	۲۲	۲۴۹۷"	کیپٹن بہاء الحق صاحب "	۶/
۸۳	۵۱۸۹"	محمد حاجی حبیب جیا صاحب "	[illegible] حالی			میزان کل ۵۹۶				میزان کل ۱۲۰	
۸۴	۵۱۹۰"	حاجی علی عبدالغنی صاحب "	۶/،			**دیگر**				**پنجاب و سرحد**	
۸۵	۵۱۹۱"	ایس اے رضوی صاحب "	ے/،	۱	۸۱۶	محمد زبیر صاحب بھوپال	ے/	۱	۸۱۳	میر غلام رسول صاحب اجمیر	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۲	۸۳۰	چودھری فضل الٰہی صاحب انبالہ	۹؍	۲	۶۲۵ سی	سعیدہ خاتون صاحبہ ناگپور	۶؍			میزان کل	صہ؍
		میزان کل	۹؍			میزان کل	صہ؍	**سی پی**			
بہار				**سندھ**				۱	۴۰۰۵ سی	حاجی عبدالکریم صاحب بلاسپور	عہ؍
۱	۸۴۲	بدرالحسن صاحب مظفرپور	سے؍	۱	۸۲۵	شیخ عبدالعزیز صاحب قندھاری حیدرآباد	صہ؍			میزان کل	عہ؍

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۸۲۳	ایس الطاف کریم صاحب رانچی	صہ؍	۱۶	۶۲۵۵ سی	ڈاکٹر جعفر حسین صاحب حیدرآباد	عہ؍	۳۱	۳۹۴۷ سی	عبدالعزیز صاحب اورنگ آباد	سے؍
۲	۸۳۱	پنڈت جواہر لال صاحب نہرو الٰہ آباد	عہ؍	۱۷	۶۲۵۶	مصطفیٰ بیگ صاحب "	معہ؍	۳۲	۳۹۶۹	رائے جیونتی لال رائے صاحب منولال	عہ؍
۳	۸۴۳	حاجی محمد اکبر خاں صاحب بلاسپور	ماعہ؍	۱۸	۶۲۵۷	میر اکبر علی صاحب "	سہ؍	۳۳	۳۹۷۰	گنپت راؤ صاحب "	صہ؍
۴	۸۴۴	پنڈت جواہر لال صاحب نہرو الٰہ آباد	۱؍	۱۹	۶۲۵۸	محمد حسین صاحب کریم نگر	عہ؍	۳۴	۳۹۷۱	کیوسوامی صاحب "	صہ؍
۵	۸۵۰	ڈاکٹر عبدالرشید صاحب گوجرانوالہ	صہ؍	۲۰	۶۲۵۹	رضی الدین صاحب حیدرآباد	عہ؍	۳۵	۵۱۲۵	عبدالاحد صاحب "	۶؍
۶	۸۵۶	پنڈت جواہر لال صاحب نہرو الٰہ آباد	۱؍	۲۱	۶۲۶۰	منظور احمد خاں صاحب "	عہ؍	۳۶	۵۱۲۶	سررشتہ دار صاحب آبکاری "	عہ؍
۷	۸۵۷	چودھری فتح الدین صاحب گوجرانوالہ	عہ؍	۲۲	۶۲۶۱	شاہ عزیز الرحمن صاحب "	عہ؍	۳۷	۵۱۲۷	اصغر علی لطیف الدین صاحبان	۸؍
۸	۶۵۸۰ سی	عبدالرحمن صاحب دہلی	۴؍	۲۳	۶۲۶۲	محمود حسن صاحب "	سہ؍	۳۸	۵۱۲۸	نصیر الدین صاحب "	۴؍
۹	۶۶۲۹	احمد اسلام خاں صاحب "	عہ؍	۲۴	۳۹۵۲	عبدالصمد صاحب پربھنی	۵؍	۳۹	۵۱۲۹	عزیز اللہ صاحب "	۴؍
۱۰	۶۹۵۱	محمد سمیع اللہ خاں صاحب علیگڑھ	صہ؍	۲۵	۳۹۵۴	جان محمد گل صاحب اورنگ آباد	للعہ؍	۴۰	۵۱۳۰	عبدالحی صاحب "	۴؍
۱۱	۶۷۰۲	سید حفیظ الدین صاحب سورت	عہ؍	۲۶	۳۹۵۷	گنپت رائے صاحب "	۶؍	۴۱	۵۱۳۲	عبدالرحمن صاحب وغیرہم "	سے؍
۱۲	۶۲۵۱	یوسف حسین خاں صاحب حیدرآباد	اعہ؍	۲۷	۳۹۵۹	راجہ رام صاحب "	صہ؍	۴۲	۵۱۴۹	محمد عبداللہ صاحب "	۶؍
۱۳	۶۲۵۳	مولوی سجاد مرزا صاحب "	۱؍	۲۸	۳۹۶۲	معین الدین صاحب "	عہ؍	۴۳	۵۱۵۹	منجانب اشاعت مدرسہ فوقانیہ جالنہ	سے؍
۱۴	۶۲۵۴	احمد مرزا صاحب "	۱؍	۲۹	۳۹۶۵	ایل ایس نارائن راؤ صاحب "	سے؍	۴۴	۵۱۶۸	الیاس سیٹھ صاحب اورنگ آباد	سے؍
۱۵	۶۲۵۴	محمود حسین صاحب "	۱؍	۳۰	۳۹۶۶	سیٹھ دیوی داس جی صاحب "	۶؍	۴۵	۵۱۶۹	مسعود مرزا صاحب جالنہ	سے؍

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۴۶	۵۱۷۰ سی	غوث محی الدین صاحب جالنہ	۶ر
۴۷	۵۱۷۴	حبیب الدین صاحب بیڑ	۸ر
۴۸	۵۱۷۶	پنڈت رام چندر راؤ صاحب پربھنی	صر
۴۹	۵۱۷۸	عارف الدین حسن صاحب ″	للعہ
۵۰	۵۱۸۱	لچھمی نرائن صاحب ″	عہ
۵۱	۵۱۸۲	محکمہ دوم تعلقہ داری ″	ے
۵۲	۵۱۸۵	رائے کالیداس صاحب ″	عہ
۵۳	۵۱۸۶	راجہ پنڈت راؤ صاحب ″	للعہ
۵۴	۵۱۸۸	اسٹاف مہتمم آبکاری ″	للعہ
۵۵	۵۱۸۹	محمد یوسف صاحب ″	عہ
۵۶	۵۱۹۹	حبیب الرحمن صاحب ″	لہ عہ
۵۷	۳۹۷۷	شیوراج صاحب ورنگ آباد	صر
۵۸	۳۹۷۹	عروج الحسن صاحب ناندیڑ	للعہ
۵۹	۳۹۸۲	عبداللطیف عبدالکریم صاحبان ہنگولی	۶ر
۶۰	۳۹۸۸ سی	محمد امیر صاحب کلنوری	۶ر
۶۱	۶۰۵۲	اسٹاف مدرسہ فوقانیہ بیڑ	۲ر۵
۶۲	۶۰۵۴	مقبول احمد صاحب ″	۶ر
۶۳	۶۰۵۵	شیخ رحیم صاحب ″	۸ر
۶۴	۶۰۵۶	محمد افضل صاحب ″	۱ر
۶۵	۶۰۵۷	سید بہاء الدین صاحب ″	عہ
۶۶	۶۰۵۸	سید نظیر حسن صاحب ″	للعہ ۸ر
۶۷	۶۰۶۰	سید محمد ابراہیم صاحب ″	عہ
۶۸	۶۰۶۱	لال محمد صاحب ″	عہ
۶۹	۶۰۶۵	خالدہ سلمہا ″	۱ر
۷۰	۶۰۶۶	راشدہ سلمہا ″	۱ر
۷۱	۶۰۶۷	شرافت حسین خانصاحب ″	عہ
۷۲	۶۰۷۱	اسٹاف مدرسہ فوقانیہ مومن آباد	۱۰ر
۷۳	۶۰۷۴	محمد ابراہیم صاحب ″	۶ر
۷۴	۶۰۷۵ سی	نواب کاظم علیخاں صاحب مومن آباد	۶ر
۷۵	۶۰۷۸	عبدالباسط صاحب ″	صر
۷۶	۳۹۳۴	محمد فضل الدین صاحب بیڑ	صر
۷۷	۳۹۳۹	لچھمن سنگھ صاحب ″	۶ر
۷۸	۳۹۴۰	ولی محمد صاحب ″	۶ر
۷۹	۳۹۴۲	اسٹاف مدرسہ فوقانیہ گیورائی	للعہ ۱۲ر
۸۰	۳۹۴۳	عدالت منصفی ″	للعہ
۸۱	۳۹۴۴	خواجہ شریف صاحب ″	ے
۸۲	۳۹۴۵	رحمت خاں صاحب ″	عہ
۸۳	۳۹۴۷	سید قاسم صاحب ″	عہ
۸۴	۳۹۴۸	عزیزی عابد سلمہ ″	عہ
۸۵	۳۹۴۹	عزیزی راشد سلمہ ″	عہ
۸۶	۳۹۵۰	عزیزی خالد سلمہ ″	عہ
		میزان کل [illegible] ۳ر۲ پائی	

جناب حافظ زبیر و محمد ادریس صاحبان، فرم حاجی علیجان نئی سڑک دہلی نے ۲۸ عدد اور حاجی اسمٰعیل صاحب حویلی حسام الدین حیدر طبیاران دہلی نے ۲۵ عدد مترجم قرآن جامعہ کو ہدیۃً دئے ہیں۔ امید کہ دوسرے حضرات بھی اس نیک مثال کی پیروی کریں گے۔

اردو، ذریعۂ تعلیم ہونے کی حیثیت سے

از سید وقار عظیم صاحب استاد مدرسہ ثانوی جامعہ دہلی

پچھلی صدی بھر تعلیمی حلقوں میں یہ جنگ کسی نہ کسی عنوان سے چھڑی رہی کہ بچوں کی تعلیم میں انگریزی اور مادری زبان کو کیا حیثیت حاصل ہونی چاہیئے لیکن لفظی جنگ زیادہ طویل عرصہ تک قائم نہ رہ سکی اور آخر میں ان لوگوں نے کامیابی حاصل کرلی جن کے ہاتھوں میں ہر طرح کے سیاسی اور سماجی اسلحے تھے مدرسوں سے مادری زبان کا اثر گھٹتا گیا اور ایک زمانہ آیا جب بچوں کو ہر مضمون انگریزی زبان میں پڑھایا جانے لگا۔ بچوں نے رفتہ رفتہ اپنی مادری زبان بھولنی شروع کردی۔ موجودہ صدی میں لوگوں کو اس بات کا احساس پیدا ہوا کہ انگریزی کو ذریعۂ تعلیم بنانے سے قوم کے بچوں کو کوئی فائدہ ہونے کے بجائے طرح طرح کے نقصان پہنچے ہیں اور اب رفتہ رفتہ وہ اس قابل بھی نہیں رہے کہ زبان یا قلم سے اپنے خیالات صفائی اور روانی کے ساتھ دوسروں تک پہنچا سکیں

انگریزی کے حامیوں نے جب یہ دیکھا کہ پرانے جادو کا اثر بالکل ختم ہوگیا تو انھوں نے اور نئے نئے منتر پڑھنے شروع کئے۔ کہا کہ بے شک انگریزی پڑھنے سے لوگوں کو طرح طرح کے نقصان پہنچے ہیں لیکن ہماری موجودہ ضروریات اور زمانہ کی نئی تبدیلیاں اس بات کی متقاضی ہیں کہ بچوں کو جو کچھ سکھایا جائے وہ انگریزی زبان میں سکھایا جائے۔ اگر مختصر طور پر ایسے لوگوں کے دلائل کو بیان کیا جائے تو ان کا انداز کچھ ایسا ہوگا۔

(۱) ہندوستان میں لوگ بیسیوں طرح کی مختلف زبانیں بولتے ہیں ایک ہی صوبے میں بعض اوقات ایسا ہوتا ہے کہ لوگ کئی مختلف زبانیں بولتے ہیں اور ایک زبان بولنے والا دوسرے کی زبان نہیں سمجھ سکتا اس لئے اس دقت کو دور کرنے کے لئے ہمیں انگریزی زبان کو ذریعۂ تعلیم بنانا چاہیئے انگریزی ہندوستان کی LINGUA FRANCA ہے اسے مختلف زبانیں بولنے والے بھی آپس میں ایک دوسرے سے بولنے اور گفتگو کرنے میں استعمال کرسکتے ہیں۔

اس سلسلہ میں ایک خاص دلیل یہ بھی ہے کہ اگر زبان کے اختلاف کی ان دقتوں کو دور کرنے کی کوشش کی جائے تو اخراجات میں مختلف طرح اضافہ ہو جائے گا۔ مختلف زبانیں جاننے والے معلم رکھنے پڑیں گے۔ کتابوں کی چھپائی میں اخراجات بڑھ جائیں گے۔ ٹائم ٹیبل کے بنانے میں دقت ہوگی، مدرسوں میں مختلف درجوں کے پڑھنے کے لئے زیادہ کمروں کی ضرورت ہوگی اور ان سب دقتوں کو آسانی سے صرف اسی طرح دور کیا جاسکتا ہے کہ انگریزی کو ذریعۂ تعلیم بنا لیا جائے۔

(۲) دوسری خاص دلیل یہ ہے کہ ہمارا زمانہ سائنس کا زمانہ ہے۔ علم و ادب میں بھی نئی نئی تحقیقات ہو رہی ہیں اور علم کے ہر شعبے میں آئے دن نئی اصطلاحات کا اضافہ ہو رہا ہے۔ یہ اصطلاحات چونکہ عموماً انگریزی زبان میں

ہوتی ہیں۔ اس لئے ان علوم کی تعلیم بھی انگریزی میں ہونی چاہیئے۔ مگر ایسا نہ ہوا تو ان لوگوں کے لئے جو آگے چل کر اعلیٰ تعلیم انگریزی ہی کے وسیلے سے حاصل کریں گے بڑی دقت کی بات ہوگی وہ اپنے مدرسوں میں ان اصطلاحوں کے ترجمے پڑھیں اور کالجوں میں جاکر انھیں پھر نئے سرے سے انگریزی کی اصطلاحیں پڑھنی پڑیں۔

(۳) تیسری دلیل کا لب لباب یہ ہو کہ انگریزی زبان کو موجودہ زمانہ میں بے حد اہمیت حاصل ہے۔ دنیا کے تمام سیاسی، معاشی اور تجارتی کاروبار اسی زبان میں ہو رہے ہیں اور اگر کوئی شخص صرف انگریزی زبان سے ہی واقف ہے تو دنیا کے ہر حصہ میں بلا کسی دقت کے سفر کر سکتا ہو اس لئے بچوں کو بچپن سے ہر چیز اسی زبان میں پڑھانی چاہیئے

بظاہر یہ سب دلائل بے حد مضبوط معلوم ہوتے ہیں لیکن اگر غور سے دیکھا جائے تو ان کے پس پردہ کچھ ایسی خرابیاں چھپی ہوئی ہیں جو نظرِ تحقیق کے مقابلہ کی تاب نہیں لاسکتیں۔ ہم ان دلائل کی تردید کی کوشش نہیں کریں گے بلکہ ہمارا مقصد صرف یہ بتانا ہو کہ بچوں کی تعلیم تحقیقی طور پر صرف اسی طرح مفید ہو سکتی ہے کہ انھیں ہر چیز ان کی مادری زبان کے ذریعہ پڑھائی جائے اور اس سلسلہ میں یہ بتانے کی کوشش کریں گے کہ انگریزی کے حامی اپنے دلائل پیش کرتے وقت وقت نظر سے کام نہیں لیتے اور انھوں نے ان دلائل کی بنیاد جن واقعات پر رکھی ہو وہ اُن کے غلط شاہدے کا نتیجہ ہیں۔

اس میں شبہ نہیں کہ ہندوستان میں بہت سی زبانیں ہیں اور بعض صوبے ایسے ہیں جن میں ایک سے زیادہ زبانیں بولی جاتی ہیں۔ اس لئے اس بات کا احتمال ہو کہ اگر کسی مدرسے میں ذریعۂ تعلیم صرف ایک ملکی زبان ہوئی تو دوسری زبان بولنے والوں کو طرح طرح کی دقتیں ہوں گی لیکن عموماً ایسا نہیں، اس لئے کہ بڑے بڑے تمام شہروں میں تو ہر فرقے والوں کے اپنے اپنے مدرسے الگ ہیں اور اس لئے ان میں آسانی سے اس زبان کو طریقۂ تعلیم بنایا جاسکتا ہو جو اس خاص فرقے میں بولی جاتی ہو چھوٹے شہروں میں البتہ اس طرح کی دقت کا احتمال ہو جہاں مختلف فرقوں کے مختلف اسکول نہیں ہو سکتے لیکن یہ دقت بھی صرف دو ایک صوبوں میں زیادہ محسوس ہو سکتی ہو۔ خصوصاً ان صوبوں میں جہاں ہندی اور اردو بولنے والے لوگ برابر تعداد میں ہیں لیکن یہاں بھی جہاں تک پڑھانے کا تعلق ہو، اس اعتراض کو آسانی کے ساتھ یہ کہہ کر رد کیا جاسکتا ہو کہ اردو کے معنی فارسی اور عربی الفاظ سے بھری ہوئی اردو نہیں بلکہ اردو اس زبان کا نام ہو جو ہندوستان کے ایک بہت بڑے حصہ میں بولی اور سمجھی جاتی ہو اگر صرف اس طرح کی زبان کا استعمال شروع کردیں تو صرف ممالک متحدہ ہی میں کیا ہندوستان کے قریب قریب ہر صوبہ میں بالکل معمولی سی تبدیلی کے بعد اس کی مدد سے بچوں کو ہر مضمون پڑھایا جاسکتا ہو۔

جہاں تک اصطلاحات کا تعلق ہو اس اعتراض کے جواب کے دو حصے کئے جاسکتے ہیں پہلا جواب تو یہ ہے کہ اگر بالفرض ان اصطلاحوں کے ترجمے کرکے بچوں کو مدرسے میں پڑھایا گیا تو اس سے ان کی اعلیٰ تعلیم کی دقتوں میں کوئی اضافہ نہیں ہوتا اس لئے کہ مدرسوں میں وہ جتنی اصطلاحیں سیکھتے ہیں ان کی تعداد اس قدر کم ہو کہ آئندہ کی تعلیم پر ان کے سیکھنے نہ سیکھنے کا کوئی اثر نہیں پڑتا۔

جواب کا دوسرا جزو، جس کا تعلق خاص طور پر اردو سے ہے یہ ہے کہ ہندوستان کی کوئی زبان ایسی نہیں جس میں الفاظ کو شیر و شکر کر لینے کی اتنی خاصیت ہو جتنی اردو میں۔ اردو نے ترکی، فارسی، عربی، پرتگالی، انگریزی اور فرانسیسی زبانوں کے ہزاروں لفظ لئے اور انھیں اس طرح اپنا بنا لیا کہ کسی کو ان کے غیر ہونے کا شبہ تک نہیں ہو سکتا اس لئے اس بات کی ضرورت ہی نہیں کہ زیادہ اصطلاحوں کے ترجمے کئے جائیں جو انگریزی اصطلاحیں اب اتنی عام ہو گئی ہیں کہ ان کا مفہوم سمجھنے کے لئے ترجمہ کا محتاج ہونے کی ضرورت نہیں انھیں اردو میں ہو بہو اختیار کیا جا سکتا ہے اور اس طرح جو تھوڑا بہت اعتراض ہے وہ بھی نہیں رہتا۔

انگریزی کے حامیوں کی تیسری دلیل بے شک اہم ہے۔ انگریزی کو موجودہ تہذیب میں جو اہمیت حاصل ہے اس سے کسی کو انکار نہیں ہو سکتا۔ ہر بچے کے لئے ضروری ہے کہ وہ انگریزی کی تعلیم حاصل کرے ہمارے مدرسوں کے بچے سات آٹھ برس تک انگریزی پڑھنے کے بعد بھی اس زبان میں اپنے خیالات کا اظہار روانی کے ساتھ نہیں کر سکتے اس کی وجہ عموماً یہی سمجھی جاتی ہے کہ ذریعۂ تعلیم اردو ہے حقیقت یہ نہیں بلکہ اور ہی کچھ ہے بچے صرف انگریزی ہی میں نہیں بلکہ اپنی مادری زبان میں بھی آزادی اور روانی کے ساتھ اظہار خیال نہیں کر سکتے۔ انگریزی کی کمزوری کی وجہ تو یہ ہے کہ سوائے انگریزی پڑھانے والے کے دوسرے مضمون پڑھانے والے استاد بچوں کی زبان کی طرف ذرا بھی توجہ نہیں دیتے اور دوسرے یہ کہ خود مادری زبان کی تعلیم کو کافی اہمیت نہیں دی جاتی۔ اگر بچوں کی مادری زبان کی تعلیم باقاعدہ طریقے سے ہو، انھیں آزادی کے ساتھ ہر موقع پر اور ہر مضمون میں اظہار خیال کا موقع دیا جائے تو رفتہ رفتہ ان کے خیالات میں بھی وسعت پیدا ہو اور زبان پر بھی قدرت حاصل ہوتی جائے۔ ایک چیز کی ترقی سے دوسری چیز خود بخود ترقی کرے۔ بچے فطری طور پر جس زبان میں اپنی زندگی کے بالکل ابتدائی زمانے سے مختلف طرح کے تجربات حاصل کرتے رہتے ہیں اگر انھیں اسی زبان میں برابر خیالات کے اظہار کا موقع دیا جائے تو سوچنے، سمجھنے، لکھنے اور پڑھنے میں انھیں رفتہ رفتہ قدرت حاصل ہوتی جائے۔ جب وہ اپنی زبان میں خیالات کے ادا کرنے پر قدرت حاصل کر لیں گے تو ان کے لئے دوسری زبان کا سیکھنا اور اس میں ترقی کرنا زیادہ آسان ہو جائے گا۔

اس لئے اردو کو صرف، تاریخ، جغرافیہ اور ریاضی کے لئے ہی نہیں بلکہ انگریزی کے لئے بھی ذریعۂ تعلیم بنانا چاہئے انگریزی قواعد اور اردو قواعد میں اتنی زیادہ یکسانیت ہے کہ اردو قواعد کی اچھی تعلیم کے بعد اس کی مدد سے انگریزی قواعد بھی آسانی سے سکھائی جا سکتی ہے۔ زبان کے اصول قریب قریب سب زبانوں کے لئے ایک سے ہیں۔ اگر کسی شخص کو ایک زبان پر قدرت حاصل ہے تو تھوڑی سی محنت کے بعد دوسری زبان میں قدرت حاصل کرنا بھی کچھ زیادہ دشوار نہیں اب چونکہ ہر بچے کے لئے مادری زبان کا سیکھنا سب سے زیادہ آسان اور فطری ہے اس لئے کسی دوسری زبان کے سکھانے سے پہلے ضروری ہے کہ بچوں کو مادری زبان میں زیادہ ماہر بنا دیا جائے کسی چیز میں ماہر ہونے کا طریقہ مشق ہے اس لئے بچوں کو مادری زبان میں زیادہ سے زیادہ مشق کا موقع ملنا چاہئے اور یہ چیز اسی صورت میں ممکن ہے جب کہ

مادری زبان کو ذریعۂ تعلیم بنا دیا جائے۔ قواعد اور زبان کے بعد اگر ہم ادب کے نقطۂ نظر سے بھی دیکھیں تو ہمیں مادری زبان کی اہمیت کا اور بھی زیادہ اندازہ ہو جائے۔ مختلف ادبوں اور شاعریوں کی نزاکتیں اور لطافتیں تھوڑے سے بہت فرق کے ساتھ قریب قریب یکساں ہیں۔ اس لئے بچوں کو انگریزی ادب کی لطیف خصوصیات سے واقف کرنے کے لئے ضروری ہو کہ انھیں خود اپنے ادب کی لطافتوں سے اچھی طرح واقفیت ہو اور اس کے ضروری ہو کہ مادری زبان کو بچوں کی تعلیم میں زیادہ سے زیادہ اہمیت حاصل ہو۔ ان کے مدرسے کی تعلیم کا زیادہ حصہ اسی زبان میں ہو، وہ جو کچھ سیکھیں، پڑھیں، لکھیں سب مادری زبان میں۔

مختصر یہ کہ جس وقت تک بچوں کی تعلیم ان کی مادری زبان میں نہیں ہوگی ان کے لئے دوسرے مضامین یا کسی دوسری غیر ملکی زبان میں ترقی ممکن نہیں۔ ان لفظی دلائل کو چھوڑ کر بھی اگر ہم عملی طور پر دیکھیں تو ہمیں خود اس بات کا اندازہ ہو جائے گا کہ مادری زبان کو ذریعۂ تعلیم بنانا کتنا ضروری ہے دوسرے ملکوں کے بچے کیوں اس قدر آسانی کے ساتھ اپنے خیالات ادا کر سکتے ہیں، محض اس لئے کہ انھیں اپنی مادری زبان میں آزادی سے بولنے کا موقع دیا جاتا ہے ان کے مدرسے کی فضا میں ہر طرف مادری زبان کے نغمے گونجتے ہیں، وہ تاریخ، جغرافیہ، ریاضی جو کچھ پڑھتے ہیں سب مادری زبان میں۔ اس لئے انھیں اس پر قدرت حاصل ہے۔ ہندوستانی بچے کس لئے اس حیثیت سے بالکل ناکارہ ہیں اس کا اندازہ اب ہر ماہر تعلیم کرتا ہے اور اس لئے ہر طرف سے مادری زبان کو ذریعۂ تعلیم بنانے کی حمایت میں پر زور رائیں دی جا رہی ہیں سنہ ۱۹۲۹ء میں تعلیمی رپورٹ اور اس کے بعد ایبٹ ووڈ کی رپورٹ میں برابر اس بات پر زور دیا گیا ہے کہ بچوں کی تعلیم میں مادری زبان کو بہت اہمیت حاصل ہونی چاہیئے اور انھیں ہر مضمون اسی کے ذریعہ سے پڑھانا چاہیئے۔

(بقیہ مضمون صفحہ ۸)۔

اور امید ہے کہ دس بیس سال یا شائد اس سے کم مدت میں ہماری اردو کتابوں کا ذخیرہ خاصا مکمل ہو جائے گا اور اردو کی کتابیں ڈھونڈنے والے شائقین کو ہر قسم کی کتابیں جامعہ کے کتب خانہ میں مل سکیں۔ یہ جامعہ کی امتیازی خصوصیت ہوگی اس کے علاوہ جامعہ پبلک کتب خانہ میں اجتماعی علوم اور دیگر تمام علوم فنون پر بھی کتابوں کا نہایت معقول ذخیرہ ہوگا۔

یہ نصب العین ہے جو کتب خانہ کے سامنے فی الحال رکھا گیا ہے کامیابی خدا کے ہاتھ میں ہے۔

کتب خانہ جامعہ کی سالانہ رپورٹ

اس سال کتب خانہ جامعہ سے دس ہزار نوسوسترہ آدمیوں نے فائدہ اٹھایا۔ چارہزار سات سو چون کتابیں ممبروں کے نام جاری کی گئیں اور چھ ہزار چا سو پچہتر کتابیں کتب خانہ میں بیٹھ کر پڑھی گئیں اور کتب خانہ کے ارکین کی تعداد ۱۲۷ ہی

اس سال کتب خانہ میں کل ۱۴۰ اخبار ورسائل آتے رہے جن کی تفصیل حسب ذیل ہی۔

غیر ملکی اخبار و رسائل:-

۷ سہ ماہی اور ۸ ماہوار رسالے اور تین ہفت روزہ اخبار

ہندوستان کے انگریزی اخبار ورسائل:-

چار ماہوار رسالے ۷ ہفتہ وار اخبار اور تین روزانہ اخبار

اردو کے اخبار و رسائل:-

۵ سہ ماہی اور ۴۴ ماہوار رسالے ۲۹ ہفتہ وار ۳ سہ روزہ اور ۹ روزانہ اخبار

ہندی کے اخبار ورسائل:-

تین ماہوار رسالے اور ایک ہفتہ وار اخبار

گجراتی اور فارسی کے:-

تین تین ہفتہ وار اخبار

اس سال ۸۶۲ کتابیں کتب خانہ میں داخل کی گئیں جن میں ۴۷ کتابیں تاریخ وسوانح کی ۱۳۳ ادب کی ۲ فنون لطیفہ کی ۱۰۷ فنون مفیدہ کی ۵۵ سائنس کی ۵۰ لسانیات کی ۱۱۷ اجتماعیات کی ۱۰۲ مذہب کی ۸ فلسفہ واخلاقیات کی اور ۲۱۴ عام اور حوالہ کی کتابیں تھیں۔

اس سال ہم نے ۹۷۰ کتابوں کی جلدیں بنوائیں۔

کتب خانہ میں اخبارات ورسائل پڑھنے والے اصحاب کی سہولت کے لئے مندرجہ ذیل نئے انتظامات کئے گئے پہلے روزانہ اخبار برآمدے میں اسٹینڈ پر لگادئے جاتے ہیں اور لوگ انھیں کھڑے ہوکر پڑھا کرتے تھے۔ اس سال میزیں اور بینچیں بنوادی گئی ہیں تاکہ آرام سے بیٹھ کر لوگ اخبار پڑھ سکیں اور برآمدے کی دھوپ اور بارش سے بچانے کے لئے چقیں ڈلوادی گئی ہیں۔ کتب خانہ کے وسطی کمرہ کو صرف رسالوں کے پڑھنے یا کتب حوالہ کے دیکھنے کے لئے مخصوص کردیا گیا ہی

پروجیکٹ طریقۂ تعلیم

پروجیکٹ میتھڈ یا مقصدی طریقۂ تعلیم بہت مفید اور کارآمد سمجھا جاتا ہے۔ جدید قسم کے اسکولوں میں عام طور پر یہی طریقۂ تعلیم رائج ہے اور اس کو عام رواج دینے کی کوشش کی جا رہی ہے۔ جامعہ کے ابتدائی مدارس میں بھی اسی کے مطابق تعلیم دی جاتی ہے۔ اس لئے اس جدید طریقۂ تعلیم پر ایک مفید مضمون ہم شائع کر رہے ہیں، جس سے ہمدردان جامعہ کو اس میتھڈ کے سمجھنے میں آسانی ہوگی اور جامعہ کی تعلیمی خبروں میں جب کبھی اس کا تذکرہ آئیگا تو اس کے مفہوم کی وضاحت کی ضرورت نہیں ہوگی۔

پروجیکٹ میتھڈ کی تعریف پروجیکٹ کسی ایسے مشغلے یا مقصد یا منصوبے کا نام ہے جو ارادتاً اور دلچسپی کے ساتھ منتخب کیا جائے اور جسے قدرتی حالات کے ماتحت سرانجام دیا جائے۔ یہاں ایسا طریقۂ تعلیم جس میں بچوں کو پروجیکٹ کے ذریعہ تعلیم دی جائے۔ پروجیکٹ میتھڈ کہلاتا ہے۔ ہماری زندگی ایسے ہی نتیجہ بخش منصوبوں سے پُر ہے بلکہ ہماری زندگی ایسے ہی نتیجہ بخش اور مفید مشاغل اور مقاصد کا دوسرا نام ہے۔ ہم اپنی زندگی میں جو کام بھی سرانجام دیتے ہیں اور جس کے ذریعے ہم اپنی تربیت اور نشو و نما کرتے ہیں وہ سب کے سب ہی پروجیکٹ میتھڈ کے اصولوں پر مبنی ہوتے ہیں۔ آپ اپنی زندگی کی کسی نتیجہ بخش سرگرمی یا مشغلے کو لے لیں یا کسی ایسی بات پر غور کریں جس کو آپ کرنا چاہتے ہیں تو آپ معلوم کریں گے کہ آپ کو مندرجہ ذیل مرحلے ضرور طے کرنے پڑتے ہیں۔

۱۔ اس ایک مشغلے کے متعلق آپ کے دل میں خواہش یا ضرورت پیدا ہوتی ہے جس کے پورا کرنے کے لئے آپ کے دل میں جذبہ ہوتا ہے۔

۲۔ اس جذبے کے ماتحت آپ مضبوط ارادہ کرتے ہیں۔

۳۔ اس ارادہ یا مقصد کے سرانجام دینے کے لئے آپ تجاویز سوچتے ہیں۔

۴۔ پھر ان تجاویز کو بہتر سے بہتر طریقے پر آپ عملی جامہ پہنانے کی کوشش کرتے ہیں۔

۵۔ اس مشغلہ کی تکمیل میں آپ کو کئی ایک مشکلات کا سامنا کرنا پڑتا ہے اور اپنی استعداد کے مطابق آپ ان پر غالب آنیکی کوشش کرتے ہیں۔

۶۔ جب آپ یہ کام مکمل کر لیتے ہیں اور آپ کو اس کام میں کامیابی ہوتی ہے یا کسی وجہ سے ناکامیابی ہوتی ہے تو آپ جملہ گذشتہ باتوں پر نظرثانی کرتے ہیں اور حاصل کردہ نتائج کا موازنہ کرتے ہیں۔

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ۵۱ ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ دسمبر ۱۹۳۷ء و جنوری ۱۹۳۸ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۷،۲۱۹	ماسٹر محمد عمر صاحب نئی دہلی	۱۸	۷،۲۳۶	حافظ محمد مصطفیٰ لطفی صاحب سکندرآباد	۳۵	۷،۲۵۳	خان بہادر نذیرالدین محمد صاحب [illegible]
۲	۷،۲۲۰	قاضی مصطفیٰ حسین صاحب ذہانی 〃	۱۹	۷،۲۳۷	محمد مصطفیٰ خاں صاحب 〃	۳۶	۷،۲۵۴	نوابزادہ [illegible] ابو محمد افضل صاحب 〃
۳	۷،۲۲۱	پروفیسر محمد فصیح الدین صاحب جموں	۲۰	۷،۲۳۸	عبدالعلیم قریشی صاحب 〃	۳۷	۷،۲۵۵	مرتضیٰ حسین صاحب سلیم پور
۴	۷،۲۲۲	محمد عبدالعزیز صاحب 〃	۲۱	۷،۲۳۹	راجیشور دیال سکسینہ صاحب بلندشہر	۳۸	۷،۲۵۶	حافظ عبدالرزاق صاحب مبارکپور
۵	۷،۲۲۳	این۔ ایل کٹرو صاحب 〃	۲۲	۷،۲۴۰	محمد فضیل صاحب جھانسی	۳۹	۷،۲۵۷	حافظ محمد بن صاحب 〃
۶	۷،۲۲۴	اندرپال سنگھ صاحب 〃	۲۳	۷،۲۴۱	ثروت خاں صاحب 〃	۴۰	۷،۲۵۸	سید محمد نصیر صاحب فیض آباد
۷	۷،۲۲۵	ڈاکٹر علی محسن صاحب دادری ضلع بلندشہر	۲۴	۷،۲۴۲	طفیل احمد صاحب انصاری 〃	۴۱	۷،۲۵۹	عبدالغفار صاحب اونچے گاؤں
۸	۷،۲۲۶	ننھے خاں صاحب موٹر والے سکندرآباد 〃	۲۵	۷،۲۴۳	مولوی صدرالدین احمد صاحب صدیقی متھرا	۴۲	۷،۲۶۰	عبدالرؤف صاحب امین سنگھ
۹	۷،۲۲۷	شیخ محمد عبدالحی صاحب ریٹائرڈ ڈپٹی کلکٹر	۲۶	۷،۲۴۴	سید محمود حسن صاحب 〃	۴۳	۷،۲۶۱	محمد حمیدالدین صاحب علی گڑھ
۱۰	۷،۲۲۸	جمشید علی خاں صاحب جہانگیرآباد	۲۷	۷،۲۴۵	انعام الحق صاحب صدیقی 〃	۴۴	۷،۲۶۲	محمد حسن خاں صاحب گورکھپور
۱۱	۷،۲۲۹	محمود الحق صاحب بلندشہر	۲۸	۷،۲۴۶	محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۴۵	۷،۲۶۳	محمود عثمان صاحب 〃
۱۲	۷،۲۳۰	منشی لال گپت صاحب 〃	۲۹	۷،۲۴۷	سید محمد مہتدی صاحب 〃	۴۶	۷،۲۶۴	خلیل الرحمٰن صاحب دیوہ شریف
۱۳	۷،۲۳۱	شب لال ورما صاحب 〃	۳۰	۷،۲۴۸	مولوی محمد اکرام اللہ صاحب عثمانی [illegible]	۴۷	۷،۲۶۵	شیخ محمد علی خاں صاحب بشن پورہ
۱۴	۷،۲۳۲	سید سردار حسین صاحب 〃	۳۱	۷،۲۴۹	نواب میر اقبال علی خاں صاحب 〃	۴۸	۷،۲۶۶	جواد علی خاں صاحب دیوہ شریف
۱۵	۷،۲۳۳	عبدالرحمٰن صاحب 〃	۳۲	۷،۲۵۰	محمد عتیق صاحب 〃	۴۹	۷،۲۶۷	مشتاق احمد صاحب لکھنؤ
۱۶	۷،۲۳۴	حافظ عبدالسلام صاحب 〃	۳۳	۷،۲۵۱	ضیاء الدین صاحب 〃	۵۰	۷،۲۶۸	حافظ حاجی محمد علی صاحب بڑگاؤں
۱۷	۷،۲۳۵	سید عاشق علی صاحب رضوی سکندرآباد	۳۴	۷،۲۵۲	آچاریہ نریندر دیو صاحب لکھنؤ	۵۱	۷،۲۶۹	محمد مجتبیٰ علی علوی صاحب گونڈہ

(بقیہ بر صفحہ ۳۲)

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو دسمبر ۲۹ء میں ہمیں اپنے ہمدردوں اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیئے۔

دسمبر ۲۹ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۱۴۴	شاہد علی صاحب دہلی	صہ ر	۱۳	۰۹۴۹ ڈی کی	محمد علی صاحب "	۸ر	۲۵	۰۱۱۱۱ ڈی کی	محمد اسمٰعیل صاحب دہلی	۴ر
۲	۱۰۲	خواجہ عبدالمجید خاں صاحب "	۷ر	۱۴	۰۹۵۰	آغا محمد امین صاحب "	عہ ر	۲۶	۰۱۱۱۲	غلام علی خاں صاحب "	۴ر
۳	۱۰۳	قاضی ظفر الدین صاحب "	عہ ر	۱۵	۰۱۱۰۱	سید شمس الدین صاحب "	۸ر	۲۷	۰۱۱۱۳	سید غلام حسنین صاحب "	۶ر
۴	۱۰۴	فیض محمد صاحب "	۶ر	۱۶	۰۱۱۰۲	سید حفیظ الدین صاحب "	۸ر	۲۸	۰۱۱۱۴	زاہد حسین صاحب "	صہ ر
۵	۱۰۵	عبدالرشید صاحب بانی "	۶ر	۱۷	۰۱۱۰۳	صلاح الدین صاحب "	۸ر	۲۹	۰۱۱۱۵	عبداللطیف صاحب "	عہ ر
۶	۱۹۰	شیخ محمد الیاس صاحب "	للعہ	۱۸	۰۱۱۰۴	حکیم حامد میاں صاحب "	۴ر	۳۰	۰۱۱۱۶	میر عزیز الدین صاحب "	عہ ر
۷	۴۴ او ڈی	محمد شفیع صاحب	۸ر	۱۹	۰۱۱۰۵	بشیر بیگ صاحب "	۲ر	۳۱	۰۱۱۱۷	مولانا محبوب الٰہی صاحب "	عہ ر
۸	۰۹۴۴	حکیم عبدالحمید صاحب "	صہ ر	۲۰	۰۱۱۰۶	حکیم احمد حسن خاں صاحب "	۴ر	۳۲	۰۱۱۱۸	الیس محمد یوسف صاحب "	۸ر
۹	۰۹۴۵	علی احمد صاحب "	عہ ر	۲۱	۰۱۱۰۷	سید محمد شفیع صاحب "	۲ر	۳۳	۰۱۱۱۹	بیگم محمد یعقوب صاحب "	۸ر
۱۰	۰۹۴۶	حاجی عباداللہ خاں صاحب "	۶ر	۲۲	۰۱۱۰۰	سعید الرحمٰن صاحب "	۴ر	۳۴	۰۱۱۲۰	ڈاکٹر حسین بخش صاحب "	۴ر
۱۱	۰۹۴۰	حفیظ احمد صاحب "	۲ر	۲۳	۰۱۱۰۹	شریف الدین صاحب "	۴ر	۳۵	۰۱۱۲۱	محمد رفیق صاحب "	۴ر
۱۲	۰۹۴۸	رحمت اللہ خاں صاحب "	۲ر	۲۴	۰۱۱۱۰	عبدالصمد صاحب "	عہ ر	۳۶	۰۱۱۲۲	حاجی محمد بخش بنیع الدین صاحبان	للعہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۷	۱۱۲۳ ڈی	محمد وزیر صاحب دہلی	عہ/	۶۱	۱۱۹۹ ڈی	ایچ فضل الرحمن صاحب دہلی	عہ/	۸۵	۱۲۲۳ ڈی	محمد سلام صاحب دہلی	ے/
۳۸	۱۱۲۴	مولا بخش [illegible]	۸/	۶۲	[illegible]	اشتیاق حسین صاحب قریشی	عہ/	۸۶	۱۲۲۴	حاجی بشیر احمد صاحب	۹/
۳۹	۱۱۲۵	خورشید عالم صاحب	ہ	۶۳	۱۲۰۱	محمد قاسمین صاحب	عہ/	۸۷	۱۲۲۵	انوار الحق صاحب	۸/
۴۰	۱۱۲۶	احمد اسلام خاں صاحب	عہ/	۶۴	۱۲۰۲	مرغوب احمد صاحب توفیق	عا/	۸۸	۱۲۲۶	ایم اکرام الدین صاحب	۸/
۴۱	۱۱۲۹	محمد احسن صاحب	۸	۶۵	۱۲۰۳	عبدالغنی صاحب	-	۸۹	۱۲۲۷	رفیق احمد صاحب	عہ/
۴۲	۱۱۳۰	حاجی عبدالرحمن صاحب	عہ/	۶۶	۱۲۰۴	عیوض خاں صاحب	عہ/	۹۰	۱۲۲۸	قدیر الدین احمد صاحب	عہ/
۴۳	۱۱۳۱	مرزا فیاض بیگ صاحب	م/	۶۷	۱۲۰۵	حافظ عبدالحق سراج الحق صاحبان	عہ/	۹۱	۱۲۲۹	غازی عبدالجبار صاحب	عہ/
۴۴	۱۱۳۲	حاجی نور الدین صاحب	۸/	۶۸	۱۲۰۶	شمس العارفین صاحب	عہ/	۹۲	۱۲۳۰	سید محمد حسین صاحب	عہ/
۴۵	۱۱۳۳	غفران الدین صاحب	۸/	۶۹	۱۲۰۷	شیخ عبدالرزاق صاحب	عہ/	۹۳	۱۲۳۱	دفتر رسالہ عصمت	عہ/ ۸
۴۶	۱۱۳۴	ایم انعام الحق صاحب	م/	۷۰	۱۲۰۸	محمد شبین صاحب	عہ/	۹۴	۱۲۳۲	عبداللطیف خاں صاحب	عہ/
۴۷	۱۱۳۵	حکیم عبدالحکیم حبیب الرحمن صاحبان	م/	۷۱	۱۲۰۹	محمود علی صاحب علوی	عا/	۹۵	۱۲۳۳	مولانا اصغر علی صاحب	۸/
۴۸	۱۱۳۶	ملک آفتاب احمد صاحب	عہ/	۷۲	۱۲۱۰	حافظ شہاب الدین صاحب	م/	۹۶	۱۲۳۴	حافظ سراج احمد صاحب	م
۴۹	۱۱۳۷	محمد ابراہیم صاحب	۲/	۷۳	۱۲۱۱	رفیع اللہ خاں صاحب	م/	۹۷	۱۲۳۵	حاجی عبدالغنی فضل الحق صاحبان	عا/
۵۰	۱۱۳۸	شمس الدین صاحب	م/	۷۴	۱۲۱۲	اعجاز احمد صاحب	ے/	۹۸	۱۲۳۶	محمد عارف صاحب	عہ/
۵۱	۱۱۳۹	شیخ عبدالرشید صاحب	۸/	۷۵	۱۲۱۳	لیڈی الیف ڈی محمود صاحبہ	عہ/	۹۹	۱۲۳۷	ممتاز الدین صاحب	عہ/
۵۲	۱۱۴۰	مولانا عبدالرحمن صاحب	[illegible]	۷۶	۱۲۱۴	ایس عصمت اللہ محمد سلطان صاحبان	عہ/	۱۰۰	۱۲۳۸	حاجی نظیر الدین صاحب	ے/
۵۳	۱۱۴۱	حکیم محمد ظہیر عالم صاحب	عہ/	۷۷	۱۲۱۵	شیخ محمد رفیع صاحب	۸/	۱۰۱	۱۲۳۹	حکیم عزیز الدین صاحب	۸/
۵۴	۱۱۴۲	مولوی سعید احمد صاحب	عہ/	۷۸	۱۲۱۶	حاجی نور الدین محمد گلزار صاحبان	عہ/	۱۰۲	۱۲۴۰	شیخ محمد تقی صاحب	۸/
۵۵	۱۱۴۳	زرین خاں صاحب	عا/	۷۹	۱۲۱۷	محمد عبدالخالق شہاب الدین صاحبان	عا/	۱۰۳	۱۲۴۱	عبدالحق صاحب	عہ/
۵۶	۱۱۴۴	سید عبداللطیف شاہ صاحب	۸/	۸۰	۱۲۱۸	محمد حسین خادم صاحب	۸/	۱۰۴	۱۲۴۲	ایس مولا بخش صاحب	عہ/
۵۷	۱۱۴۵	سید بنیاد علی صاحب	عہ/	۸۱	۱۲۱۹	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب	عہ/	۱۰۵	۱۲۴۳	عبدالحکیم خاں صاحب	۸/
۵۸	۱۱۴۶	حشمت اللہ صاحب	۸/	۸۲	۱۲۲۰	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان	ے/	۱۰۶	۱۲۴۴	ڈاکٹر نور محمد صاحب	عا/
۵۹	۱۱۴۷	سرفراز الحق صاحب	م/	۸۳	۱۲۲۱	شمس العارفین صاحب	م/	۱۰۷	۱۲۴۵	مرزا محمد سلیمان صاحب	عہ/
۶۰	۱۱۴۸	احسن حامد علی صاحب	۸/	۸۴	۱۲۲۲	کلو صاحب تالے والے	م/	۱۰۸	۱۲۴۶	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۰۹	۲۰۴۰ ڈی	محمد ادریس صاحب قاری دہلی	عہ	۱۳۳	۲۰۱۵ ڈی	حبیب الرحمن صاحب دہلی	۴ر	۱۶	۰۰۹ ڈی	ڈاکٹر رفیع احمد صاحب بنگلور	عہ
۱۱۰	۰۱۲۴۸	محمد تقی صاحب	۴ر	۱۳۴	۲۰۱۷	خانصاحب عبدالغنی صاحب	۸ر	۱۷	۰۸۸۰	پروفیسر رشید احمد خانصاحب	عہ
۱۱۱	۰۱۲۴۹	حاجی عبدالوہاب صاحب	[illegible]	۱۳۵	۲۰۱۶	محمد خلیل صاحب	ےر	۱۸	۰۹۸۱	حمید الدین خاں صاحب	عہ
۱۱۲	۱۰۹۳	مولوی عبدالرب صاحب نبی دہلی	عہ	۱۳۶	۲۰۱۸	اکرام اللہ خانصاحب	عہ			میزان کل [illegible]	
۱۱۳	۱۰۹۵	حافظ عبدالحکیم صاحب	ے	۱۳۷	۲۰۱۹	غلام حسین صاحب	عہ			**بنگال**	
۱۱۴	۱۰۹۶	ایم طفیل محمد صاحب	۸ر	۱۳۸	۲۰۲۰	چودہری محمد سرور صاحب	سے	۱	۱۵۴	مسز جیون بخش محمد امین صاحب	۲۰۰
۱۱۵	۱۰۹۷	خواجہ غلام نبین صاحب	عہ	۱۳۹	۲۰۲۱	عبدالرزاق صاحب	۱۲ر	۲	۲۴۸ ڈی	مقبول احمد صاحب	[illegible]
۱۱۶	۱۰۹۸	سید مرتضیٰ علی صاحب	۴ر			میزان کل [illegible]		۳	۲۴۹	عبدالوہاب صاحب	عہ
۱۱۷	۱۰۹۹	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم	عہ			**یو۔پی**		۴	۲۵۰	عبدالمنان صاحب	عہ
۱۱۸	۱۱۰۰	محمد اشرف صاحب	۸ر	۱	۱۳۵	فضل احمد صاحب مرحوم گورکھپور	[illegible]	۵	۲۵۴	حافظ محمد سلیم صاحب	عہ
۱۱۹	۲۰۰۱	شیخ کریم بخش صاحب	عہ	۲	۱۹۰	سید حامد علی صاحب بلند شہر	عہ	۶	۲۵۵	عبدالرزاق صاحب	۸ر
۱۲۰	۲۰۰۲	غالب علی شاہ صاحب	۶ر	۳	۱۲۳	بیگم مصباح الاسلام صاحب کانپور	عہ	۷	۲۵۶	خواجہ محمد شفیع صاحب	عہ
۱۲۱	۲۰۰۳	محمد اسلام صاحب	۸ر	۴	۱۶۱	محمد یونس صاحب قدوائی ہمیرپور	عہ	۸	۲۵۷	ایس ایم عمر صاحب	۸ر
۱۲۲	۲۰۰۴	خواجہ محمد یوسف شاہ صاحب	۸ر	۵	۸۶۶ ڈی	حبیب اللہ خانصاحب علی گڈھ	۴ر	۹	۲۵۸	ایس مولا بخش صاحب	۸ر
۱۲۳	۲۰۰۵	مفتی انتفا احمد صاحب	۴ر	۶	۸۲۶	بیگم حکیم عبداللطیف صاحب	۶ر	۱۰	۲۵۹	محمد حبیب اللہ صاحب	۸ر
۱۲۴	۲۰۰۶	سید باقر حسین صاحب	۶ر	۷	۸۲۸	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب	عہ	۱۱	۲۶۰	شیخ محمد رفیع صاحب	ے
۱۲۵	۲۰۰۷	زبیدہ اتیع خاں صاحب	۴ر	۸	۸۲۹	ڈاکٹر اعظم قدوائی صاحب	عہ	۱۲	۲۶۱	محمد رضی صاحب	۴ر
۱۲۶	۲۰۰۸	تاج الدین صاحب	ےر	۹	۸۰۰	پروفیسر محمد حبیب صاحب	عہ	۱۳	۲۶۲	امین الدین احمد صاحب	۴ر
۱۲۷	۲۰۰۹	ملک غلام حیدر صاحب	۸ر	۱۰	۸۶۲	محمد اسحٰق صاحب	عہ	۱۴	۲۶۳	محمد سرور صاحب	عہ
۱۲۸	۲۰۱۰	محمد غیور صاحب	۸ر	۱۱	۸۶۳	ڈاکٹر محمد طاہر صاحب	ے	۱۵	۲۶۴	اے ایم خیرانی صاحب	۸ر
۱۲۹	۲۰۱۱	صوفی غلام قادر صاحب	۸ر	۱۲	۸۶۵	انوار المہدی صاحب	عہ	۱۶	۲۶۵	عبدالکریم صاحب	عہ
۱۳۰	۲۰۱۲	سید ضمیر الحسن صاحب برنی	۸ر	۱۳	۸۶۷	شوکت بیگم صاحبہ	عہ	۱۷	۲۶۶	ایف اے خانصاحب	۸ر
۱۳۱	۲۰۱۳	آغا علی مصطفیٰ صاحب	۲ر	۱۴	۸۶۶	خواجہ منظور حسن صاحب	[illegible]	۱۸	۲۹۰	مس آر ایس خانصاحب	۴ر
۱۳۲	۲۰۱۴	سید محمد ذاکر صاحب	۴ر	۱۵	۸۰۸	انتصار حسین صاحب	عہ	۱۹	۲۶۸	مس کے کی خاں صاحب	۴ر

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
۲۰	۲۶۹ ڈی	عبدالوہاب صاحب کلکتہ	۴ر	۴۴	۲۹۳ ڈی	شیخ عبدالغنی صاحب کلکتہ	۱عہ	۶۸	۳۱۸ ڈی	محمد حبیب اللہ صاحب صوفی کلکتہ	۸ر
۲۱	۲۷۰	محمد عثمان اجمیری صاحب	۴ر	۴۵	۲۹۴	محمد تقی صاحب	۸ر	۶۹	۳۱۹	اسمٰعیل عزیزی صاحب	۸ر
۲۲	۲۷۱	حاجی محمد عثمان اجمیری صاحب	۸ر	۴۶	۲۹۵	بیگم نورالرحمٰن صاحب	عہ	۷۰	۳۲۰	حاجی عبدالوہاب صاحب	۸ر
۲۳	۲۷۲	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب	۸ر	۴۷	۲۹۶	عبدالمجید صاحب	۸ر	۷۱	۳۲۱	بشیر احمد وائق صاحب	عہ
۲۴	۲۷۳	ایم ایوب ولی محمد صاحب	۴ر	۴۸	۲۹۷	حاجی محمد رفیع صاحب	عہ	۷۲	۳۲۲	عبدالرؤف صاحب	عہ
۲۵	۲۷۴	سید کشور حسین زیدی صاحب	۸ر	۴۹	۲۹۸	محمد صالحین صاحب	۱۲ر	۷۳	۳۲۳	نیاز الدین صاحب	سکر
۲۶	۲۷۵	سید آغا آفندی صاحب	عہ	۵۰	۲۹۹	محمد احمد صاحب	عہ	۷۴	۳۲۴	بیگم ولی حیدر رضا صاحب	عہ
۲۷	۲۷۶	مولوی عبدالعزیز صاحب	عہ	۵۱	۳۰۰	حاجی عبدالکریم صاحب	عہ	۷۵	۳۲۵	منور برادرس صاحبان	عہ
۲۸	۲۷۷	نصیرالدین صاحب	۲ر	۵۲	۳۰۱	محمد سلیم عبداللہ صاحب	۸ر			میزان ۲۲۴	
۲۹	۲۷۸	حمیدالزماں صاحب	۸ر	۵۳	۳۰۲	شبیر علی اصغر علی صاحبان	۸ر			**بمبئی**	
۳۰	۲۷۹	محمد ابراہیم سراج الدین صاحبان	عہ	۵۴	۳۰۳	عبدالستار رشید صاحب	عہ	۱	۲۷۹ ڈی	معین الدین صاحب ماتو بمبئی	عہ
۳۱	۲۸۰	فیاض الدین اینڈ کو	عہ ۱۲	۵۵	۳۰۴	شیخ عبدالرشید صاحب	عہ	۲	۲۸۰	بیگم	عہ
۳۲	۲۸۱	ایچ ایم حنیف صاحب	۸ر	۵۶	۳۰۶	شیخ محمد صدیق صاحب	عہ	۳	۲۸۱	عثمان حسین خاں صاحب	عہ
۳۳	۲۸۲	لیاقت اللہ خاں صاحب	عہ	۵۷	۳۰۷	شاہ محمد انوار حسین صاحب	۸ر	۴	۲۸۲	ایم اے باسط صاحب	عہ
۳۴	۲۸۳	محمد بشیر صاحب	عہ	۵۸	۳۰۸	شیخ محمد فاروق صاحب	عہ	۵	۲۸۳	محمد ابراہیم علی صاحب زرلباتن	۶ر
۳۵	۲۸۴	محمد اسحٰق صاحب	عہ	۵۹	۳۰۹	حکیم نثار احمد خاں صاحب	عہ	۶	۲۸۴	عبدالحمید مظفری صاحب	۴ر
۳۶	۲۸۵	دیدار احمد صاحب	عہ	۶۰	۳۱۰	سید احمد افضل صاحب	۶ر	۷	۲۸۵	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب	عہ
۳۷	۲۸۶	مفضل حق صاحب	۸ر	۶۱	۳۱۱	مولوی عبدالصمد صاحب	عہ	۸	۲۸۶	اے کے رفیق صاحب	ے
۳۸	۲۸۷	قریش احمد صاحب	۸ر	۶۲	۳۱۲	شمس العارفین صاحب	عہ	۹	۲۸۷	حبیب ابراہیم صاحب بادبیا	عہ
۳۹	۲۸۸	دلدار احمد صاحب	۸ر	۶۳	۳۱۳	ممتاز الدین صاحب	عہ	۱۰	۲۸۸	یوسف عبداللہ صاحب	۶ر
۴۰	۲۸۹	اسرار حسین صاحب	۴ر	۶۴	۳۱۴	عبدالرزاق صاحب	۸ر	۱۱	۲۸۹	قاضی بابو صاحب	۴ر
۴۱	۲۹۰	رحیم الدین صاحب	عہ	۶۵	۳۱۵	رحمٰن الٰہی صاحب	عہ	۱۲	۲۹۰	حکیم عبدالرحمٰن صاحب	۴ر
۴۲	۲۹۱	محمد محفوظ الحق صاحب	عہ	۶۶	۳۱۶	ہدایت اللہ صاحب	۸ر	۱۳	۲۹۱	سید فضل شاہ صاحب	۸ر
۴۳	۲۹۲	حاجی محمد یحییٰ صاحب	عہ	۶۷	۳۱۷	عبدالمنان صاحب	عہ	۱۴	۲۹۲	جے ایل پاپس صاحب	۴ر

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۱	۲۱۶۱ دہلی	شیخ جمیل الرحمٰن صاحب دہلی	سے ر	۸۵	۲۱۸۵ دہلی	حکیم محمد ظہیر علی صاحب دہلی	عہ	۱۰۹	۲۲۱۰ دہلی	ایم انعام الحق صاحب دہلی	مہ ر
۶۲	۲۱۶۲	حاجی قادر بخش صاحب ۔	سے ر	۸۶	۲۱۸۶	محمد شفیع الدین صاحب ۔	عا ر	۱۱۰	۲۲۱۱	عبدالحکیم صاحب ۔	۸ ر
۶۳	۲۱۶۳	شبیر مرزا صاحب	عہ ر	۸۷	۲۱۸۷	صالحہ خاتون صاحبہ ۔	عہ ر	۱۱۱	۲۲۱۲	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸ ر
۶۴	۲۱۶۴	قدیر الدین احمد صاحب ۔	عہ ر	۸۸	۲۱۸۸	مرغوب احمد صاحب توفیق ۔	عا ر	۱۱۲	۲۲۱۳	دفتر رسالہ عصمت ۔	۸ ر
۶۵	۲۱۶۵	منیجر مدرسہ دار الاشاعت ۔	۸ ر	۸۹	۲۱۸۹	محمد عارف صاحب ۔	عہ ر	۱۱۳	۲۲۱۴	حکیم فرید احمد صاحب عباسی ۔	عا ر
۶۶	۲۱۶۶	عیوض خاں محمد اسماعیل خاں صاحبان ۔	صہ ر	۹۰	۲۱۹۰	حاجی عبدالغنی صاحب ۔	عا ر	۱۱۴	۲۲۱۵	ممتاز الدین صاحب ۔	عہ
۶۷	۲۱۶۷	محمد جمیل صاحب ۔	عہ ر	۹۱	۲۱۹۱	حاجی بشیر احمد صاحب ۔	۸ ر	۱۱۵	۲۲۱۶	مولانا محمد احمد صاحب ۔	عہ ر
۶۸	۲۱۶۸	شمس العارفین صاحب ۔	عہ ر	۹۲	۲۱۹۲	محمد تقی صاحب اینڈ سنز ۔	مہ ر	۱۱۶	۲۲۱۷	مولانا قدیر احمد صاحب ۔	مہ ر
۶۹	۲۱۶۹	حافظ عبدالحق سراج الحق صاحبان ۔	عہ ر	۹۳	۲۱۹۳	حافظ شہاب الدین صاحب ۔	۲ ر	۱۱۷	۲۲۱۸	حاجی شیخ نتھے عبدالرزاق صاحب ۔	عہ ر
۷۰	۲۱۷۰	محمد حنیف صاحب ۔	عہ ر	۹۴	۲۱۹۴	حاجی عبدالحمید عبدالمجید صاحبان ۔	۸ ر	۱۱۸	۲۲۱۹	حافظ سراج احمد صاحب ۔	مہ ر
۷۱	۲۱۷۱	حکیم مسعود حسن صاحب ۔	۸ ر	۹۵	۲۱۹۵	محمد حنیف صاحب ۔	مہ	۱۱۹	۲۲۲۰	محمد ادریس صاحب ہاشمی بنگلور ۔	عہ ر
۷۲	۲۱۷۲	شیخ محمد ادریس صاحب ۔	مہ ر	۹۶	۲۱۹۶	سراج الدین صاحب ۔	مہ ر	۱۲۰	۲۲۲۱	شمس العارفین صاحب ۔	مہ ر
۷۳	۲۱۷۳	حاجی اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان ۔	۸ ر	۹۷	۲۱۹۷	میاں منور الدین محمد کلیم صاحبان ۔	صہ ر	۱۲۱	۱۳۱۰	تاج الدین صاحب نئی دہلی	عہ ر
۷۴	۲۱۷۴	محمد ایوب صاحب ۔	۸ ر	۹۸	۲۱۹۸	مرزا فیاض بیگ صاحب ۔	مہ ر	۱۲۲	۱۳۱۱	ملک غلام حیدر صاحب ۔	۸ ر
۷۵	۲۱۷۵	مرزا محمد سلیمان صاحب ۔	عہ ر	۹۹	۲۱۹۹	حاجی نور الدین صاحب ۔	۸ ر	۱۲۳	۱۳۱۲	محمد غیور صاحب ۔	۸ ر
۷۶	۲۱۷۶	پیرجی کرار حسین صاحب ۔	عہ ر	۱۰۰	۲۲۰۰	غفران الدین صاحب ۔	۸ ر	۱۲۴	۱۳۱۳	صوفی غلام قادر صاحب ۔	۸ ر
۷۷	۲۱۷۷	کپتان حبیب الرحمان صاحب ۔	صہ ر	۱۰۱	۲۲۰۱	عبدالحق صاحب ۔	صہ ر	۱۲۵	۱۳۱۴	سید ضمیر حسن صاحب برنی ۔	۸ ر
۷۸	۲۱۷۸	میاں محمد شفیق صاحب ۔	صہ ر	۱۰۲	۲۲۰۲	محمد حسین خادم صاحب ۔	۸ ر	۱۲۶	۱۳۱۵	آغا علی مصطفیٰ صاحب ۔	مہ ر
۷۹	۲۱۷۹	شیخ محمد شہید صاحب ۔	۱۴ ر	۱۰۳	۲۲۰۳	حاجی رشید احمد صاحب ۔	عا ر	۱۲۷	۱۳۱۶	سید محمود ذاکر صاحب ۔	مہ ر
۸۰	۲۱۸۰	حاجی محبوب بخش شمیم الدین صاحبان ۔	صہ ر	۱۰۴	۲۲۰۴	مقبول احمد صاحب ۔	سے ر	۱۲۸	۱۳۱۷	منشی حبیب الرحمٰن صاحب ۔	مہ ر
۸۱	۲۱۸۱	شیخ محمد اسماعیل صاحب ۔	۱۴ ر	۱۰۵	۲۲۰۵	بدرالحسن صاحب ۔	عہ ر	۱۲۹	۱۳۱۸	عبدالرحمٰن صاحب ۔	۸ ر
۸۲	۲۱۸۲	کلو صاحب تانے والے ۔	مہ ر	۱۰۶	۲۲۰۶	احسن حامد علی صاحب ۔	۸ ر	۱۳۰	۱۳۱۹	معصوم علی صاحب ۔	۸ ر
۸۳	۲۱۸۳	رفیع اللہ خان صاحب ۔	۱۲ ر	۱۰۷	۲۲۰۸	خواجہ سرور حسن صاحب ۔	سے ر	۱۳۱	۱۳۲۰	میاں محمد صاحب ۔	عا ر
۸۴	۲۱۸۴	تعلیم الحق صاحب ۔	عہ ر	۱۰۸	۲۲۰۹	حافظ عبدالحکیم صاحب ۔	مہ ر	۱۳۲	۱۳۲۱	مولوی عبدالرب صاحب ۔	عہ ر

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۳	[illegible]	ایم اسمٰعیل محمد صاحب نئی دہلی	۸ر	۱۷	۷۵۰	سید محمد واثق صاحب ہاشمی گورکھپور	عہ ر	۴۱	۸۱۵	حاجی محمد علی صاحب برگاؤں گونڈہ	عہ ر
۳۴	[illegible]	عبدالواحد صاحب ”	۸ر	۱۸	۷۵۱	نیئر صاحب پیر ایچ ٹو گول ”	ماہنہ ۱۵	۴۲	۸۱۶	محمد عبداللہ صاحب گونڈہ	عہ ر
۳۵	[illegible]	عبدالشرف صاحب ”	۸ر	۱۹	۷۵۲	محمود عثمان صاحب ”	عہ ر	۴۳	۸۱۷	مقتدیٰ نبی خانصاحب لکھنؤ	سے
۳۶	[illegible]	شیخ کریم بخش صاحب ”	عہ	۲۰	۷۵۳	مشتاق احمد صاحب ”	عہ	۴۴	۸۱۸	عید حسین صاحب ”	صہ
۳۷	[illegible]	عبدالحق صاحب ”	۶ر	۲۱	۷۵۴	سعید احمد صاحب ”	عا ر	۴۵	۸۱۹	چودھری نعمت اللہ صاحب ”	سـہ
		میزان کل ۱۷۶ مـــہ		۲۲	۷۵۵	مسعود احمد صاحب ”	عـــہ	۴۶	۸۲۰	سید بشیر احمد صاحب ”	عـــہ
				۲۳	۷۵۶	علی صغیر صاحب ”	عا ر	۴۷	۸۲۱	ارشاد حسین صاحب ”	ـــہ
		یو۔پی		۲۴	۷۵۷	محمد زین اللہ صاحب ”	سے ر	۴۸	۸۲۲	اختر حسین صاحب ”	سے ر
۱	۱۹۸	ڈاکٹر عبدالستار صاحب صدیقی الہ آباد	صہ ر	۲۵	۷۵۸	زین العابدین صاحب ”	سے ر	۴۹	۸۲۳	ڈاکٹر احمد حسین صاحب ”	عہ ر
۲	۲۰۲	محمد وسیم صاحب لکھنؤ	عـــہ	۲۶	۷۵۹	سید جواد علی شاہ صاحب ”	عـــہ	۵۰	۸۲۴	مشرف حسین صاحب ”	سے
۳	۲۰۶	بیگم صاحبہ مصباح الاسلام صاحب کانپور	سـہ ر	۲۷	۸۰۱	محمد اسحاق صاحب بستی	عہ ر	۵۱	۸۲۵	ہمشیرہ صاحبہ ”	عہ ر
۴	[illegible]	عبدالمجید صاحب گورکھپور	عہ	۲۸	۸۰۲	قاضی خلیل الرحمٰن صاحب ”	عہ	۵۲	۸۲۶	والدہ صاحبہ ”	عا ر
۵	[illegible]	سید علی صغیر صاحب ”	عہ ر	۲۹	۸۰۳	مولوی عبدالحکیم صاحب ”	سے ر	۵۳	۸۲۷	شیخ ظہیر حسین صاحب ”	عہ ر
۶	۶۳۶	ڈاکٹر حنیف اللہ صاحب ”	سے	۳۰	۸۰۴	محمد ادریس صاحب گونڈہ	عہ ر	۵۴	۸۲۸	شمس الحمید صاحب ”	سے
۷	۶۳۷	شیخ مرتضیٰ حسین صاحب ”	۸ر	۳۱	۸۰۵	مولانا حکیم محمد مجتبیٰ علی صاحب ”	۸ر	۵۵	۸۲۹	پروفیسر ایم اے ایم صمد صاحب نقی ”	صہ ر
۸	۶۳۸	مولوی اکبر علی صاحب ”	صہ ر	۳۲	۸۰۶	محمد شفیع اللہ صاحب ”	۴ر	۵۶	۸۳۰	بیگم صاحبہ ”	سے
۹	۶۳۹	اختر حسین صاحب قریشی ”	صہ ر	۳۳	۸۰۷	سید امداد حسین صاحب ”	سے	۵۷	۸۳۱	شیخ عبدالرحیم صاحب ”	صہ ر
۱۰	۶۴۱	قاضی انعام الحق صاحب ”	عا ر	۳۴	۸۰۸	ملک محمد عمر صاحب ”	عا ر	۵۸	۸۳۲	محمد عزیز صاحب ”	عہ ر
۱۱	۶۴۲	خانبہادر مولوی محمد زکی صاحب ”	عـــہ	۳۵	۸۰۹	محمود بیگ صاحب ”	۴ر	۵۹	۸۳۳	حاجی بادشاہ حسین بارہ بنکی	عـــہ
۱۲	۶۴۳	صفوۃ اللہ صاحب ”	عہ ر	۳۶	۸۱۰	محمد حسین صاحب ”	عہ	۶۰	۸۳۴	امیر احمد صاحب ”	عہ ر
۱۳	۶۴۴	عبدالرحمٰن صاحب ”	۸ہر	۳۷	۸۱۱	خلیل احمد صاحب ”	عہ ر	۶۱	۸۳۵	محمد عماد الدین صاحب پٹیالہ ”	صہ ر
۱۴	۶۴۵	سید فاروق علی شاہ صاحب ”	صہ ر	۳۸	۸۱۲	سید زوار حسین صاحب ”	عہ ر	۶۲	۸۳۶	عظیم الدین صاحب ”	عـــہ
۱۵	۶۴۶	سید محمد رضوان اللہ صاحب ”	۸ہر	۳۹	۸۱۳	احمد نصیر صاحب عثمانی ”	عہ ر	۶۳	۸۳۷	شیخ خلیق الرحمٰن صاحب برگاؤں ”	عـــہ
۱۶	۶۴۷	مولوی شفیق احمد صاحب ”	عہ ر	۴۰	۸۱۴	محمد سلیمان صاحب عثمانی رامپور ”	عہ ر	۶۴	۸۳۸	مولوی فضل الرحمٰن صاحب ”	عہ ر

حالات جامعہ

مولانا آزاد سبحانی صاحب ابھی حال میں، اسلامی ممالک کی سیاحت کے لئے تشریف لے گئے تھے۔ مصر، عرب، شام، ترکی، ایران، فلسطین اور افغانستان سے پانچ مہینے کی سیاحت کے بعد واپس تشریف لائے تو انجمن اتحاد کی درخواست پر جامعہ میں ایک مفصل اور مبسوط تقریر کی اور اپنے تاثرات کا اظہار کیا۔ تقریر نہایت اہم مباحث پر مشتمل تھی اس لئے اس کا خلاصہ ذیل میں درج کیا جاتا ہے۔

مولانا نے اپنی سیاحت کے دوران میں، سب سے زیادہ جو چیز محسوس کی وہ یہ کہ سیاسی غلامی، جس میں جمود اور قناعت بھی شامل ہو، سب سے بڑی برائی اور ناقابل عفو گناہ ہے، آپ نے فرمایا کہ ہندوستانی مسلمانوں کی غلامی نے یہ ناممکن کردیا ہے کہ وہ ان ممالک کے ساتھ بھی تعلقات پیدا کرسکیں، جو سیاسی لحاظ سے، ان سے کچھ بھی بہتر ہیں۔ غلامی نے انھیں اچھوت کے درجہ تک پہونچادیا ہے۔ عالم اسلام کے مسلمانوں کا ہندوستانی مسلمانوں کے نام پیغام یہ ہے کہ یا تو وہ غلامی کے بندھنوں کو توڑنے کا ارادہ کریں یا مسلم اقوام کی برادری سے اپنے کو خارج کرلیں۔

مولانا نے فرمایا کہ ہندوستان کے باہر کے مسلمانوں میں مذہبیت بہت کچھ کم ہوگئی ہے مگر یہ واقعہ ہے کہ اسی کے ساتھ انھوں نے حقیقی اور مصنوعی اسلام میں امتیاز کرنا بھی سیکھ لیا ہے، بیرونی مسلمانوں نے یہ طے کرلیا ہے کہ وہ اس مذہب کے سوا جو سادہ، عقلی، اور سیاسی و اجتماعی لحاظ سے ولولہ انگیز اور نشاط انگیز ہے اور کوئی مذہب تسلیم نہیں کریں گے۔ اس میں کوئی شبہ نہیں کہ عالم اسلام کے مسلمانوں نے مغربی تہذیب کے نظر فریب ظواہر کو قبول کرلیا ہے، لیکن وہ سطحیت سے اتنی ہی دلی نفرت کرتے ہیں جتنی کہ اس بے دینی سے جو مغربی تہذیب کہلاتی ہے۔

مولانا نے فرمایا کہ اسلامی اخوت کا تخیل جو پان اسلامزم کی شکل میں تھا۔ اب بالکل ختم ہوگیا ہے۔ یہ تخیل ان قربانیوں کا مطالبہ کرتا ہے جو سربرآوردہ مسلم اقوام، صرف ان لوگوں کی مذہبی تسکین کے

پانچ سو روپے سالانہ کا عطیہ

جامعہ کے قدیم بہی خواہ اور کرم فرما مولوی سجاد مرزا صاحب پرنسپل عثمانیہ ٹریننگ کالج حیدرآباد نے حلقۂ تعلیم و ترقی کو پانچ سو روپے سالانہ تین سال کے لئے عنایت فرمانے کا وعدہ کیا ہے، جنوری سنہ ۶۰ء میں دو سو کلدار کی پہلی قسط ادارہ کو موصول ہوئی ہے۔

ہم کارکنان جامعہ و حلقۂ تعلیم و ترقی کی طرف سے موصوف کی خدمت میں ہدیۂ تشکر و امتنان پیش کرتے ہیں۔

سے بچنا چاہیں جو ہندو [illegible] کے خلاف ہو اور اس کو تباہ کرے بھی بہت غلط سمجھتے ہیں۔ آپس کے تعلقات کو کسی نہ کسی شکل میں قائم رکھنے کی خواہش ضرور موجود ہے۔

آپ نے مزید فرمایا کہ ہندوستان کے باہر کے مسلمانوں کو یہ سنکر بہت دکھ ہوا کہ قومی آزادی کی جنگ کی قیادت ہندوؤں کے ہاتھ میں ہے جب پورے حالات سے انھیں روشناس کرایا گیا تو ہندوستانی مسلمانوں کے خلاف ان کا غصہ کم ہوا لیکن پھر بھی وہ چوٹی کی اس چال سے بہت بے چین ہیں جو ہندوستان کے مسلمانوں نے اختیار کر رکھی ہے۔

مولانا آزاد سبحانی نے، مسلمانان عالم کو مارکزم یا بالشوزم کی طرف بالکل مائل نہیں پایا۔ عام طور پر مسلمان روس کی تعریف نہیں کرتے بلکہ ایک حد تک اس سے بیزار ہیں۔ اسلامی ممالک اس اشتراکیت کے سوا جو مذہب اسلام سکھاتا ہے اور کسی اشتراکیت کو تسلیم کرنے کے لئے تیار نہیں ہیں۔ آپ نے فرمایا کہ اسلامی ممالک میں اسلام برائے نام ہے لیکن معاشی اور سیاسی لحاظ سے ایک مکمل اور آرام دہ زندگی کے حصول میں ساعی ہیں۔

آخر میں مولانا نے ترکی اور ترکوں کی بہت تعریف کی جو نہ صرف عالم اسلام میں سب سے ممتاز ہیں بلکہ، ان کے نقطۂ نظر کے مطابق دنیا کے سربرآوردہ اقوام کی صف میں باعزت جگہ پانے کے مستحق ہیں۔ ترکی باوجود دیگر ممالک اسلامی، اپنی وطنیت کے جذبہ کے باوجود اپنے کو الگ نہیں رکھنا چاہتے۔ مولانائے موصوف کا خیال ہے کہ ایک ایسا ادارہ جہاں مسلمانوں کی زندگی کا مطالعہ کرنے والے طالب علم جمع ہو سکیں اور عالم اسلام کے متعلق اہم مسائل پر غور کیا جا سکے سیاسی اور تمدنی اشتراک عمل کے لئے بہت مفید ہوگا۔

مولانا سعد الدین صاحب انصاری ندوی استاد جامعہ نے، مصر سے واپسی کے بعد، تعطیل موسم سرما کے بعد، باقاعدہ تعلیم و تعلم کا کام شروع کر دیا ہے۔

بزم ادب نمبر ا نے آپ کو سفر اور مصر کے عام حالات بیان کرنے کی دعوت دی، چنانچہ آپ نے سفر کے حالات اور مصر کی سیاسی اور تعلیمی کیفیت پر ایک مبسوط اور مفصل تقریر کی۔ تقریر کے بعد حسب روایت طلبہ نے آپ سے سوالات بھی کئے، جن کے موصوف نے تشفی بخش جوابات دئے۔

اس کے بعد انجمن اتحاد نے آپ کے اعزاز میں ایک عصرانہ دیا اور ان کی خدمت میں ایک سپاسنامہ پیش کیا، جس میں انجمن سے مولانا کے گہرے اور قدیم تعلق کا اظہار اور درجہ تخصص (ڈاکٹریٹ) میں ان کی قابل فخر اور شاندار کامیابی پر مبارک باد دی گئی تھی۔ موصوف نے سپاسنامہ کے جواب میں ایک مختصر تقریر کی اور مصر خصوصاً عالم اسلام کی سیاسی اور تعلیمی حالت پر ایک جامع نظر ڈالی۔

ہزار روپے کا عطیہ

جامعہ کے سابق طالب علم اور ناظم صاحب ادارۂ تعلیم و ترقی کے مخلص دوست مولوی محمود حسین صاحب نے گذشتہ مہینے (فروری) مبلغ ایک ہزار روپے کا گراں قدر عطیہ ادارۂ تعلیم و ترقی کو عنایت فرمایا ہے۔ کارکنان ادارہ خصوصاً اور کارکنان جامعہ عموماً آپ کی اس عنایت کے بہت ممنون ہیں۔

۲۰ رجنوری کو عربک کالج دہلی میں سلیکٹ آل انڈیا اردو مباحثہ تھا موضوع یہ تھا کہ "موجودہ فرقہ وارانہ مسائل کا حل صرف اس شکل میں ممکن ہے کہ ہندوستان کو تہذیب اور رسم و رواج کے مطابق تقسیم کردیا جائے"۔ اس مباحثہ میں شرکت کے لئے انجمن اتحاد کی طرف سے جامعہ کے دو طالب علم بھی شریک ہوتے تھے ، موافقت میں مولوی عبدالمنان صاحب قاسمی متعلم درجہ خاص اوّل مخالفت میں عبداللطیف صاحب اعظمی متعلم سندی آخر۔

عبداللطیف اعظمی نے سب سے اچھی تقریر کی اس لئے پہلا انعام ان کو اور تیسرا انعام مولوی عبدالمنان صاحب کو دیا گیا اور چونکہ جامعہ کے مجموعی نمبر، دوسرے تمام شرکت کرنے والے کالجوں اور یونیورسٹیوں سے زیادہ تھے اس لئے ٹرافی جامعہ کو دی گئی۔

اس کے بعد عثمانیہ کلب پالی ٹیکنک کے مباحثہ میں تعلیمی مرکز اور مدرسہ ثانوی کے طالب علموں نے شرکت کی۔

سلطان احمد اللہ والے متعلم ابتدائی پنجم اور خورشید مصطفیٰ زبیری متعلم ابتدائی پنجم کو بچوں کی انجمن نے اپنے نمائندہ کی حیثیت سے بھیجا تھا۔ ان نوعمر بچوں کی تقریریں عام طور پر بہت پسند کی گئیں۔

فی البدیہہ تقریر میں پہلا انعام سلطان احمد کو اور خورشید مصطفیٰ کو ایک مخصوص انعام ملا۔ اور چونکہ معینہ اور فی البدیہہ دونوں تقریروں کے مجموعی نمبر جامعہ کے، تمام شرکت کرنے والی دوسری درسگاہوں سے زیادہ تھے اس لئے ٹرافی جامعہ کو دی گئی۔ ہمدردان جامعہ کو غالباً یاد ہوگا کہ گذشتہ سال بھی تعلیمی مرکز کے بچے یہاں سے ٹرافی جیت کر لائے تھے۔

مدرسہ ثانوی کی طرف سے عبدالرؤف متعلم ثانوی اوّل اور مشتاق صدیق متعلم ثانوی اوّل نے شرکت کی تھی۔ گو انھیں ٹرافی نہیں ملی مگر ان کی تقریریں بہت پسند کی گئیں اور انھیں مخصوص انعامات دئے گئے۔ امسال کالج کے مقابلہ میں بعض وجوہ سے شرکت نہ کی جاسکی البتہ گذشتہ سال شرکت کی گئی تھی اور حافظ احمد علی صاحب علوی کو فی البدیہہ تقریر میں پہلا انعام ملا تھا۔

۱۸ر فروری کو دارالعلوم ندوۃ العلماء لکھنؤ کے طلبہ کی ایک جماعت مولوی عبدالسلام صاحب قدوائی جامعی کی سرکردگی میں تاریخی سفر کے سلسلہ میں دلی دیکھنے آئی اور جامعہ کو اپنے قیام سے نوازا۔ ۴ - ۵ روز قیام رہا۔ اس میں انھوں نے دلی کی سیر کے علاوہ جامعہ کے تمام شعبوں کا تفصیل کے ساتھ مطالعہ کیا، اسباق میں شرکت کی، اقامت گاہوں کو دیکھا اساتذہ سے ملاقات کی، اور ان سے، خصوصاً شیخ الجامعہ صاحب سے مختلف مسائل پر گفتگو کی۔

شیخ الجامعہ صاحب اور طلبائے انصاری منزل کے علاوہ جامعہ کے ندوی طلباء نے بھی ان کے اعزاز میں ایک دعوت دی، جس سے

ڈھائی سو روپے کا عطیہ

جامعہ کے قدیم ہمدرد اور ادارۂ تعلیم و ترقی کے خیر خواہ جناب احمد اسلام صاحب نے، مستقل ماہانہ امداد کے علاوہ ڈھائی سو روپے، تعلیم و ترقی کے کاموں کے لئے، اسی مہینے میں (مارچ) عطا فرمائے ہیں۔

کارکنان جامعہ اور حلقۂ تعلیم و ترقی کی طرف سے ہم موصوف کا صمیم قلب سے شکریہ ادا کرتے ہیں۔

(بقیہ صٹ پر)

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ فروری ۴۷ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۲۸۸ء	ایم تنزیل الرحمٰن صاحب مرادآباد	۱۶	۳۰۳ء	مولوی کمال الدین صاحب ڈھاکہ	۳۱	۳۱۸ء	خانبہادر عبدالجلیل صاحب ڈھاکہ
۲	۲۸۹ء	محمد فاضل صاحب ″	۱۷	۳۰۴ء	مولوی عبدالرحمٰن صاحب ″	۳۲	۳۱۹ء	سید ظفر حسین صاحب الٰہ آباد ″
۳	۲۹۰ء	محمد اسمٰعیل محمد فاضل صاحبان ″	۱۸	۳۰۵ء	قاضی عبدالجلیل صاحب ″	۳۳	۳۲۰ء	مولوی اللہ بخش صاحب ″
۴	۲۹۱ء	محبوب الٰہی صاحب ″	۱۹	۳۰۶ء	مولوی شمس الدین صاحب ″	۳۴	۳۲۱ء	حاجی مولوی شریف حسین صاحب ″
۵	۲۹۲ء	محمد زین العابدین خاں صاحب بدایوں	۲۰	۳۰۷ء	مولوی عبدالحی صاحب ″	۳۵	۳۲۲ء	حاجی انیس الرحمٰن صاحب بنگسار ″
۶	۲۹۳ء	ذکاءاللہ خاں صاحب مرادآباد	۲۱	۳۰۸ء	عبدالحفیظ صاحب ″	۳۶	۳۲۳ء	عبدالعزیز میمن صاحب ″
۷	۲۹۴ء	محمد رضا خاں صاحب ″	۲۲	۳۰۹ء	ممتاز الدین صاحب ″	۳۷	۳۲۴ء	مولوی محمد عبدالرب صاحب کلکتہ
۸	۲۹۵ء	محمد یعقوب بٹ صاحب ″	۲۳	۳۱۰ء	عبدالغنی صاحب ″	۳۸	۳۲۵ء	ڈاکٹر وجاہت حسین صاحب ڈھاکہ
۹	۲۹۶ء	محمد علی صاحب ″	۲۴	۳۱۱ء	عبدالحمید صاحب ″	۳۹	۳۲۶ء	عبدالغفور صاحب علیگڑھ
۱۰	۲۹۷ء	ڈاکٹر عبدالعزیز خاں صاحب ″	۲۵	۳۱۲ء	حفیظ الدین صاحب ″	۴۰	۳۲۷ء	حاجی حافظ حنیف الدین صاحب دہلی
۱۱	۲۹۹ء	ڈاکٹر سراج احمد صاحب ڈھاکہ	۲۶	۳۱۳ء	نورالقدوس صاحب ″	۴۱	۳۲۸ء	ح. ظ معرفت ڈاکٹر عابد حسین صاحب
۱۲	۳۰۰ء	حاکم علی صاحب ″	۲۷	۳۱۴ء	امین الدین صاحب ″	۴۲	۳۲۹ء	محمد احمد صاحب ″
۱۳	۳۰۱ء	خان بہادر ڈاکٹر محمود حسین خاں صاحب ″	۲۸	۳۱۵ء	محمد یٰسین صاحب ″	۴۳	۳۳۰ء	ایس نیاز میاں صاحب
۱۴	۳۰۱ء	ڈاکٹر محمد شہیداللہ صاحب ″	۲۹	۳۱۶ء	عبدالمنان صاحب ″	۴۴	۳۳۱ء	محمد فاروق صاحب ″
۱۵	۳۰۲ء	عسکر علی صاحب ″	۳۰	۳۱۷ء	عبدالرحمٰن صاحب ″	۴۵	۳۳۲ء	محمد نور خاں صاحب ″
						۴۶	۳۳۳ء	فیض احمد صاحب ″

نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۳۷	۲۳۰۵	منشی محمد رئیس الرحمن صاحب نئی دہلی	عمر	۶۱	۲۳۲۹	سید محمد شفیع صاحب نئی دہلی	۲ر	۸۵	۲۳۵۳	منشی خورشید عالم صاحب نئی دہلی	عمر
۳۸	۲۳۰۶	[illegible] بخش چودھری محمد دین صاحبان	عمر	۶۲	۲۳۳۰	سعید الرحمن صاحب	۴ر	۸۶	۲۳۵۴	عبد الحق صاحب	عمر
۳۹	۲۳۰۷	منشی محمد احسن صاحب	۸ر	۶۳	۲۳۳۱	حکیم شریف الدین صاحب	۴ر	۸۷	۲۳۵۵	حاجی حافظ عبد الرحمن عبد الرحیم صاحبان	عمر
۴۰	۲۳۰۸	سید حفیظ الدین صاحب	۸ر	۶۴	۲۳۳۲	محمد احمد صاحب	۸ر	۸۸	۲۳۵۶	سراج الدین صاحب	۴ر
۴۱	۲۳۰۹	مولوی عبد الصمد صاحب	عمر	۶۵	۲۳۳۳	عوض خان محمد اسمٰعیل صاحبان	عہ ر	۸۹	۲۳۵۷	محمود علی صاحب علوی	عا ر
۴۲	۲۳۱۰	محمد احمد صاحب چانولا	عہ ر	۶۶	۲۳۳۴	ایچ فضل الرحمن صاحب بڑودہ	عہ ر	۹۰	۲۳۵۸	پیر محمد صاحب	عیر
۴۳	۲۳۱۱	مرزا فیاض بیگ صاحب	۴ر	۶۷	۲۳۳۵	مرغوب احمد توفیق صاحب	عا ر	۹۱	۲۳۵۹	مرزا محمد سلیمان صاحب	عمر
۴۴	۲۳۱۲	حاجی نور الدین صاحب	۸ر	۶۸	۲۳۳۶	حافظ عبد الحق سراج الحق صاحبان	عہر	۹۲	۲۳۶۰	رفیع اللہ خان صاحب	۸ر
۴۵	۲۳۱۳	غضنفر الدین صاحب	۸ر	۶۹	۲۳۳۷	علی احمد خان صاحب	عمر	۹۳	۲۳۶۱	آفتاب الدین صاحب	عمر
۴۶	۲۳۱۴	حافظ عبد الحکیم حبیب الرحمن صاحبان	۴ر	۷۰	۲۳۳۸	شمس العارفین صاحب	عمر	۹۴	۲۳۶۲	حاجی حافظ احمد اقبال احمد صاحبان	عمر
۴۷	۲۳۱۵	محمد عبد الخالق شہاب الدین صاحبان	عا ر	۷۱	۲۳۳۹	کلو صاحب تالے والے	۴ر	۹۵	۲۳۶۳	منشی شمس الدین صاحب	۴ر
۴۸	۲۳۱۶	مولانا اصغر علی صاحب	۸ر	۷۲	۲۳۴۰	ناصر حسین صاحب	۸ر	۹۶	۲۳۶۴	عبد المغنی صاحب	عمر
۴۹	۲۳۱۷	ملک آفتاب احمد صاحب	عمر	۷۳	۲۳۴۱	خواجہ سرور حسین صاحب	عا ر	۹۷	۲۳۶۵	غازی عبد الجبار صاحب	عمر
۵۰	۲۳۱۸	محمد ابراہیم صاحب	۲ر	۷۴	۲۳۴۲	سلیم الزماں صاحب صدیقی	للعہ ر	۹۸	۲۳۶۶	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب	۴ر
۵۱	۲۳۱۹	مولانا عبد الرحمن صاحب	۸ر	۷۵	۲۳۴۳	علی سلیم الزماں صاحب	عا ر	۹۹	۲۳۶۷	شیخ انیس الرحمن صاحب	۴ر
۵۲	۲۳۲۰	عبد اللطیف صاحب	۴ر	۷۶	۲۳۴۴	محمد حسین خادم صاحب	۸ر	۱۰۰	۲۳۶۸	میاں محمد رفیق صاحب	عہ ر
۵۳	۲۳۲۱	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان	عمر	۷۷	۲۳۴۵	حاجی بشیر احمد صاحب	۸ر	۱۰۱	۲۳۶۹	رحمت اللہ صاحب	۴ر
۵۴	۲۳۲۲	حافظ عبد الجلیل صاحب	۴ر	۷۸	۲۳۴۶	بشیر مرزا صاحب	عہ	۱۰۲	۲۳۷۰	منشی ناظر حسین صاحب	عمر
۵۵	۲۳۲۳	مولوی حفیظ الرحمن صاحب	۴ر	۷۹	۲۳۴۷	محمد تقی صاحب اینڈ سنز	۴ر	۱۰۳	۲۳۷۱	حاجی عبد المغنی فضل الحق صاحبان	عا ر
۵۶	۲۳۲۴	قمر الدین صاحب	۴ر	۸۰	۲۳۴۸	شمس العارفین صاحب	۴ر	۱۰۴	۲۳۷۲	محمد یٰسین صاحب	عمر
۵۷	۲۳۲۵	ایم انعام الحق صاحب	۴ر	۸۱	۲۳۴۹	محمد عارف صاحب	عمر	۱۰۵	۲۳۷۳	حکیم احمد حسین خان صاحب	۲ر
۵۸	۲۳۲۶	ارشاد حسین صاحب بقائی	۴ر	۸۲	۲۳۵۰	حاجی عبد الحمید عبد المجید صاحبان	۴ر	۱۰۶	۲۳۷۴	سرفراز الحق صاحب	۴ر
۵۹	۲۳۲۷	منشی حشمت اللہ صاحب	۴ر	۸۳	۲۳۵۱	ڈاکٹر حسین بخش صاحب	۴ر	۱۰۷	۲۳۷۵	منشی بشیر بیگ صاحب	۲ر
۶۰	۲۳۲۸	حکیم حامد میاں صاحب	۴ر	۸۴	۲۳۵۲	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب	عمر	۱۰۸	۲۳۷۶	دفتر رسالہ عصمت	۸ر

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو ماہ فروری سنہ۴۷ء میں ہمیں اپنے ہتممین اور سفرا کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہئے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصول یابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں منسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انہیں آیندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئے۔

(مرتب)

فروری سنہ۴۷ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۲۴۶	سید شاہد علی صاحب مع برادران دہلی	عــہ ر	۱۳	۲۲۳۰ ڈی	فضل الحق صاحب دہلی	۴ر	۲۵	۲۲۴۲ ڈی	احمد اسلام خانصاحب دہلی	عــہ ر
۲	۲۲۴۸	محمد عمر صاحب اینڈ سنز 〃	صہ ر	۱۴	۲۲۳۱	فیض محمد صاحب 〃	۸ر	۲۶	۲۲۴۴	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان 〃	ے ر
۳	۲۵۰	خواجہ عبد المجید خانصاحب 〃	ے ر	۱۵	۲۲۳۲	سید محمد احمد صاحب 〃	عہ ر	۲۷	۲۲۴۵	اقبال حسین صاحب 〃	عہ ر
۴	۷۷ وڈی	قاضی مجتبی حسین صاحب زنجانی نئی دہلی	ے	۱۶	۲۲۳۳	عبد اللطیف خانصاحب 〃	عہ ر	۲۸	۲۲۴۶	محمد جمیل احمد صاحب 〃	۸ر
۵	۲۲۲۲	حکیم حاجی عبد الحمید صاحب دہلی	صہ	۱۷	۲۲۳۴	سید عبد اللطیف شاہ صاحب 〃	۸ر	۲۹	۲۲۴۷	غلام نبی صاحب 〃	عگہ ر
۶	۲۲۲۳	ڈاکٹر مشتاق احمد صاحب 〃	عہ ر	۱۸	۲۲۳۵	سید شمس الدین صاحب 〃	۸ر	۳۰	۲۲۴۸	ایس محمد یوسف صاحب 〃	عگہ ر
۷	۲۲۲۴	محمد شفیع صاحب 〃	۸ر	۱۹	۲۲۳۶	سید بنیاد علی صاحب 〃	عہ ر	۳۱	۲۲۴۹	بیگم محمد یعقوب صاحب 〃	عہ ر
۸	۲۲۲۵	حاجی بنیاد اللہ خانصاحب 〃	عگہ ر	۲۰	۲۲۳۷	محمد علی صاحب 〃	۸ر	۳۲	۲۲۵۰	عبد اللطیف صاحب 〃	عہ ر
۹	۲۲۲۶	منشی حفیظ الدین صاحب 〃	۴ر	۲۱	۲۲۳۸	آغا محمد امین صاحب 〃	عہ ر	۳۳	۲۳۰۱	زاہد حسین صاحب نئی دہلی	صہ ر
۱۰	۲۲۲۷	رحمت خانصاحب 〃	۴ر	۲۲	۲۲۳۹	محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۴ر	۳۴	۲۳۰۲	میاں غلام علی صاحب 〃	۴ر
۱۱	۲۲۲۸	زرین خانصاحب 〃	عگہ ر	۲۳	۲۲۴۰	سید غلام حسین صاحب 〃	عگہ ر	۳۵	۲۳۰۳	میر عزیز الدین صاحب 〃	عہ
۱۲	۲۲۲۹	والدہ محمد الیاس صاحب 〃	عہ ر	۲۴	۲۲۴۱	رفیق احمد صاحب 〃	عہ ر	۳۶	۲۳۰۴	مولانا بشیر احمد صاحب 〃	۴ر

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۰۹	۲۲۷۷	خواجہ غلام السبطین صاحب دہلی	عہ/
۱۱۰	۲۲۷۸	محبوب علی صاحب 〃	عہ/
۱۱۱	۲۲۷۹	حکیم عزیز الدین صاحب 〃	۸/
۱۱۲	۲۲۸۰	حافظ سراج احمد صاحب 〃	۴/
۱۱۳	۲۲۸۱	میاں حاجی منور الدین محمد گلزار صاحبان 〃	عہ/
۱۱۴	۲۲۸۲	ممتاز الدین صاحب 〃	عہ/
۱۱۵	۲۲۸۳	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان 〃	۸/
۱۱۶	۲۲۸۴	محمد ادریس صاحب باڑی اینڈ کو 〃	عہ/
۱۱۷	۲۲۸۵	عبد الرحیم صاحب 〃	۸/
۱۱۸	۲۲۸۶	ایم اکرام الدین صاحب 〃	۸/
۱۱۹	۱۳۳۸	تاج الدین صاحب نئی دہلی	عہ/
۱۲۰	۱۳۳۹	ملک غلام حیدر صاحب 〃	۸/
۱۲۱	۱۳۴۰	محمد غیور صاحب 〃	۸/
۱۲۲	۱۳۴۱	صوفی غلام قادر صاحب 〃	۸/
۱۲۳	۱۳۴۲	سید ضمیر الحسن صاحب برنی 〃	۸/
۱۲۴	۱۳۴۳	آغا علی مصطفیٰ صاحب 〃	۴/
۱۲۵	۱۳۴۴	سید محمد ذاکر صاحب 〃	۴/
۱۲۶	۱۳۴۵	منشی حبیب الرحمن صاحب 〃	۴/
		میزان کل ۱۶۵ ما ۸/	

یوپی

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۶۴	بتول بیگم صاحبہ قائم گنج	۱۲
۲	۲۷۱	عبد الغفور صاحب علیگڑھ	عہ/
۳	۲۷۳	ڈاکٹر سید الظفر صاحب سہسوان	عہ/
۴	۲۷۷	عبد العزیز خاں صاحب شمس آباد	عہ/
۵	۸۹۴	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب علیگڑھ	۸/
۶	۸۹۵	شاہ محمد ادریس صاحب 〃	۴/
۷	۸۹۶	حکیم عبد اللہ نصر صاحب 〃	عہ/
۸	۸۹۷	حکیم محمد ظہیر الدین صاحب 〃	عہ/
۹	۸۹۸	بیگم صاحبہ حکیم عبد اللطیف صاحب 〃	۸/
۱۰	۸۹۹	پروفیسر محمد حبیب صاحب 〃	عہ/
۱۱	۹۰۰	مولوی نفیس خاں صاحب 〃	۸/
۱۲	۹۷۸	مولوی عبد القیوم صاحب مراد آباد	۸/
۱۳	۹۷۹	مولوی عبد المجید خاں صاحب 〃	عہ/
۱۴	۹۸۰	ایس ایم قاسم صاحب 〃	۸/
۱۵	۹۸۱	حکیم محمد انتظار احمد صاحب 〃	۸/
۱۶	۹۸۲	محمد جمیل صاحب 〃	۸/
۱۷	۹۸۳	محمد اسمٰعیل محمد فاضل صاحبان 〃	۸/
۱۸	۹۸۵	ڈاکٹر عبد العزیز خاں صاحب 〃	۴/
۱۹	۹۸۶	ایم تنزیل الرحمن صاحب 〃	۴/
۲۰	۹۸۷	محبوب الٰہی صاحب 〃	۴/
۲۱	۹۸۸	مولوی عبد السلام صاحب 〃	سے/
۲۲	۹۸۹	مولوی ضیاء الرحمن صاحب 〃	عہ/
۲۳	۹۹۰	مولوی زین العابدین صاحب 〃	عہ/
۲۴	۹۹۱	مولوی ذکاء اللہ صاحب 〃	عہ/
۲۵	۹۹۲	محمد رضا خاں صاحب 〃	عہ/
۲۶	۹۹۳	محمد یعقوب صاحب 〃	عہ/
۲۷	۹۹۴	حافظ محمد شاکر صاحب مراد آباد	۱۲
۲۸	۹۹۵	نواب احمد اللہ خاں صاحب 〃	عہ/
۲۹	۹۹۶	شجاعت علی خاں صاحب 〃	سے/
۳۰	۹۹۷	ہدایت علی خاں صاحب 〃	سے/
۳۱	۹۹۸	مولوی محمد مہدی صاحب 〃	عہ/
۳۲	۹۹۹	عبد الہادی صاحب 〃	عا/
۳۳	۱۰۰۱	حبیب اللہ صاحب علیگڑھ	عہ/
۳۴	۱۰۰۲	ڈاکٹر ازہر قدوائی صاحب 〃	عہ/
۳۵	۱۰۰۳	عظمت الٰہی صاحب زبیری 〃	صہ/
۳۶	۱۰۰۴	چودھری محمد شفیع صاحب 〃	عہ/
۳۷	۱۰۰۵	ڈاکٹر بابر مرزا صاحب 〃	عہ/
۳۸	۱۰۰۶	پروفیسر محمد شریف صاحب 〃	للعہ/
۳۹	۱۰۰۷	بیگم صاحبہ خواجہ منظور حسین صاحب 〃	عا/
۴۰	۱۰۰۸	بیگم صاحبہ ڈاکٹر محمد اسحاق صاحب 〃	عہ/
۴۱	۱۸۵۱	مولوی محمد یوسف صاحب سہارنپور	عہ/
۴۲	۱۸۵۲	قاضی محمد مشہود صاحب 〃	سے/
۴۳	۱۸۵۳	ایس ایم اسلام محمد اکرام صاحبان 〃	سے/
		میزان کل ۱۳۱ ما للعہ	

بنگال

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۴۱	مسز رحیمن بخش محمد صاحبان کلکتہ	۱۸
۲	۲۷۲	محمد سرور صاحب 〃	عہ/
۳	۲۷۳	شیخ محمد شفیع صاحب 〃	سے/
۴	۲۷۴	شیخ محمد تقی صاحب 〃	۴/

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۵	۳۳۷۵ ڈی	محمد عثمان اجمیری صاحب کلکتہ	۴ر	۲۹	۳۳۹۹ ڈی	محمد تقی صاحب کلکتہ	۸ر	۵۳	۱۹۷۳ ڈی	حاجی عبدالکریم صاحب کلکتہ	عہ ر
۶	۳۳۷۶	علی محمد عثمان اجمیری صاحب ”	۸ر	۳۰	۳۴۰۰	عبدالستار بٹلہ صاحب ”	۸ر	۵۴	۱۹۷۵	صوفی حبیب اللہ صاحب ”	۸ر
۷	۳۳۷۷	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب ”	۸ر	۳۱	۱۹۵۱	میاں محمد یوسف صاحب سہگل ”	عہ ر	۵۵	۱۹۷۶	فیاض الدین اینڈ کو ”	ہے ر
۸	۳۳۷۸	عبدالکریم صاحب ”	عہ ر	۳۲	۱۹۵۲	مولوی رحیم الدین صاحب ”	عہ ر			میزان کل - [illegible]	
۹	۳۳۷۹	اے ایم خیرادی صاحب ”	۸ر	۳۳	۱۹۵۳	پروفیسر محمد حفیظ الحق صاحب ”	عہ ر			**بمبئی**	
۱۰	۳۳۸۰	ایف اے خانصاحب ”	۸ر	۳۴	۱۹۵۴	مولوی محمد یحییٰ صاحب ”	۸ر				
۱۱	۳۳۸۱	مس آر ایس خانصاحب ”	۴ر	۳۵	۱۹۵۵	محمد صالحین صاحب ”	عگر	۱	۲۴۳	جیپ گلاس ویراسٹورز احمد آباد	سے ر
۱۲	۳۳۸۲	مس کی کی خانصاحب ”	۴ر	۳۶	۱۹۵۶	محمد احمد صاحب ”	عہ ر	۲	۲۶۷	ڈاکٹر خواجہ عبدالحمید صاحب بمبئی	[illegible]
۱۳	۳۳۸۳	عبدالوہاب صاحب ”	۴ر	۳۷	۱۹۵۷	حاجی محمد شفیع صاحب ”	عہ ر	۳	۲۰۹۱ ڈی	معین الدین حارث صاحب ”	عہ ر
۱۴	۳۳۸۴	ایم ایوب علی محمد صاحب ”	۴ر	۳۸	۱۹۵۸	محمد وزیر خانصاحب ”	۸ر	۴	۲۰۹۲	اہلیہ ” ”	عہ
۱۵	۳۳۸۵	مولوی حبیب الرحمن صاحب ”	ے ر	۳۹	۱۹۵۹	حاجی عبدالوہاب صاحب جی ”	عہ ر	۵	۲۰۹۳	ایم اے باسط صاحب ”	عہ ر
۱۶	۳۳۸۶	مولوی عبدالعزیز صاحب ”	عہ ر	۴۰	۱۹۶۰	اللہ بخش دوست محمد صاحب ”	عہ ر	۶	۲۰۹۴	عثمان حسین خانصاحب ”	عہ ر
۱۷	۳۳۸۷	نصیر الدین صاحب ”	۲ر	۴۱	۱۹۶۱	بیگم نور الرحمن صاحب ”	عہ ر	۷	۲۰۹۵	قاضی عبدالرحمن صاحب ”	۱۲ر
۱۸	۳۳۸۸	سید آغا آفندی صاحب ”	عہ ر	۴۲	۱۹۶۲	مولوی عبدالاحد صاحب ”	عہ ر	۸	۲۰۹۶	محمد ابراہیم صاحب قزلباش ”	عگر
۱۹	۳۳۸۹	سید کشور حسین صاحب زیدی ”	۸ر	۴۳	۱۹۶۳	خواجہ سراج الدین صاحب ”	ے ر	۹	۲۰۹۷	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب ”	عہ ر
۲۰	۳۳۹۰ ڈی	محمد ابراہیم معراج الدین صاحبان ”	عہ ر	۴۴	۱۹۶۴	منور برادرس ”	عگر	۱۰	۲۰۹۸	جے ایل پارس صاحب ”	۴ر
۲۱	۳۳۹۱	شیخ عبدالرشید صاحب ”	عہ ر	۴۵	۱۹۶۵	غلام حیدر چانولا صاحب ”	عگر	۱۱	۲۰۹۹	سید حسین صاحب ”	۴ر
۲۲	۳۳۹۲	خواجہ محمد شفیع صاحب ”	عہ ر	۴۶	۱۹۶۶	عبدالمنان صاحب ”	عہ ر	۱۲	۲۱۰۰	میر اصغر علی صاحب ”	عہ ر
۲۳	۳۳۹۳	ایس خلیل الرحمن صاحب برادرس ”	عہ ر	۴۷	۱۹۶۷	ایس مولا بخش برادرس ”	۱۲ر	۱۳	۲۱۰۱	حبیب رحیم صاحب پارپیا ”	عہ ر
۲۴	۳۳۹۴	رحمن الٰہی صاحب ”	عہ ر	۴۸	۱۹۶۸	ایس ایم عمر صاحب ”	۱۲ر	۱۴	۲۱۰۲	ابراہیم عمادی صاحب ”	۴ر
۲۵	۳۳۹۵	ہدایت اللہ صاحب ”	۸ر	۴۹	۱۹۶۹	عبدالرزاق صاحب ”	۸ر	۱۵	۲۱۰۳	قمر میرٹھی صاحب ”	۴ر
۲۶	۳۳۹۶	قاضی محمد بشیر صاحب ”	عگر	۵۰	۱۹۷۰	شیخ محمد فاروق صاحب ”	عہ ر	۱۶	۲۱۰۴	رحیم اللہ صاحب ”	۸ر
۲۷	۳۳۹۷	محمد لیاقت اللہ خانصاحب ”	عہ ر	۵۱	۱۹۷۱	سید احمد فضل صاحب ”	عہ ر	۱۷	۲۱۰۵	خواجہ غلام جیلانی صاحب ”	۴ر
۲۸	۳۳۹۸	شیخ محمد صدیق صاحب ”	عہ ر	۵۲	۱۹۷۲	ضمیر علی اصغر علی صاحبان ”	۸ر	۱۸	۲۱۰۶	محمد امین محمد بشیر صاحب ”	عہ ر

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو مارچ سنہ ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۳۳۴	مرزا نعیم اللہ بیگ صاحب چغتائی قنگدم	۱۸	۴۳۵۱	محمد عبد الشکور صاحب حیدرآباد	۳۵	۴۳۶۸	سید معین الدین احمد عزیز احمد صاحبان بمبئی
۲	۴۳۳۵	شیخ رحمت اللہ صاحب نئی دہلی	۱۹	۴۳۵۲	محمد ولی اللہ صاحب "	۳۶	۴۳۶۹	محمد حسن مجددی صاحب "
۳	۴۳۳۶	شمس الاسلام صاحب "	۲۰	۴۳۵۳	فیض الحسن صاحب "	۳۷	۴۳۷۰	محمد جمیل ارزاں دہلوی "
۴	۴۳۳۷	سید منظور علی صاحب نقوی "	۲۱	۴۳۵۴	سید تقی الدین صاحب "	۳۸	۴۳۷۱	تاج الدین صاحب "
۵	۴۳۳۸	سید فضل حق صاحب حیدرآباد	۲۲	۴۳۵۵	سید باسط علی صاحب "	۳۹	۴۳۷۲	محمد نتھے خاں صاحب "
۶	۴۳۳۹	محمد عبد القادر صاحب "	۲۳	۴۳۵۶	حاجی محمد حیدر شہاب الدین صاحب گوجرگڑھ	۴۰	۴۳۷۳	شیخ فضل الٰہی صاحب نیر دہلی
۷	۴۳۴۰	سید عارف الدین صاحب "	۲۴	۴۳۵۷	بشیر الدین احمد صاحب "	۴۱	۴۳۷۴	سید عبد اللہ شاہ صاحب "
۸	۴۳۴۱	محمد صفی اللہ صاحب عثمان آباد	۲۵	۴۳۵۸	حیدر سکیر صاحب اورنگ آباد	۴۲	۴۳۷۵	ابراہیم کریم بخش صاحب بمگور
۹	۴۳۴۲	فضل حق خاں صاحب محمد آباد بیدر	۲۶	۴۳۵۹	محمد افضل الدین فاروقی صاحب آرمور	۴۳	۴۳۷۶	احمد سلیمان مرزا اینڈ برادر بمبئی
۱۰	۴۳۴۳	سید محمود صاحب رضوی حیدرآباد	۲۷	۴۳۶۰	جیون بخش محمد جان صاحبان کلکتہ	۴۴	۴۳۷۷	محمد نشیر صاحب محی الدین پور ضلع گیا
۱۱	۴۳۴۴	سید ہاشم علی صاحب "	۲۸	۴۳۶۱	محمد علی صاحب قریشی "	۴۵	۴۳۷۸	لیڈی راس مسعود صاحبہ علی گڑھ
۱۲	۴۳۴۵	بیگم احمد محی الدین صاحب انصاری "	۲۹	۴۳۶۲	گلہ ریڈیو آفس معرفت محمد مجیب صاحب دہلی	۴۶	۴۳۷۹	حکیم نواب احمد صاحب الہ آباد
۱۳	۴۳۴۶	محمد عبد الغفار صاحب حمایت نگر "	۳۰	۴۳۶۳	غلام صابر صاحب "	۴۷	۴۳۸۰	اسرار الغنی صاحب بارہ بنکی
۱۴	۴۳۴۷	حامد علی صاحب "	۳۱	۴۳۶۴	شیخ محمد عظیم صاحب "	۴۸	۴۳۸۱	حامد علی صاحب "
۱۵	۴۳۴۸	محمد صدیق حسین صاحب "	۳۲	۴۳۶۵	محمد جمیل صاحب "	۴۹	۴۳۸۲	احمد علی خاں صاحب لکھنؤ
۱۶	۴۳۴۹	محمد ظہیر الدین صدیقی صاحب "	۳۳	۴۳۶۶	نور الحسن ہاشمی صاحب "	۵۰	۴۳۸۳	سید خلیل احمد اشرفی صاحب "
۱۷	۴۳۵۰	سید نظام محمد صاحب ناگپور	۳۴	۴۳۶۷	محمد احمد خاں صاحب بمبئی	۵۱	۴۳۸۴	سید عباد علی صاحب "

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۵۲	۴۳۸۵	محمد عمران خان صاحب ندوی لکھنؤ	۵۹	۴۳۹۲	مولوی وحید الدین صاحب رائے بریلی	۶۶	۴۳۹۹	ملک فضل حق صاحب جموں
۵۳	۴۳۸۶	محمد یعقوب حسن خان صاحب پنڈاری	۶۰	۴۳۹۳	محمود حسن خان صاحب "	۶۷	۴۴۰۰	محمد لیٰسین صاحب دہلی
۵۴	۴۳۸۷	محمد حسن خان صاحب رائے بریلی	۶۱	۴۳۹۴	زاہد حسین صاحب "	۶۸	۴۴۰۱	حاجی عبد العزیز صاحب "
۵۵	۴۳۸۸	منیر الدین صاحب "	۶۲	۴۳۹۵	محمد خلیل خان صاحب "	۶۹	۴۴۰۲	مولانا محمد صاحب "
۵۶	۴۳۸۹	ریاست حسین صاحب "	۶۳	۴۳۹۶	سید وصی رضا صاحب "	۷۰	۴۴۰۳	شجاعت علی صدیقی صاحب "
۵۷	۴۳۹۰	شیخ اشفاق احمد صاحب "	۶۴	۴۳۹۷	محمد رحمت علی صاحب "	۷۱	۴۴۰۴	حمیدہ ایم یوسف صاحب "
۵۸	۴۳۹۱	نہال حسن خان صاحب "	۶۵	۴۳۹۸	وحید احمد صاحب "			

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو مارچ سنہ ۱۹۴۰ء میں ہمیں اپنے منتظمین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہئیے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینہ میں منسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئیے۔ (مرتب)

مارچ سنہ ۱۹۴۰ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۸۱	شاہد علی اینڈ برادرس دہلی	صر	۶	۳۰۰	شمس الاسلام صاحب نئی دہلی	۸ر	۱۱	۲۲۷۳	محمد عبد الحق شہاب الدین صاحبان	۶ر
۲	۲۸۲	مضمون احمد صاحب "	صر	۷	۳۰۶	محمد شاغل صاحب "	سے	۱۲	۲۲۷۴	زرین خان عبد الحمید اسلم صاحبان	۶ر
۳	۲۰۶	شیخ رحمت اللہ صاحب "	۷ر	۸	۳۲۱	شیخ محمد علیم صاحب دہلی	ےر	۱۳	۲۲۷۴ ڈی	نذیر حسین صاحب دہلی	عہ
۴	۳۰۳	خواجہ عبد المجید صاحب "	ےر	۹	۳۳۰	حمیدہ ایم یوسف صاحب "	عسہ	۱۴	۲۲۷۵	محمد انیس صاحب "	عہ
۵	۳۰۶	سید منظور علی نقوی صاحب "	ےر	۱۰	۳۳۳	ح، ط معرفت ڈاکٹر عابد حسین صاحب	صر	۱۵	۲۲۷۶	تعظیم الحق صاحب "	عہ

نمبر شمار	تولد رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	تولد رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ	نمبر شمار	تولد رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم چندہ
		بمبئی		۲۴	۲۱۳۴	ڈاکٹر نذیر احمد صاحب بمبئی	عہ	۲۸	۲۰۲۵	عبدالسلام صاحب بمبئی	۴ر
۱	۲۱۱۸	چودھری صاحب سررشتہ دائرہ بلدہ	عہ	۲۵	۲۱۴۲	قاضی بابو صاحب	۸ر	۲۹	۲۰۲۶	عبدالمجید صاحب	۴ر
۲	۲۱۱۹	شیخ انور صاحب	۴ر	۲۶	۲۱۴۳	عثمان حاجی محمد صاحب	عہ			میزان [illegible]	
۳	۲۱۲۰	محمد زکریا صاحب برادر	۴ر	۲۷	۲۱۴۴	عبدالعزیز غلام نبی صاحب	۴ر			**بنگال**	
۴	۲۱۲۱	حسن میاں کالے سلطان صاحب	عہ	۲۸	۲۱۴۵	سید فضل شاہ صاحب	۸ر	۱	۲۸۴	مسز جیون بخش محمد جاجان صاحب کلکتہ	[illegible]
۵	۲۱۲۲	محمد قمرالدین صاحب	عہ	۲۹	۲۱۴۶	محمد امین محمد بشیر صاحب	عہ	۲	۱۹۷۴	عبدالمجید صاحب پانوڑی	۸ر
۶	۲۱۲۳	عبدالسلام صاحب	۴ر	۳۰	۲۱۴۷	حبیب رحیم صاحب بابو بھائی	عہ	۳	۱۹۷۶	سعیدہ خاتون صاحبہ	عہ
۷	۲۱۲۴	خلیل الرحمن صاحب	۴ر	۳۱	۲۱۴۸	رحیم اللہ صاحب	۸ر	۴	۱۹۷۸	ملا محمد فضل کریم صاحبان	عہ
۸	۲۱۲۵	خلیل شرف الدین صاحب	۴ر	۳۲	۲۱۴۹	ابراہیم عمادی صاحب	۴ر	۵	۱۹۷۹	غلام محمد صاحب	عہ
۹	۲۱۲۶	معین الدین عارف صاحب	عہ	۳۳	۲۱۵۰	قمر بیرشی صاحب	۴ر	۶	۱۹۸۰	محمد فرزل حسین صاحب	۴ر
۱۰	۲۱۲۷	اہلیہ " "	عہ	۳۴	۳۰۵۱	خواجہ احمد عباس صاحب	عہ	۷	۱۹۸۱	شیخ محمد شفیع صاحب	سے
۱۱	۲۱۲۸	ایم اے باسط صاحب	عہ	۳۵	۳۰۵۲	خواجہ غلام جیلانی صاحب	۴ر	۸	۱۹۸۲	محمد تقی صاحب	۴ر
۱۲	۲۱۲۹	عثمان حسین خاں صاحب	عہ	۳۶	۳۰۵۳	ابوبکر صاحب چھوٹانی	عہ	۹	۱۹۸۳	محمود سعید صاحب	سے
۱۳	۲۱۳۰	عبدالحمید صاحب	۴ر	۳۷	۳۰۵۴	مسٹر کے اے حمید صاحب	[illegible]	۱۰	۱۹۸۴	سعیدہ خاتون صاحبہ	عہ
۱۴	۲۱۳۱	عابد علی ولد عاشق علی صاحب	۸ر	۳۸	۳۰۵۵	ڈی زور راج صاحب	عہ	۱۱	۱۹۸۵	عبدالکریم صاحب	عہ
۱۵	۲۱۳۲	شیخ احمد صاحب سنگے	۴ر	۳۹	۳۰۵۶	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب	[illegible]	۱۲	۱۹۸۶	اے ایم خیرادی صاحب	۸ر
۱۶	۲۱۳۳	محمد ابراہیم علی صاحب	[illegible]	۴۰	۳۰۵۷	امیر حسن صاحب	۴ر	۱۳	۱۹۸۷	الیف اے خان صاحب	۸ر
۱۷	۲۱۳۴	اے کے رفیق صاحب	سے	۴۱	۳۰۵۸	حسن میاں کالے سلطان صاحب	عہ	۱۴	۱۹۸۸	محمد عمر عثمان اجمیری صاحب	۸ر
۱۸	۲۱۳۵	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب	عہ	۴۲	۳۰۵۹	قاضی عبدالرحمن صاحب	۴ر	۱۵	۱۹۸۹	علی محمد عثمان اجمیری صاحب	۸ر
۱۹	۲۱۳۶	عبدالحمید منظوری صاحب	[illegible]	۴۳	۳۰۶۰	شیخ احمد صاحب	۴ر	۱۶	۱۹۹۰	سی آر ایس خاں صاحب	۴ر
۲۰	۲۱۳۷	عبدالقادر صاحب	۸ر	۴۴	۳۰۶۱	محمد زکریا برادر	۴ر	۱۷	۱۹۹۱	محمد عثمان اجمیری صاحب	۴ر
۲۱	۲۱۳۸	میر اصغر علی صاحب	عہ	۴۵	۳۰۶۲	چودھری صاحب سررشتہ دائرہ بلدہ	عہ	۱۸	۱۹۹۲	ایس کے جی خاں صاحب	۴ر
۲۲	۲۱۳۹	سید حسین صاحب	۴ر	۴۶	۳۰۶۳	خلیل الرحمن صاحب	۴ر	۱۹	۱۹۹۳	عبدالوہاب صاحب	۴ر
۲۳	۲۱۴۰	جے ایل پارس صاحب	۴ر	۴۷	۳۰۶۴	خلیل شرف الدین صاحب	۴ر	۲۰	۱۹۹۴	ممتاز الدین صاحب	عہ

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
[illegible]	[illegible]	[illegible] حسین صاحب کلکتہ	عہ
[illegible]	[illegible]	عبد العزیز صاحب ”	عہ
[illegible]	[illegible]	ضمیر الدین صاحب ”	۲ر
[illegible]	[illegible]	محمد سرور صاحب ”	عہ
۲۵	۱۹۹۹	سید کاظم آفندی صاحب ”	عہ
۲۶	۲۰۰۰	سید کشور حسین صاحب زیدی ”	۸ر
۲۷	۲۰۰۱	معراج الدین محمد ابراہیم صاحب ”	عہ
		میزان [illegible]	

پنجاب و سرحد

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۰۹	نذیر احمد صاحب کیمبل پور	عہ
۲	۳۱۵	خواجہ غلام السیدین صاحب کشمیر	عہ
۳	۳۲۳	دختر عبد المتین صاحب رہتک	صہ
۴	وی پی ۱۸۱	میر ابو الحسن صاحب کرنال	ٹ
۵	۴۰۲	رحیم الدین صاحب ”	عہ
۶	۴۰۳	کفایت اللہ صاحب ”	عہ
۷	۴۰۴	سمیع اللہ صاحب ”	عہ
۸	۴۰۵	ظہیر الدین صاحب ”	عہ
۹	۴۰۶	لال دین صاحب ”	صہ
۱۰	۴۰۸	نذیر احمد خاں صاحب ”	صہ
۱۱	۴۹۰	خواجہ سجاد حسین صاحب پانی پت	عہ
۱۲	۴۹۱	شیخ محمد فاضل صاحب ”	۴ر
۱۳	۴۹۳	رشید الاسلام صاحب ”	۸ر
۱۴	۴۹۴	سید اشفاق حسین صاحب ”	۴ر
۱۵	۴۹۵	رحیم الدین صاحب ”	۴ر

سی پی

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	وی پی ۴۶۰	اسرار احمد صاحب ناگپور	لعہ
۲	۴۶۱	محمد دین صاحب ”	سے
۳	۴۶۲	عبد القادر محمد مختار صاحب	صہ
۴	۴۶۳	اے آر احمدی صاحب ”	ٹ
۵	۴۶۴	محمد جمال الدین صاحب ”	سے
۶	۴۶۵	عبد السلام صاحب ”	عہ
۷	۴۶۶	محمد یوسف شریف صاحب	سے
۸	۴۶۷	خواجہ لطیف احمد صاحب امرؤتی	صہ
۹	۴۶۸	قادر علی صاحب ”	ٹ
۱۰	۴۶۹	محمود علی خاں صاحب ”	عہ
۱۱	۴۷۰	سلیم عبد اللہ صاحب ”	عہ
۱۲	۴۷۲	کریم بھائی رسول صاحب ایوت محل	ٹ
۱۳	۴۷۳	رحمت اللہ مٹھا بھائی صاحب ”	صہ
۱۴	۴۷۴	داؤد عثمان صاحب ”	صہ
۱۵	۴۷۵	سید کریم الدین صاحب ”	صہ
۱۶	۴۷۷	حاجی عثمان حاجی عمر صاحب کارنجہ	صہ
۱۷	۴۷۸	حاجی طیب غنی شاہ محمد صاحب ”	صہ
۱۸	۴۷۹	محمد حسن صاحب صدیقی ”	صہ
۱۹	۲۲۷۸	سراج احمد صاحب جبلپور	للعہ
۲۰	۲۲۷۹	عبد الصمد صاحب ”	سے
۲۱	۲۲۸۰	محمد ایوب خاں صاحب ”	عہ
۲۲	۲۲۸۱	احمد علی رجب علی صاحب ”	ٹ
۲۳	وی پی ۲۲۸۳	محمد عبد المجید صاحب جبلپور	عہ
۲۴	۲۲۸۴	سید امتیاز حسین صاحب ”	سے
۲۵	۲۲۸۵	محمد مقبول الکریم صاحب ”	عہ
۲۶	۲۲۸۶	عبد الجبار خاں صاحب ”	سے
		میزان [illegible]	

بہار

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۹۱	محمد شوکت علی صاحب سہسرام	صہ
۲	وی پی ۲۵۰۲	منظور احسن صاحب گیا	عہ
۳	۲۵۰۴	محمد حبیب صاحب ”	سے
۴	۲۵۰۵	ابو الخیر صاحب ”	سے
۵	۲۵۰۶	لیاقت حسین صاحب ”	ٹ
		میزان عہ	

حیدرآباد دکن

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۲۶	مشتاق احمد خاں صاحب سکندرآباد	عہ
۲	۳۳۰	اے ایل سعید صاحب حیدرآباد	صہ
۳	وی پی ۱۵۶۷	میر باسط علی صاحب ”	[illegible]
۴	۱۵۶۸	نواب اکبر یار جنگ بہادر صاحب ”	[illegible]
۵	۱۸۸۰	شمس الحسن صاحب زبیری اورنگ آباد	[illegible]
۶	۱۸۸۱	سید محمود مغربی صاحب ”	۴ر
۷	۱۸۸۲	سید صادق علی صاحب ”	۴ر
۸	۱۸۸۳	محمد ساجد صاحب ”	۴ر
۹	۱۸۸۴	علیم اللہ صاحب ”	۴ر
۱۰	۱۸۸۵	حیات اللہ صاحب ”	۴ر
۱۱	۱۸۸۶	وتاترے داؤ صاحب ”	۴ر

نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصول	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصول	نمبر شمار	حوالہ رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصول
۱۲	ڈی ۱۸۸۷	محی الدین صاحب اورنگ آباد	۳ر	دیگر				۸	ڈی ۱۱۵۶	تاج الدین صاحب مکہ	ےر
۱۳	۱۸۸۸	وشنوناتھ راؤ کھرے صاحب ″	۳ر	۱	۲۹۰	عالیہ بنت علی حیدر صاحبہ بھوپال	عہ	۹	۱۱۵۷	محمد جمیل ہارون صاحب ″	[illegible]
۱۴	۱۸۸۹	بشیرالدین صاحب ″	۳ر	۲	۳۰۴	فیضی یونس صاحبہ ″	٦ر	۱۰	۱۱۵۸	محمد حسن مجددی صاحب ″	[illegible]
۱۵	۱۸۹۰	رام لال صاحب ″	۳ر	۳	ڈی ۱۱۵۱	احمد سلیمان مرزا صاحب مکہ	[illegible]	۱۱	۱۱۵۹	سیف الدین احمد ضیاء احمد صاحبان	[illegible]
		میزان ۱۰۵ ۴ر ۱۰		۴	۱۱۵۲	سید عبداللہ شاہ صاحب نیروبی	عہ	۱۲	۱۱۶۰	محمد احمد خان صاحب ″	[illegible]
مدراس				۵	۱۱۵۳	ابراہیم کریم بخش صاحب نکورو	صہ				
۱	۳۲۲	یعقوب حسن صاحب مرحوم مدراس	عہ	۶	۱۱۵۴	شیخ فضل الٰہی صاحب نیروبی	عہ			میزان ۱۰۶	
		میزان عہ ۳		۷	۱۱۵۵	محمد نبی خان صاحب مکہ	[illegible]				

عطیات

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصول	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصول	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصول
۱	۳۰۵	رشید خاں صاحب دہلی	عہ	۱۱	ڈی ۷۰۱	حاجی عمر علان صاحب الوت مل	ےر	۲۱	ڈی ۲۶۸۱	عبدالوحید صاحب میرٹھ	عہ
۲	۳۳۶	حافظ عبدالرشید خاں صاحب مظفرپور	عہ	۱۲	۷۰۶ ″	حاجی نور محمد علیسی صاحبان کانز	عہ	۲۲	۲۶۸۶ ″	مشتاق حسین صاحب ″	عہ
۳	۳۳۷	ولایت حسین صاحب سوارپور	ےر	۱۳	۷۰۸ ″	احسان اللہ خاں صاحب کرنال	٦ر	۲۳	۲۶۶۳ ″	منظور محی الدین صاحب ″	۲ر
۴	ڈی ۱۵۶۶	سعدالدین صاحب حیدرآباد دکن	٦ر	۱۴	۷۰۹ ″	نصیر احمد خاں صاحب ″	عہ	۲۴	۱۰۱۰ ″	لیاقت علیخاں صاحب منڈو	۸ر
۵	۲۵۷۴ ″	عبدالشکور صاحب گیا	ےر	۱۵	۷۹۵ ″	عبدالسلام صاحب دہلی	۴ر	۲۵	۱۰۱۱ ″	بیگم معظم علیخاں صاحب سوکنہ	۲ر
۶	۲۴۶۶ ″	جسٹس محمد اسمٰعیل صاحب الٰہ آباد	عہ	۱۶	۷۹۶ ″	والدہ سمیع اللہ صاحب ″	۴ر	۲۶	۱۰۱۴ ″	عبدالمجید صاحب تحصیلدار اٹاوہ	صہ
۷	۲۴۶۷ ″	سر سید عبدالرؤف صاحب ″	عہ	۱۷	۷۹۷ ″	سلیمہ خاتون سلمہا ″	۴ر	۲۷	۲۲۶۷ ″	احمد اسلام خاں صاحب دہلی	عہ
۸	۲۴۶۸ ″	سر شفاعت احمد صاحب ″	عہ	۱۸	۷۹۸ ″	بیگم احمد اللہ صاحب ″	۴ر				
۹	۲۴۷۱ ″	محمد ظہیر احسن صاحب ″	عہ	۱۹	۷۹۹ ″	بیگم سمیع اللہ صاحب ″	۴ر			میزان ۹۸ ۴ر	
۱۰	۲۴۸۴ ″	محمد انور خاں صاحب جبلپور	عہ	۲۰	۸۰۰ ″	مولوی سمیع اللہ صاحب ″	۴ر				

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو اپریل سنہ ۴۰ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۲۰۵	ناظم علی صاحب دہرہ دون	۷	۴۲۱۱	بیگم عطاء الرحمن صاحب علی گڈھ	۱۳	۴۲۱۷	عبدالاحد صاحب رنگون
۲	۴۲۰۶	لال دین صاحب کرنال	۸	۴۲۱۲	حاجی عثمان حاجی عربی صاحب سانجہ	۱۴	۴۲۱۸	اے رحیم صاحب میمو
۳	۴۲۰۷	رحمت اللہ صاحب قاسمی دہرہ دون	۹	۴۲۱۳	عثمان مستی خاں صاحب رنگون	۱۵	۴۲۱۹	بابو ابراہیم صاحب رنگون
۴	۴۲۰۸	معین الدین صدیقی صاحب نئی دہلی	۱۰	۴۲۱۴	شیخ محمد بشیر صاحب "	۱۶	۴۲۲۰	سید کشفی شاہ صاحب "
۵	۴۲۰۹	مرزا افضل محمد صاحب "	۱۱	۴۲۱۵	داؤجی دادا ابجانی صاحب "	۱۷	۴۲۲۱	سلیمان آدم جی صاحب "
۶	۴۲۱۰	محمد یوسف صاحب بٹ فسلہ	۱۲	۴۲۱۶	حاجی دادا شریف صاحب "			

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو اپریل سنہ ۴۰ء میں ہمیں اپنے منتظمین اور سفرا کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہئے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئے۔ (مرتب)

اپریل سنہ ۴۰ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۴۴	تتا ہملی صاحب مع برادران دہلی	صہ/	۲۲	۶۱۹ دہلی	محمد یٰسین صاحب دہلی	عہ/	۴۳	۶۴۰ دہلی	عبدالحمید عبدالمجید صاحب دہلی	۴/
۲	۳۶۶	خواجہ عبدالمجید خاں صاحب 〃	ے/	۲۳	〃 ۶۲۰	ایچ فضل الرحمٰن صاحب 〃	صہ/	۴۴	〃 ۶۴۱	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان 〃	عہ/
۳	۳۸۳	سید ابوالحیات صاحب 〃	صہ/	۲۴	〃 ۶۲۱	حاجی نورالدین صاحب 〃	۸/	۴۵	〃 ۶۴۲	ضیاءالدین صاحب 〃	۸/
۴	-	لیاقت اللہ خاں صاحب 〃	ھ/	۲۵	〃 ۶۲۲	غفران الدین صاحب 〃	۸/	۴۶	〃 ۶۴۳	شمس العارفین صاحب 〃	صہ/
۵	۶۰۲ دہلی	سید محمد شفیع صاحب 〃	۲/	۲۶	〃 ۶۲۳	عبدالحکیم حبیب الرحمٰن صاحب 〃	۴/	۴۷	〃 ۶۴۴	محمد حسین خادم صاحب 〃	۸/
۶	〃 ۶۰۳	حکیم حامد میاں صاحب 〃	۴/	۲۷	〃 ۶۲۴	ایم انعام الحق صاحب 〃	۸/	۴۸	〃 ۶۴۵	مرزا اسلیمان صاحب 〃	عہ/
۷	〃 ۶۰۴	حشمت اللہ خاں صاحب 〃	۴/	۲۸	〃 ۶۲۵	عبدالحق سراج الحق صاحبان 〃	[illegible]	۴۹	〃 ۶۴۶	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸/
۸	〃 ۶۰۵	لیڈی ڈاکٹر ایف ڈی محمود صاحبہ 〃	ھ/	۲۹	〃 ۶۲۶	مولا بخش مہرالدین صاحبان 〃	عہ/	۵۰	〃 ۶۴۷	محمد محفوظ الٰہی صاحب 〃	۴/
۹	〃 ۶۰۶	رفیع اللہ خاں صاحب 〃	۸/	۳۰	〃 ۶۲۷	محمد احسن صاحب 〃	۸/	۵۱	〃 ۶۴۸	حاجی نور محمد صاحب 〃	۸/
۱۰	〃 ۶۰۷	رفیق احمد صاحب 〃	عہ/	۳۱	〃 ۶۲۸	مرغوب احمد صاحب توفیق 〃	ھ/	۵۲	〃 ۶۴۹	حفیظ الرحمٰن صاحب 〃	۴/
۱۱	〃 ۶۰۸	ڈاکٹر حسین بخش صاحب 〃	۴/	۳۲	〃 ۶۲۹	قدیرالدین احمد صاحب 〃	ھ/	۵۳	〃 ۶۵۰	حاجی بشیر احمد صاحب 〃	۸
۱۲	〃 ۶۰۹	حاجی شیخ ننھے عبدالرزاق صاحب 〃	ے/	۳۳	〃 ۶۳۰	عبدالحق صاحب 〃	صہ/	۵۴	〃 ۶۵۱	محمود علی صاحب علوی 〃	ھ/
۱۳	〃 ۶۱۰	میاں محمد رفیق صاحب 〃	صہ/	۳۴	〃 ۶۳۱	علی احمد صاحب 〃	عہ/	۵۵	〃 ۶۵۲	ڈاکٹر حسین بخش صاحب 〃	۴/
۱۴	〃 ۶۱۱	عبدالخالق شہاب الدین صاحبان 〃	ھ/	۳۵	〃 ۶۳۲	محمد نقی صاحب 〃	۴/	۵۶	〃 ۶۵۳	شفیع الدین صاحب نیر 〃	ھ/
۱۵	〃 ۶۱۲	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان	ے/	۳۶	〃 ۶۳۳	ایم اکرام الدین صاحب 〃	۴/	۵۷	〃 ۶۵۴	صالحہ خاتون صاحبہ 〃	صہ/
۱۶	〃 ۶۱۳	آغا محمد امین صاحب 〃	صہ/	۳۷	〃 ۶۳۴	بشیر بیگ صاحب 〃	۲/	۵۸	〃 ۶۵۵	حاجی رشید احمد صاحب 〃	للعہ/
۱۷	〃 ۶۱۴	عبدالرحمٰن صاحب 〃	۴/	۳۸	〃 ۶۳۵	احمد حسن خاں صاحب 〃	۲	۵۹	〃 ۶۵۶	عبدالحکیم صاحب 〃	عہ/
۱۸	〃 ۶۱۵	اے ڈی اظہر صاحب 〃	[illegible]	۳۹	〃 ۶۳۶	محمد صدیق صاحب 〃	عہ/	۶۰	〃 ۶۵۷	محمد حسین خادم صاحب 〃	۸/
۱۹	〃 ۶۱۶	صوفی اصغر علی صاحب 〃	عہ/	۴۰	〃 ۶۳۷	رحمت اللہ صاحب 〃	۴/	۶۱	〃 ۶۵۸	رفیع اللہ خاں صاحب 〃	۸/
۲۰	〃 ۶۱۷	معین الدین صاحب صدیقی 〃	۸/	۴۱	〃 ۶۳۸	مشتاق احمد صاحب 〃	عہ/	۶۲	〃 ۶۵۹	شمس العارفین صاحب 〃	عہ/
۲۱	〃 ۶۱۸	محمود طیب صاحب علوی 〃	ھ/	۴۲	〃 ۶۳۹	عیوض خاں محمد اسمٰعیل خاں صاحب	صہ/	۶۳	〃 ۶۶۰	عبدالحق سراج الحق صاحبان 〃	۸/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۴	۳۲۶۱	مشتاق احمد صاحب دہلی	صہ/	۸۸	۳۲۸۶ ڈی	مرغوب احمد صاحب [illegible] دہلی	۶/	۱۱۲	۳۳۱۰ ڈی	حنیف احمد صاحب دہلی	۴/
۶۵	۳۲۶۲	حاجی شیخ [illegible] عبد الرزاق صاحب "	عہ/	۸۹	۳۲۸۷	عبد المغنی صاحب "	عہ/	۱۱۳	۳۳۱۱	رحمت اللہ خاں صاحب "	۴/
۶۶	۳۲۶۳	کلو صاحب "	۴/	۹۰	۳۲۸۸	ممتاز الدین صاحب "	عہ/	۱۱۴	۳۳۱۲	ابن محمد یوسف صاحب "	۸/
۶۷	۳۲۶۴	مکتبہ آفتاب احمد صاحب "	عہ/	۹۱	۳۲۸۹	اصغر علی صاحب "	۴/	۱۱۵	۳۳۱۳	بیگم محمد یعقوب صاحب "	۸/
۶۸	۳۲۶۵	اشتیاق حسین صاحب "	ے/	۹۲	۳۲۹۰	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸/	۱۱۶	۳۳۱۴	شجاعت علی صاحب صدیقی "	۶/
۶۹	۳۲۶۶	غلام صابر صاحب "	عہ/	۹۳	۳۲۹۱	انوار الحق صاحب "	عہ/	۱۱۷	۳۳۱۵	زاہد حسین صاحب "	صہ/
۷۰	۳۲۶۷	مرزا نیاز علی بیگ صاحب "	۴/	۹۴	۳۲۹۲	بشیر احمد صاحب "	۸/	۱۱۸	۳۳۱۶	سید غلام حسنین صاحب "	۶/
۷۱	۳۲۶۸	عبد الحکیم حبیب الرحمٰن صاحبان	۴/	۹۵	۳۲۹۳	سلیم الزماں صاحب صدیقی "	صہ/	۱۱۹	۳۳۱۷	غلام نبی صاحب "	صہ/
۷۲	۳۲۶۹	محمد عارف صاحب "	عہ/	۹۶	۳۲۹۴	حاجی نور الدین صاحب "	۸/	۱۲۰	۳۳۱۸	محمد جمیل صاحب "	ے/
۷۳	۳۲۷۰	شیخ محمد تقی صاحب "	۸/	۹۷	۳۲۹۵	غفران الدین صاحب "	۸/	۱۲۱	۳۳۱۹	ریڈیو آفس "	۶/
۷۴	۳۲۷۱	فصیح الدین احمد صاحب "	عہ/	۹۸	۳۲۹۶	محبوب بخش رفیع الدین صاحبان	عہ/	۱۲۲	۳۳۲۰	ایم محمد دین صاحب "	عہ/
۷۵	۳۲۷۳	عبد الحق صاحب "	صہ/	۹۹	۳۲۹۷	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب "	۴/	۱۲۳	۳۳۲۱	محمد علی صاحب "	۸/
۷۶	۳۲۷۴	مرزا سلیمان صاحب "	عہ/	۱۰۰	۳۲۹۸	عبد الحمید عبد المجید صاحبان	۴/	۱۲۴	۳۳۲۲	سید حنیف الدین صاحب "	۸/
۷۷	۳۲۷۵	حاجی عبد الغنی فضل الحق صاحبان	۶/	۱۰۱	۳۲۹۹	محمد تقی صاحب "	۴/	۱۲۵	۳۳۲۳	سید شمس الدین صاحب "	۸/
۷۸	۳۲۷۶	شیخ رفیع صاحب "	عہ/	۱۰۲	۳۳۰۰	اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان	عہ/	۱۲۶	۳۳۲۴	شیخ عبد الرشید صاحب "	۴/
۷۹	۳۲۷۷	دفتر رسالہ عصمت "	۸/	۱۰۳	۳۳۰۱	جمیل الرحمٰن صاحب "	۶/	۱۲۷	۳۳۲۵	شمس الدین صاحب "	۴/
۸۰	۳۲۷۸	سرفراز الحق صاحب "	۴/	۱۰۴	۳۳۰۲	محمد ادریس صاحب باڑی "	عہ/	۱۲۸	۳۳۲۶	محمد ابراہیم صاحب "	۲/
۸۱	۳۲۷۹	حکیم احمد حسن خاں صاحب "	۲/	۱۰۵	۳۳۰۳	محمد ایوب صاحب "	۸/	۱۲۹	۳۳۲۷	محمد شفیق صاحب "	عہ/
۸۲	۳۲۸۰	رحمت اللہ صاحب "	۴/	۱۰۶	۳۳۰۴	عبد الغنی صاحب "	عہ/	۱۳۰	۳۳۲۸	سراج الدین صاحب "	۴/
۸۳	۳۲۸۱	بشیر احمد صاحب "	۴/	۱۰۷	۳۳۰۵	سید محمد علی صاحب "	عہ/	۱۳۱	۳۳۲۹	شمس العارفین صاحب "	۴/
۸۴	۳۲۸۲	حفیظ الرحمٰن صاحب "	۴/	۱۰۸	۳۳۰۶	شیخ محمد ادریس صاحب "	۴/	۱۳۲	۳۳۳۰	میر عزیز الدین صاحب "	عہ/
۸۵	۳۲۸۳	قمر الدین صاحب "	۴/	۱۰۹	۳۳۰۷	حکیم عبد الحمید صاحب "	صہ/	۱۳۳	۳۳۳۱	فیض محمد صاحب "	عہ/
۸۶	۳۲۸۴	محمد انیس الرحمٰن صاحب "	۴/	۱۱۰	۳۳۰۸	محمد شفیع صاحب "	۸/	۱۳۴	۳۳۳۲	سید عبد اللطیف شاہ صاحب "	۸/
۸۷	۳۲۸۵	منور الدین محمد گلزار صاحبان "	صہ/	۱۱۱	۳۳۰۹	حاجی عباد اللہ خاں صاحب "	۶/	۱۳۵	۳۳۳۳	محمد اقبال حسین صاحب "	عہ/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۳۶	۳۳۳۴ ڈی	محمد احمد صاحب ، دہلی	عمر/
۱۳۷	۳۳۳۵ 〃	محمد نور خان صاحب 〃	۴/
۱۳۸	۳۳۳۶ 〃	محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۴/
۱۳۹	۳۳۳۷ 〃	احمد اسلام خانصاحب 〃	عہ/
۱۴۰	۳۳۳۹ 〃	غازی عبد الجبار خانصاحب 〃	عمر/
۱۴۱	۳۳۴۰ 〃	محمد عبد الرؤف صاحب 〃	للعہ/
۱۴۲	۳۳۴۱ 〃	سعید احمد صاحب 〃	عمر/
۱۴۳	۳۳۴۲ 〃	چودھری مہر دین صاحب 〃	۸/
۱۴۴	۳۳۴۳ 〃	محمد احمد صاحب چاندنی 〃	مر/
۱۴۵	۳۳۴۴ 〃	سکریٹری صاحب برلا ملز 〃	عہ/
۱۴۶	۳۳۴۵ 〃	زرین خانصاحب 〃	ع/
۱۴۷	۳۳۴۶ 〃	ملک آفتاب احمد صاحب 〃	عمر/
۱۴۸	۳۳۴۷ 〃	غلام علی خان صاحب 〃	۴/
۱۴۹	۳۳۴۸ 〃	سعید الرحمٰن صاحب 〃	۴/
۱۵۰	۳۳۴۹ 〃	حکیم شریف الدین خانصاحب 〃	۴/
۱۵۱	۳۳۵۰ 〃	سید سلیم الدین صاحب 〃	۴/
۱۵۲	۳۷۵۱ 〃	حاجی عبد الغنی فضل الحق صاحبان 〃	ع/
۱۵۳	۳۷۵۲ 〃	محمد تقی صاحب 〃	۴/
۱۵۴	۳۷۵۳ 〃	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۴/
۱۵۵	۳۷۵۴	حاجی عبد الرحمٰن عبد الرحیم صاحبان 〃	عہ
۱۵۶	۳۷۵۵ 〃	حافظ شہاب الدین محمد دین صاحبان 〃	۴/
۱۵۷	۳۷۵۶ 〃	احسن حامد علی صاحب 〃	۸/
۱۵۸	۳۷۵۷ 〃	محمد عارف صاحب 〃	عہ/
۱۵۹	۳۷۵۸ 〃	سنور الدین محمد گلزار صاحبان 〃	عمر/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۶۰	۳۷۵۹ ڈی	ظہیر الدین صاحب ، دہلی	عمر/
۱۶۱	۳۷۶۰ 〃	جمیل احمد صاحب 〃	۸/
۱۶۲	۳۷۶۱ 〃	عبد الحکیم خان صاحب 〃	۸/
۱۶۳	۳۷۶۲ 〃	شیخ محمد یوسف صاحب 〃	عہ/
۱۶۴	۳۷۶۳ 〃	محمد یوسف صاحب اللہ والے 〃	عمر/
۱۶۵	۳۷۶۴ 〃	خورشید عالم صاحب 〃	عمر/
۱۶۶	۳۷۶۵ 〃	الطاف حسین صاحب 〃	عمر/
۱۶۷	۳۷۶۶ 〃	ممتاز الدین صاحب 〃	عمر/
۱۶۸	۳۷۶۷ 〃	محمد ادریس صاحب دہلی	عمر/
۱۶۹	۳۷۶۸ 〃	عبد الرحیم صاحب 〃	۱۲/
۱۷۰	۳۷۶۹ 〃	اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان 〃	عمر/
۱۷۱	۳۷۷۰ 〃	محمد انیس الرحمٰن صاحب 〃	۴/
۱۷۲	۳۷۷۱ 〃	محبوب بخش رفیع الدین صاحبان 〃	صر/
۱۷۳	۳۷۷۲ 〃	شیخ محمد ادریس صاحب 〃	۲/
۱۷۴	۳۷۷۳ 〃	محبوب الٰہی صاحب 〃	۸/
۱۷۵	۳۷۷۴ 〃	اصغر علی صاحب 〃	۴/
۱۷۶	۳۷۷۵ 〃	اشتیاق حسین صاحب 〃	عمر/
۱۷۷	۳۷۷۶ 〃	حاجی رشید احمد صاحب 〃	ع/
۱۷۸	۳۷۷۷ 〃	محمد اشفاق صاحب 〃	صر/
۱۷۹	۳۷۷۸ 〃	انوار الحق صاحب 〃	۸/
۱۸۰	۳۷۷۹ 〃	نور الحسن صاحب 〃	عمر/
۱۸۱	۳۷۸۰ 〃	سرفراز الحق صاحب 〃	۴/
۱۸۲	۳۷۸۱ 〃	مقبول احمد صاحب 〃	عمر/
۱۸۳	۳۷۸۲ 〃	شفیع الدین صاحب نیر 〃	عمر/

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۸۴	۳۷۸۳ ڈی	صالحہ خاتون صاحبہ دہلی	۸/
۱۸۵	۱۸۹۱ 〃	عبد الرب صاحب 〃	عمر/
۱۸۶	۱۸۹۲ 〃	حافظ عبد الحکیم صاحب 〃	ع/
۱۸۷	۱۸۹۳ 〃	ایم طفیل محمد صاحب 〃	۸/
۱۸۸	۱۸۹۴ 〃	خواجہ غلام یٰسین صاحب 〃	عمر/
۱۸۹	۱۸۹۵ 〃	سید مرتضٰی علی صاحب 〃	عمر/
۱۹۰	۱۸۹۶ 〃	بیگم سید حامد علی صاحب مرحوم 〃	عمر/
۱۹۱	۱۸۹۷ 〃	محمد اشرف صاحب 〃	۸/
۱۹۲	۱۸۹۸ 〃	شیخ کریم بخش صاحب 〃	عمر/
۱۹۳	۱۸۹۹ 〃	عبد الحق صاحب 〃	۴/
۱۹۴	۱۹۰۰ 〃	عبد الرحمٰن صاحب 〃	۴/
۱۹۵	۳۹۵۱ 〃	معصوم علی صاحب 〃	۴/
۱۹۶	۳۹۵۲ 〃	میاں محمد صاحب 〃	عمر/
۱۹۷	۳۹۵۳ 〃	تاج الدین صاحب 〃	عمر/
۱۹۸	۳۹۵۴ 〃	ملک غلام حیدر صاحب 〃	۸/
۱۹۹	۳۹۵۵ 〃	محمد غیور صاحب 〃	۸/
۲۰۰	۳۹۵۶ 〃	صوفی غلام قادر صاحب 〃	۸/
۲۰۱	۳۹۵۷ 〃	سید ضمیر الحسن صاحب برنی 〃	۸/
۲۰۲	۳۹۵۸ 〃	آغا علی مصطفٰے صاحب 〃	۴/
۲۰۳	۳۹۵۹ 〃	سید محمد ذاکر صاحب 〃	۴/
۲۰۴	۳۹۶۰ 〃	حبیب الرحمٰن صاحب 〃	۴/
۲۰۵	۳۹۶۱ 〃	محمد حشمت علی صاحب 〃	ع/
۲۰۶	۳۹۶۲ 〃	عبد العلی صاحب 〃	ع/
۲۰۷	۳۹۶۳ 〃	محمد خلیل صاحب 〃	لعہ/

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ مئی سنہ ۴۴ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۲۲،	محمد اختر الدین صاحب دہلی	۷	۴۲۸،	حافظ حفیظ الدین صاحب میرٹھ	۱۳	۴۳۴،	فرہاد صاحب نئی دہلی
۲	۴۲۳،	بدر الدین احمد صاحب "	۸	۴۲۹،	حافظ محمد اسحٰق صاحب "	۱۴	۴۳۵،	شہاب الدین احمد کرانی صاحب "
۳	۴۲۴،	خلیل الرحمٰن صاحب حیدرآباد دکن	۹	۴۳۰،	سید مختار حسین صاحب "	۱۵	۴۳۶،	غلام غوث فرید صاحب تیارپور
۴	۴۲۵،	محمود خاں امیر خاں صاحب عثمان آباد	۱۰	۴۳۱،	عبدالوحید صاحب "	۱۶	۴۳۷،	حاجی محمد حسن صاحب بالو پور
۵	۴۲۶،	شیخ عبدالغفار صاحب میرٹھ	۱۱	۴۳۲،	کپتان عطاء اللہ صاحب "			
۶	۴۲۷،	ابرار حسین صاحب "	۱۲	۴۳۳،	عبدالغفور چودھری صاحب دہلی			

مستقل امداد وعطیات

ذیل کی رقوم جو مئی سنہ ۴۴ء میں ہمیں اپنے مہتممین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشئے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہئیے کہ مہینہ کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئیے (مرتب)

مئی سنہ ۴۴ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۹۱	شاہد علی صاحب ایڈیٹر ابدین دہلی	صر	۲	۳۹۸	خواجہ عبدالمجید خاں صاحب دہلی	ےر	۳	۴۰۵	مرغوب احمد صاحب توفیق دہلی	۶ر

نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
۴	۴۸۴	لیاقت اللہ خاں صاحب نئی دہلی	[illegible]	۲۸	۳۸۰۷ ڈی	حاجی تاجدار بخش ... صاحبان	۷ر	۵۲	۳۸۳۳ ڈی	شہاب الدین محمد گلزار صاحبان دہلی	صہ
۵	۳۷۸۴ ڈی	حکیم عبدالحمید خاں صاحب دہلی	صہ	۲۹	۳۸۰۸	عبدالخالق شہاب الدین صاحبان	۶ر	۵۳	۳۸۳۴	عیوض محمد اسمٰعیل خاں صاحب	صہ
۶	۳۷۸۵	حاجی عباد اللہ خاں صاحب	۶ر	۳۰	۳۸۰۹	میاں محمد رفیق صاحب	صہ	۵۴	۳۸۳۵	محمد عارف صاحب	عہ
۷	۳۷۸۶	منشی حفیظ الدین صاحب	۴ر	۳۱	۳۸۱۰	خورشید عالم صاحب	عہ	۵۵	۳۸۳۶	عبداللطیف صاحب	عہ
۸	۳۷۸۷	رحمت اللہ خاں صاحب	۴ر	۳۲	۳۸۱۱	ارشاد حسین صاحب	۴ر	۵۶	۳۸۳۷	قدیرالدین احمد صاحب	عہ
۹	۳۷۸۸	حاجی نورالدین صاحب	۸ر	۳۳	۳۸۱۲	حشمت اللہ صاحب	۴ر	۵۷	۳۸۳۸	ڈاکٹر حسین بخش صاحب	۴ر
۱۰	۳۷۸۹	غفران الدین صاحب	۸ر	۳۴	۳۸۱۳	حکیم حامد میاں صاحب	۴ر	۵۸	۳۸۳۹	محمد اسمٰعیل صاحب	۴ر
۱۱	۳۷۹۰	محمد علی صاحب	۸ر	۳۵	۳۸۱۴	حکیم احمد حسن خاں صاحب	۲ر	۵۹	۳۸۴۰	قمرالدین صاحب	۴ر
۱۲	۳۷۹۱	سید ضیاء الدین صاحب	۸ر	۳۶	۳۸۱۵	سید محمد شفیع صاحب	۲ر	۶۰	۳۸۴۱	محمود علی صاحب علوی	۶ر
۱۳	۳۷۹۲	سید شمس الدین صاحب	۸ر	۳۷	۳۸۱۶	سعید الرحمٰن صاحب	۴ر	۶۱	۳۸۴۲	خواجہ غلام السبطین صاحب	۶ر
۱۴	۳۷۹۳	مرزا فضل محمد صاحب	صہ	۳۸	۳۸۱۷	حکیم شریف الدین صاحب	۴ر	۶۲	۳۸۴۳	ایچ فضل الرحمٰن صاحب	صہ
۱۵	۳۷۹۴	سید غلام حسنین صاحب	۶ر	۳۹	۳۸۱۸	احمد اسلام خاں صاحب	عہ	۶۳	۳۸۴۴	زرین خاں صاحب	۶ر
۱۶	۳۷۹۵	شجاعت علی صاحب	۶ر	۴۰	۳۸۲۰	تعظیم الحق صاحب	عہ	۶۴	۳۸۴۵	ایم محمد دین صاحب	عہ
۱۷	۳۷۹۶	میر عزیزالدین صاحب	عہ	۴۱	۳۸۲۲	ضیاء الدین صاحب	۶ر	۶۵	۳۸۴۶	ایم انعام الحق صاحب	۴ر
۱۸	۳۷۹۷	عملہ ریڈیو آفس	۶ر	۴۲	۳۸۲۳	محمد احمد صاحب	عہ	۶۶	۳۸۴۷	حافظ عبدالحکیم حبیب الرحمٰن صاحبان	۴ر
۱۹	۳۷۹۸	طاہر علی صاحب	۶ر	۴۳	۳۸۲۴	محمد شفیع صاحب	۸ر	۶۷	۳۸۴۸	عبدالحق سراج الحق صاحبان	عہ
۲۰	۳۷۹۹	رفیق احمد صاحب	عہ	۴۴	۳۸۲۵	فیض محمد صاحب	۸ر	۶۸	۳۸۴۹	عبدالغنی فضل الحق صاحبان	۶ر
۲۱	۳۸۰۰	کلو صاحب	۴ر	۴۵	۳۸۲۶	جمیل احمد صاحب	۸ر	۶۹	۳۸۵۰	لیڈی ڈاکٹر الیف ڈی محمود صاحب	عہ
۲۲	۳۸۰۱	ناصر حسین صاحب	۸ر	۴۶	۳۸۲۷	محمد محفوظ الٰہی صاحب	۴ر	۷۰	۴۰۰۱	محمد ادریس صاحب باڑی	عہ
۲۳	۳۸۰۲	محمد ابراہیم صاحب	۲ر	۴۷	۳۸۲۸	ملک آفتاب احمد صاحب	عہ	۷۱	۴۰۰۲	عبدالرحیم صاحب	۴ر
۲۴	۳۸۰۳	شمس الدین صاحب	۴ر	۴۸	۳۸۲۹	حافظ حنیف الدین صاحب	۶ر	۷۲	۴۰۰۳	عبدالحق صاحب	صہ
۲۵	۳۸۰۴	زرین خاں صاحب	۶ر	۴۹	۳۸۳۰	عبدالرحمٰن صاحب	۸ر	۷۳	۴۰۰۴	اسلام الدین شجاع الدین صاحبان	۸ر
۲۶	۳۸۰۵	الٰہی بخش مہردین صاحبان	عہ	۵۰	۳۸۳۱	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان	عہ	۷۴	۴۰۰۵	حاجی بشیر احمد صاحب	۸ر
۲۷	۳۸۰۶	محمد احسن صاحب	۸ر	۵۱	۳۸۳۲	عبدالجلیل صاحب	۴ر	۷۵	۴۰۰۶	قاضی عبدالجبار صاحب	عہ

نمبر شمار	حوالہ رجسٹر	اسم گرامی جناب	قیمت موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	قیمت موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	قیمت موصولہ
۷۶	[illegible]	[illegible] کشن صاحب دہلی	صہ	۱۰۰	۴۰۳۲ ڈی	حکیم مسعود حسن صاحب دہلی	۸ر	۱۲۴	۳۹۸۴ ڈی	بیگم حامد علی صاحب مرحوم دہلی	عہ
۷۷	۴۰۰۸	حاجی عبدالرحمن عبدالرحیم صاحبان	عہ	۱۰۱	۴۰۳۳	مشتاق احمد صاحب "	عہ	۱۲۵	۳۹۸۵	کریم بخش صاحب "	عہ
۷۸	۴۰۰۹	سراج الدین صاحب "	۴ر	۱۰۲	۴۰۳۴	شہاب الدین محمد دین صاحبان	۴ر	۱۲۶	۳۹۸۶	محمد خلیل صاحب "	عہ
۷۹	۴۰۱۰	محبوب بخش رفیع الدین صاحبان	صہ	۱۰۳	۴۰۳۵	حافظ سراج احمد صاحب "	۴ر	۱۲۷	۳۹۸۷	محمد سرور صاحب "	عہ
۸۰	۴۰۱۱	محمد نواز خاں صاحب "	۴ر	۱۰۴	۴۰۳۶	حکیم عزیز الدین صاحب "	۸ر			میزان ۱۶۰	
۸۱	۴۰۱۲	محمد احمد صاحب "	عہ	۱۰۵	۴۰۳۷	شیخ نضے عبدالرزاق صاحبان "	عہ			**یوپی**	
۸۲	۴۰۱۳	رفیع اللہ خانصاحب "	۸ر	۱۰۶	۴۰۳۸	شمس العارفین صاحب "	عہ	۱	۴۰۶	محمد وسیم صاحب لکھنؤ	عہ
۸۳	۴۰۱۴	شیخ محمد رفیع صاحب "	۸ر	۱۰۷	۴۰۳۹	کلو صاحب "	۴ر	۲	۱۰۲۷ ڈی	قاضی محمد یونس صاحب علیگڈھ	عہ
۸۴	۴۰۱۵	مرزا سلیمان صاحب "	عہ	۱۰۸	۴۰۴۰	محمد ادریس صاحب "	۴ر	۳	۱۰۲۸	حبیب اللہ خانصاحب "	عہ
۸۵	۴۰۱۶	دفتر رسالہ عصمت "	۸ر	۱۰۹	۴۰۴۱	شمس العارفین صاحب "	۴ر	۴	۱۰۲۹	بابو مرزا صاحب "	عہ
۸۶	۴۰۱۷	سرفراز الحق صاحب "	۴ر	۱۱۰	۴۰۴۲	شیخ محمد تقی صاحب "	۴ر	۵	۱۰۳۰	ازہر قدوائی صاحب	عہ
۸۷	۴۰۱۸	حاجی رشید احمد صاحب "	۶ر	۱۱۱	۴۰۴۳	محمد تقی صاحب "	۴ر	۶	۱۰۳۱	اختر حسین صاحب "	عہ
۸۸	۴۰۱۹	مرزا فیاض بیگ صاحب "	۴ر	۱۱۲	۴۰۴۴	ممتاز الدین صاحب "	عہ	۷	۱۰۳۲	طاہر رضوی صاحب "	سے
۸۹	۴۰۲۰	عبدالکریم صاحب "	عہ	۱۱۳	۴۰۴۵	انوار الحق صاحب "	عہ	۸	۱۰۳۳	عظمت الٰہی صاحب زبیری "	سے
۹۰	۴۰۲۱	حاجی اخلاق احمد اقبال احمد صاحبان	عہ	۱۱۴	۴۰۴۶	نور الحسن صاحب "	عہ	۹	۱۰۳۴	خواجہ عبدالعلی صاحب "	عہ
۹۱	۴۰۲۳	[illegible] سلیم الزماں صاحب "	صہ	۱۱۵	۴۰۴۷	محمد احمد صاحب "	۸ر	۱۰	۱۰۳۵	حکیم عبداللطیف صاحب "	۶ر
۹۲	۴۰۲۴	علی احمد صاحب "	عہ	۱۱۶	۴۰۴۸	مقبول احمد صاحب "	عہ	۱۱	۱۰۶۷	سید سلیمان صاحب ندوی اعظم گڈھ	للعہ
۹۳	[illegible]	آفتاب الدین صاحب "	عہ	۱۱۷	۴۰۴۹	عبدالمغنی صاحب "	عہ	۱۲	۱۰۶۸	محمد عزیز صاحب "	عہ
۹۴	۴۰۲۶	محمد زبیر صاحب قریشی "	عہ۸	۱۱۸	۴۰۵۰	اصغر علی صاحب "	۸ر	۱۳	۱۰۶۹	" "	عہ
۹۵	۴۰۲۷	محمد صدیق صاحب "	عہ	۱۱۹	۳۹۷۹	عبدالرب صاحب "	عہ	۱۴	۱۰۷۰	بشیر احمد صاحب "	عہ
۹۶	۴۰۲۸	رحمت اللہ صاحب "	۴ر	۱۲۰	۳۹۸۰	حافظ عبدالحکیم صاحب "	۶ر	۱۵	۱۰۷۱	عبدالغفور صاحب "	صہ
۹۷	۴۰۲۹	حاجی عبدالحمید عبدالمجید صاحبان	۴ر	۱۲۱	۳۹۸۱	ایم طفیل محمد صاحب "	۸ر			میزان ۳۶	
۹۸	۴۰۳۰	میاں غلام علی خاں صاحب "	۴ر	۱۲۲	۳۹۸۲	خواجہ غلام یٰسین صاحب "	عہ			**بمبئی**	
۹۹	۴۰۳۱	محمد حسین خادم صاحب "	۸ر	۱۲۳	۳۹۸۳	سید مرتضیٰ علی صاحب "	عہ	۱	۳۹۳	عبدالرشید خانصاحب احمد آباد	سے

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو جون ۱۹۴۰ء میں حلقہ ہمدردان میں شریک ہوئے

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسمائے گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسمائے گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسمائے گرامی جناب
۱	۲۳۸،	سید جمیل الرحمن صاحب بھوپال	۱۰	۲۴۷،	احمد شکوہ صاحب لکھنؤ	۱۹	۲۵۶،	نظام الدین صاحب دہلی
۲	۲۳۹،	سید منور حسین صاحب بمبئی "	۱۱	۲۴۸،	ڈاکٹر ایس ایم الہی صاحب نینی تال	۲۰	۲۵۷،	محمد صدیق صاحب "
۳	۲۴۰،	محمود علی خاں صاحب "	۱۲	۲۴۹،	محمد عبدالسالم صاحب فریدی "	۲۱	۲۵۸،	شیخ عبدالقیوم صاحب نینی تال
۴	۲۴۱،	چودھری اکبر علی صاحب رامپور	۱۳	۲۵۰،	محمد ادریس صاحب ہیڈ برادرز "	۲۲	۲۵۹،	محمد انور شیخ صاحب سری نگر
۵	۲۴۲،	مولوی محسن علی صاحب لکھنؤ	۱۴	۲۵۱،	منشی شمس الدین صاحب "	۲۳	۲۶۰،	سید محمد حسن احسن طباطبائی لکھنؤ
۶	۲۴۳،	ایس عبدالواحد صاحب ہیڈ کونینی تال	۱۵	۲۵۲،	ریاض الدین فیاض الدین صاحبان "	۲۴	۲۶۱،	بیگم وہاج الدین صاحبہ جھانسی
۷	۲۴۴،	امجد علی شاہ صاحب "	۱۶	۲۵۳،	حافظ علاء الدین صاحب "	۲۵	۲۶۲،	عبدالقیوم خاں صاحب نینی تال
۸	۲۴۵،	سرفراز علی صاحب "	۱۷	۲۵۴،	افتخار احمد عبدالعزیز صاحبان "	۲۶	۲۶۳،	نواب سلام اللہ خاں صاحب بسہپہ
۹	۲۴۶،	سید محمد احمد رضوی صاحب "	۱۸	۲۵۵،	حبیب الرحمن صاحب دہلی	۲۷	۲۶۴،	کرنل سلامت اللہ صاحب لکھنؤ

مستقل امداد و عطیات

ذیل کی رقوم جو جون ۱۹۴۰ء میں ہمیں اپنے مہتممین اور سفراء کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراج میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصول یابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے آئندہ مہینے میں منسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیے

(مرتب)

جون سنہ ۱۹۴۰ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۲۴۵	سیٹھ دولھا صاحب مع برادر دہلی	صہ/	۲۲	۱۱۸م دہلی	حکیم احمد حسن خانصاحب دہلی	۲/	۴۳	۱۳۷م دہلی	عبدالرحمٰن صاحب دہلی	۸/
۲	۲۴۶	محمد عبدالمجید خاں صاحب "	ے/	۲۳	۱۱۹م "	حکیم عبدالرزاق صاحب نظامی "	۸/	۴۴	۱۳۸م "	علاؤالدین اینڈ بار ہڈیاں "	ما/
۳	۲۶۰	میاں محمد صاحب نئی "	ما/	۲۴	۱۲۰م "	سید محمد شفیع صاحب "	۲/	۴۵	۱۳۹م "	حاجی قادر بخش صاحب "	ے/
۴	۲۶۱	معصوم علی صاحب "	۸/	۲۵	۱۲۱م "	حکیم شریف الدین خانصاحب "	۴/	۴۶	۱۴۰م "	ظہیر الدین صاحب "	عہ/
۵	۱۰۱م دہلی	ایم اکرام الدین صاحب دہلی	۴/	۲۶	۱۲۲م "	سعید الرحمٰن صاحب "	۴/	۴۷	۱۴۱م "	سید عبداللطیف شاہ صاحب "	۸/
۶	۱۰۲م "	حکیم عبدالحمید خاں صاحب "	صہ/	۲۷	۱۲۳م "	محمد شفیع صاحب "	۸/	۴۸	۱۴۲م "	محمد اسمٰعیل صاحب "	۴/
۷	۱۰۳م "	محمد جمیل صاحب "	۴/	۲۸	۱۲۴م "	میاں غلام علی خانصاحب "	۴/	۴۹	۱۴۳م "	محمد ایوب صاحب "	۸/
۸	۱۰۴م "	محمد اقبال حسین صاحب "	عہ/	۲۹	۱۲۵م "	محمد فاروق صاحب "	۱۲/	۵۰	۱۴۴م "	بشیر احمد صاحب "	۴/
۹	۱۰۵م "	فضل الحق صاحب "	۴/	۳۰	۱۲۶م "	غلام غوث فرید صاحب "	۸/	۵۱	۱۴۵م "	ایچ فضل الرحمٰن صاحب "	صہ/
۱۰	۱۰۶م "	سید حفیظ الدین صاحب "	۸/	۳۱	۱۲۷م "	شہاب الدین احمد صاحب "	عہ/	۵۲	۱۴۶م "	محمد شفیع محمد خلیل صاحبان "	عہ/
۱۱	۱۰۷م "	سید شمس الدین صاحب "	۸/	۳۲	۱۲۸م "	خواجہ سرور حسین صاحب "	ے/	۵۳	۱۴۷م "	حافظ عبدالجلیل صاحب حسنی "	۲/
۱۲	۱۰۸م "	سید غلام حسین صاحب "	عہ/	۳۳	۱۲۹م "	محمد احسن صاحب "	۸/	۵۴	۱۴۸م "	حاجی عبدالرحمٰن عبدالرحیم صاحبان "	عہ/
۱۳	۱۰۹م "	صابر علی صاحب "	عہ/	۳۴	۱۵۰۲ "	نظام الدین صاحب "	عہ/	۵۵	۲۰۵۱ "	سراج الدین صاحب "	۴/
۱۴	۱۱۰م "	مرزا افضل محمد صاحب "	۸/	۳۵	۱۵۰۱ "	مجیب الرحمٰن صاحب "	صہ/	۵۶	۲۰۵۲ "	ایم محمد دین صاحب "	عہ/
۱۵	۱۱۱م "	محمد بدرالدین احمد صاحب "	صہ/	۳۶	۱۳۰م "	محمد عبدالخالق صاحب "	ما/	۵۷	۲۰۵۳ "	حافظ عبدالحکیم صاحب "	۴/
۱۶	۱۱۲م "	حاجی عباد اللہ خاں صاحب "	ما/	۳۷	۱۳۱م "	میاں محمد رفیق صاحب "	صہ/	۵۸	۲۰۵۴ "	اشتیاق حسین قریشی صاحب "	ما/
۱۷	۱۱۳م "	حفیظ احمد صاحب "	۴/	۳۸	۱۳۲م "	خورشید عالم صاحب "	عہ/	۵۹	۲۰۵۵ "	ملک آفتاب احمد صاحب "	عہ/
۱۸	۱۱۴م "	رحمت اللہ خاں صاحب "	۴/	۳۹	۱۳۳م "	حاجی منور الدین صاحب "	صہ/	۶۰	۲۰۵۶ "	رفیق احمد صاحب "	صہ/
۱۹	۱۱۵م "	میر عزیز الدین صاحب "	عہ/	۴۰	۱۳۴م "	فیض محمد صاحب "	۸/	۶۱	۲۰۵۷ "	شیخ محمد یوسف صاحب "	۸/
۲۰	۱۱۶م "	شجاعت علی صاحب صدیقی "	عہ/	۴۱	۱۳۵م "	سید محمد احمد صاحب "	ما/	۶۲	۲۰۵۸ "	محمد عمر صاحب "	عہ/
۲۱	۱۱۷م "	خورشید صاحب "	صہ/	۴۲	۱۳۶م "	محمد ابراہیم صاحب "	۴/	۶۳	۲۰۵۹ "	شان الحق صاحب "	۴/

نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۸	۳۱۴۴	عبدالحمید اسمٰعیل صاحب کلکتہ	عہ/	۳۰	ڈی ۳۱۶۷	چودھری [illegible] صاحب	عہ/	۱۴	ڈی ۲۹۶۰	محمد خاں صاحب پشاور	عہ/
۹	۳۱۴۵	اے کے رفیق صاحب	سے/	۳۱	۳۱۶۸	خلیل شرف الدین صاحب	۴/	۱۵	۲۹۶۱	مطیع اللہ صاحب	عم/
۱۰	۳۱۴۶	سید حسین صاحب	۴/	۳۲	۳۱۶۹	قاضی عبدالرحمن صاحب	۲/	۱۶	۲۹۶۲	سردار محمد صاحب	۶/
۱۱	۳۱۴۷	میر اصغر علی صاحب	عہ/			میزان [illegible]		۱۷	۲۹۶۳	احمد علی صاحب قریشی	عہ/
۱۲	۳۱۴۸	منیجر عالمگیر ہوٹل	صہ/			**حیدرآباد دکن**		۱۸	۲۹۶۴	محمد عالم صاحب	عہ/
۱۳	۳۱۴۹	شیخ احمد صاحب سنگے	۴/	۱	۴۵۶	ڈاکٹر اے ایل سعید صاحب حیدرآباد	صر/	۱۹	۲۹۶۵	سید یوسف علی شاہ صاحب	۸/
۱۴	۳۱۵۰	حاجی عبداللہ صاحب	۴/	۲	ڈی ۱۵۰۰	ابوطاہر یوسف الدین صاحب سکندرآباد	عہ/	۲۰	۲۹۶۶	محمد شفیع صاحب	صہ/
۱۵	۳۱۵۱	سید فضل شاہ صاحب	۸/			میزان [illegible]		۲۱	۲۹۶۷	محمد رضا صاحب	۸/
۱۶	۳۱۵۲	حبیب رحیم صاحب پاریا	سے/			**پنجاب و سرحد**		۲۲	۲۹۶۸	عطا محمد صاحب	۶/
۱۷	۳۱۵۳	خواجہ احمد عباس صاحب	عہ/	۱	۴۷۳	صوفی عبدالحمید خاں صاحب کرنال	سو/	۲۳	۲۹۷۰	میاں فردوس شاہ صاحب	عہ/
۱۸	۳۱۵۴	مسٹر قمر میرٹھی صاحب	۸/	۲	۴۵۷	محمد علی صاحب ایبٹ روڈ	سے/	۲۴	۲۹۷۳	حاجی نصیر محمد صاحب	عسہ/
۱۹	۳۱۵۵	ابراہیم ہادی صاحب	۳/	۳	۴۵۳	محمد سعید صاحب دولت نگر	عہ/			میزان [illegible]	
۲۰	۳۱۵۶	محمد امین محمد بشیر صاحبان	عہ/	۴	۴۲۶	خواجہ غلام السیدین صاحب کشمیر	عہ/				
۲۱	۳۱۵۷	ابوبکر صاحب چھوٹانی	عہ/	۵	ڈی ۲۴۹۵	بی اے مختار صاحب	عہ/			**بہار**	
۲۲	۳۱۵۸	چراغ الدین صاحب	صہ/	۶	۲۴۹۷	ملک فضل حق صاحب	عسہ/	۱	۴۲۱	شاہ مصطفیٰ احمد صاحب گیا	عسہ/
۲۳	۳۱۵۹	ڈاکٹر محمد اسحٰق صاحب	۶/	۷	۲۴۹۸	محمد انور شیخ صاحب	صہ/	۲	۴۲۸	سید محمد رشید صاحب پٹنہ	۶/
۲۴	۳۱۶۰	مسز کے اے حمید صاحب	۶/	۸	۲۴۹۹	شیخ عبدالقیوم صاحب	عسہ/			میزان [illegible]	
۲۵	۳۱۶۱	ڈی زورانج صاحب	صہ/	۹	۲۹۵۱	سید مبارک شاہ صاحب	صہ/			**دیگر**	
۲۶	۳۱۶۲	خواجہ غلام جیلانی صاحب	۴/	۱۰	۲۹۵۲	این ایل کترو صاحب	سے/				
۲۷	۳۱۶۴	حسن میاں کالے صاحب	عہ/	۱۱	۲۹۵۳	میر ہدایت اللہ صاحب	عہ/	۱	۴۳۱	محمد یونس خاں صاحب بھوپال	۶/
۲۸	۳۱۶۵	قاضی باپو صاحب	۴/	۱۲	۲۹۵۴	بیگم ظفر علی صاحب	سے/	۲	۴۳۹	قاضی علی حیدر صاحب عباسی	عہ/
۲۹	۳۱۶۶	شیخ احمد صاحب	۴/	۱۳	۲۹۵۹	موسیٰ خاں صاحب پشاور	عہ/			میزان [illegible]	

تحریک حلقۂ ہمدردان جامعہ

جدید اضافہ

ذیل میں ہم اپنے ان کرم فرماؤں کے اسمائے گرامی درج کرتے ہیں جو ماہ جولائی سنہ ۱۹۳۲ء میں حلقۂ ہمدردان میں شریک ہوئے۔

نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب	نمبر شمار	ہمدرد نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۴۶۵،	مولوی محمد علی صاحب سیالکوٹ سٹی	۱۴	۴۷۸،	حکیم سید محمد انور علی شاہ صاحب کمال تم پور	۲۷	۴۹۱،	محمد علی حسین صاحب مدراس
۲	۴۶۶،	حکیم عبدالواحد صاحب "	۱۵	۴۷۹،	پستن جی صاحب جالنہ (دکن)	۲۸	۴۹۲،	اخبار مسلمان شاہی پریس مدراس
۳	۴۶۷،	محمد حسین صاحب بی اے "	۱۶	۴۸۰،	خانصاحب محمد عبدالغنی صاحب گوہاٹی آسام	۲۹	۴۹۳،	حاجی حافظ محمد عبداللہ صاحب مدراس
۴	۴۶۸،	مولانا محمد علی صاحب کاندھلوی سیالکوٹ	۱۷	۴۸۱،	منور علی صاحب شیلانگ (آسام)	۳۰	۴۹۴،	مسٹر محی الدین میراں صاحب مدراس
۵	۴۶۹،	مولانا محمد اسمٰعیل صاحب قاسمی سیالکوٹ	۱۸	۴۸۲،	محمد شکور اللہ صاحب عرف ننھا شیلانگ آسام	۳۱	۴۹۵،	مسز رحمت النساء بیگم صاحبہ مدراس
۶	۴۷۰،	حکیم بشیر احمد صاحب سیالکوٹ چھاؤنی	۱۹	۴۸۳،	عبدالشکور صاحب بارا چھتر شیلانگ آسام	۳۲	۴۹۶،	خان بہادر محمد موسیٰ سیٹھ صاحب مدراس
۷	۴۷۱،	شیخ عبدالوہاب صاحب قصبہ سیوہارہ ضلع بجنور	۲۰	۴۸۴،	عبدالحمید صاحب شیلانگ (آسام)	۳۳	۴۹۷،	محمد یونس صاحب مدراس
۸	۴۷۲،	پیر گوہر قمر صاحب بہاول پور	۲۱	۴۸۵،	بیگم صاحبہ غلام غوث فرید صاحب دہلی	۳۴	۴۹۸،	سید عزیز اللہ صاحب مدراس
۹	۴۷۳،	نور محمد صاحب کلوڑی "	۲۲	۴۸۶،	حکیم غلام غوث صاحب مدراس	۳۵	۴۹۹،	جی ملک اینڈ برادرز مدراس
۱۰	۴۷۴،	تصدق حسین صاحب ریاست بہاولپور	۲۳	۴۸۷،	جلال اینڈ سنز مدراس	۳۶	۵۰۰،	محمد علی جعفری صاحب پٹنہ (بہار)
۱۱	۴۷۵،	عبدالجلیل صاحب بہاولپور اسٹیٹ	۲۴	۴۸۸،	ڈاکٹر ایس محمد حسین صاحب مدراس	۳۷	۵۰۱،	محمد الیاس صاحب کلکتہ
۱۲	۴۷۶،	ایم علی حسن صاحب کوآنگ بڑا دھنگا پور	۲۵	۴۸۹،	میر شتاق احمد صاحب مدراس	۳۸	۵۰۲،	فخرالدین صاحب کلکتہ
۱۳	۴۷۷،	الحاج شیخ صدیق صاحب جیورا اسٹیٹ	۲۶	۴۹۰،	سید سلطان محی الدین بہمنی صاحب مدراس	..	..	.. ..

مستقل امداد و عطیات - ذیل کی رقوم جو جولائی سنہ ۱۹۳۲ء میں ہیں انجمنوں اور وفود کی معرفت وصول ہوئی ہیں درج رجسٹر ہو چکی ہیں اندراجات میں صحت کا خیال رکھا جاتا ہے اگر کوئی غلطی رہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے پر دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں یہ بات ملحوظ خاطر رہنی چاہیے کہ مہینے کے آخری دنوں کی وصول یا بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں محسوب ہوتی ہے اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیے۔ (مرتب)

جولائی سنہ ۱۹۴۶ء

دہلی و نئی دہلی

نمبر	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	ڈی ۲۲۵۱	میاں حاجی معزالدین و محمد گلزار صاحبان دہلی	عہ	۲۲	ڈی ۲۲۸۵	صالحہ خاتون صاحبہ دہلی	عہ	۴۳	ڈی ۲۳۱۷	ممتاز الدین صاحب سوداگر دہلی	عہ
۲	۲۲۵۲	انوار الحق صاحب 〃	۸ر	۲۳	۲۲۸۶	مولوی محمد احمد صاحب 〃	عہ	۴۴	۲۳۱۸	حاجی شرف الدین جمیل احمد اشفاق حسین صاحبان	۴ر
۳	۲۲۵۳	اسلام الدین شجاع الدین صاحب 〃	عہ	۲۴	۲۲۸۷	عبدالغنی صاحب ولد عبدالغنی صاحب	۸ر	۴۵	۲۳۱۹	منشی خورشید عالم صاحب دہلی	عہ
۴	۲۲۵۴	محمد عارف صاحب شیشہ والے 〃	عہ	۲۵	۲۲۸۸	مقبول احمد صاحب سوداگر 〃	۶ر	۴۶	۲۳۲۰	محمد عبدالخالق بابو شہاب الدین صاحبان	عہ
۵	۲۲۵۵	منشی شمس الدین صاحب 〃	۴ر	۲۶	۲۲۸۹	دفتر رسالہ "عصمت" 〃	عہ	۴۷	۲۳۲۱	شیخ محمد یونس صاحب سوداگر 〃	[illegible]
۶	۲۲۵۶	پروفیسر مولانا عبدالرحمن صاحب 〃	۸ر	۲۷	۲۲۹۰	سرفراز الحق صاحب 〃	۴ر	۴۸	۲۳۲۲	بیگم صاحبہ غلام غوث فرید صاحب 〃	۸ر
۷	۲۲۵۷	حکیم ظہیر علی صاحب سہسوانی 〃	عہ	۲۸	۲۲۹۱	مولانا اصغر علی صاحب 〃	۴ر	۴۹	۲۳۲۳	غلام غوث فرید صاحب 〃	۸ر
۸	۲۲۵۸	بابو سعید الرحمن صاحب 〃	۴ر	۲۹	۲۲۹۲	ایم اکرام الدین صاحب 〃	۴ر	۵۰	۲۳۲۴	حکیم مسعود حسن صاحب غافل 〃	۸ر
۹	۲۲۵۹	بابو رحمت اللہ صاحب 〃	۴ر	۳۰	۲۲۹۳	حاجی عبدالغنی فضل الحق صاحبان 〃	۶ر	۵۱	۲۳۲۵	منشی محمد احسن صاحب 〃	۸ر
۱۰	۲۲۶۰	مرزا سلیمان صاحب جوہری 〃	عہ	۳۱	۲۲۹۴	شیخ محمد سعید صاحب 〃	۶ر	۵۲	۲۳۲۶	سید عبداللطیف شاہ صاحب 〃	۸ر
۱۱	۲۲۶۱	شیخ محمد ادریس صاحب 〃	۴ر	۳۲	۲۲۹۵	حکیم عزیز الدین صاحب 〃	۸ر	۵۳	۲۳۲۷	منشی علی احمد خاں صاحب 〃	عہ
۱۲	۲۲۶۲	احمد حسن خاں صاحب 〃	۴ر	۳۳	۲۲۹۶	حکیم محمد کبیر الدین صاحب 〃	عہ	۵۴	۲۳۲۸	میر عزیز الدین صاحب ڈپٹی کلکٹر پنشنر	عہ
۱۳	۲۲۶۳	منشی حشمت اللہ صاحب 〃	۴ر	۳۴	۲۲۹۷	بشیر مرزا صاحب 〃	عہ	۵۵	۲۳۲۹	حاجی قادر بخش مولا بخش صاحبان 〃	سے
۱۴	۲۲۶۴	حکیم حامد میاں صاحب 〃	۴ر	۳۵	۲۲۹۸	محمد ادریس صاحب باڑی اینڈ کو 〃	۶ر	۵۶	۲۳۳۰	سید شمس الدین صاحب 〃	۸ر
۱۵	۲۲۶۵	حکیم عبدالرزاق صاحب نظامی 〃	۸ر	۳۶	۲۲۹۹	عبدالرحیم صاحب ولد حاجی محمد الہی صاحب	۴ر	۵۷	۲۳۳۱	سید حفیظ الدین صاحب 〃	۸ر
۱۶	۲۲۶۶	حکیم احمد حسن خاں صاحب 〃	۲ر	۳۷	۲۳۰۰	تنظیم الحق صاحب دہلی	عہ	۵۸	۲۳۳۲	رفیق احمد صاحب نئی دہلی	عہ
۱۷	۲۲۶۷	سید محمد شفیع صاحب 〃	۲ر	۳۸	۲۳۰۱	شیخ محمد اسمٰعیل صاحب 〃	۸ر	۵۹	۲۳۳۳	ڈاکٹر حسین بخش صاحب دہلی	۸ر
۱۸	۲۲۶۸	حکیم شریف الدین خاں صاحب 〃	۴ر	۳۹	۲۳۰۲	شیخ محمد انیس الرحمن صاحب 〃	۴ر	۶۰	۲۳۳۴	اے کے فضل الرحمن صاحب برادر 〃	عہ
۱۹	۲۲۶۹	مولانا محبوب الہی صاحب 〃	عہ	۴۰	۲۳۰۳	حاجی محبوب بخش حاجی نفیس الدین صاحبان	۵ر	۶۱	۲۳۳۵	محمد شفیع صاحب محمد خلیل صاحب سوداگر	عہ
۲۰	۲۲۷۰	قمر الدین صاحب 〃	۴ر	۴۱	۲۳۰۴	حکیم حاجی عبدالحمید خاں صاحب 〃	عہ	۶۲	۲۳۳۶	میاں محمد رفیق صاحب اینڈ برادر 〃	عہ
۲۱	۲۲۷۱	منشی ناظر حسین صاحب 〃	عہ	۴۲	۲۳۰۵	محمد حسین خادم صاحب 〃	۸ر	۶۳	۲۳۳۷	محمد احمد صاحب 〃	۸ر

نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	نمبر خریداری	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۶۴	۴۲۷۳	حافظ علیم الحکیم حبیب الرحمن صاحبان دہلی	۴ر	۸۷	۴۳۰۶	بابو محمد شفیع صاحب دہلی	۸ر	۱۱۰	۴۳۳۸	محمد نواز خاں صاحب دہلی	۲ر
۶۵	۴۲۷۴	زین خاں و عبدالمجید خاں صاحبان "	۶ر	۸۸	۴۳۰۷	شجاعت علی صاحب صدیقی نئی دہلی	۶ر	۱۱۱	۴۳۳۹	شمس العارفین صاحب "	۴ر
۶۶	۴۲۷۵	میاں غلام علی خاں صاحب "	۴ر	۸۹	۴۳۰۸	طاہر علی صاحب "	عہ	۱۱۲	۴۳۴۰	رفیع اللہ خاں صاحب "	۴ر
۶۷	۴۲۷۶	حاجی عبدالرحمن و عبدالرحیم صاحبان "	عہ	۹۰	۴۳۰۹	سید غلام حسین صاحب "	عہ	۱۱۳	۴۳۴۱	محمود علی صاحب علوی "	۶ر
۶۸	۴۲۷۷	محمد اسلام خاں صاحب "	عہ	۹۱	۴۳۱۰	مرزا نفس محمد صاحب نئی دہلی	۸ر	۱۱۴	۴۳۴۲	غازی عبدالجبار صاحب "	عہ
۶۹	۴۲۷۹	حکیم محمد فرید احمد صاحب عباسی "	صہ	۹۲	۴۳۱۱	قدیر الدین احمد صاحب وکیل دہلی	۶ر	۱۱۵	۴۳۴۳	حافظ عبدالحق صاحب و محمد سراج الحق صاحب "	عہ
۷۰	۴۲۸۰	شیخ محمد تقی صاحب "	۴ر	۹۳	۴۳۱۲	قطب صاحب "	۶ر	۱۰۶	۴۳۴۴	کلو صاحب تالہ والے "	۴ر
۷۱	۴۲۸۱	حافظ سراج احمد صاحب "	۴ر	۹۴	۴۳۱۳	بابو محمد حنیف صاحب "	عہ	۱۱۷	۴۳۴۵	لیڈی ڈاکٹر صاحبہ مسز ایف ڈی محمود صاحب	عہ
۷۲	۴۲۸۲	عبدالکریم صاحب صدیقی "	۸ر	۹۵	۴۳۱۴	حاجی عبداللہ خاں صاحب "	۶ر	۱۱۸	۴۳۴۶	بابو فیض احمد صاحب نائب تحصیلدار	۸ر
۷۳	۴۲۸۳	حاجی بشیر احمد صاحب "	۸ر	۹۶	۴۳۱۵	منشی حفیظ احمد صاحب "	۴ر	۱۱۹	۴۳۴۷	محمد جمیل احمد صاحب "	۸ر
۷۴	۴۲۸۴	ماسٹر شفیع الدین صاحب منیجر "	۶ر	۹۷	۴۳۱۶	رحمت اللہ خاں صاحب "	۴ر	۱۲۰	۴۳۴۸	ریاض الحسن صاحب ہیڈ ماسٹر "	عہ
										میزان [illegible]	
۷۵	۱۱۹	سید شاہد علی صاحب برادر دہلی	صہ	۹۸	۱۲۰	خواجہ محمد عبدالمجید صاحب میاں دہلی	سے			**یو.پی**	
۷۶	۴۲۴۹ دہلی	عبدالحق صاحب دہلی	صہ	۹۹	۴۴۰۷	مولوی حفیظ الرحمن صاحب ہیڈ ماسٹر دہلی	۴ر	۱	۱۰۳۹	ڈاکٹر اظہر قدوائی صاحب علیگڈھ	سے
۷۷	۴۲۵۰	محمد تقی صاحب اینڈ سنز "	۸ر	۱۰۰	۴۴۰۸	مولانا محمد ابراہیم صاحب منیجر "	عہ	۲	۱۰۴۰	پروفیسر محمد حبیب صاحب "	سعہ
۷۸	۴۲۹۹	شیخ محمد حشمت علی صاحب نئی دہلی	صہ	۱۰۱	۴۴۰۹	محمد احمد صاحب چاؤلہ "	۸ر	۳	۲۵۷۸	محمد اعظم خاں صاحب قائم گنج	صہ
۷۹	۴۲۷۲	خاں صاحب عبدالعلی صاحب "	عہ	۱۰۲	۴۴۱۰	خان بہادر حاجی رشید احمد صاحب "	۶ر	۴	۲۵۷۹	حکیم سرور عالم خاں صاحب "	عہ
۸۰	۴۲۷۱	عبدالرزاق صاحب "	۸ر	۱۰۳	۴۴۱۱	حاجی اخلاق احمد و اقبال احمد صاحبان "	عہ	۵	۲۵۸۰	حکیم محمد خاں صاحب "	صہ
۸۱	۴۳۰۱	مرغوب احمد صاحب توفیقی دہلی	۶ر	۱۰۴	۴۴۱۲	ممتاز الدین صاحب سوداگر "	عہ	۶	۲۵۸۱	چراغ الدین خاں صاحب "	۶ر
۸۲	۴۳۰۲	مولانا عبداللطیف صاحب "	۴ر	۱۰۵	۴۴۱۳	محمد حسین خادم صاحب "	۸ر	۷	۲۵۸۲	اہلیہ صاحبہ حسن الدین صاحب "	عہ
۸۳	۴۳۰۳	حاجی حافظ حنیف الدین صاحب "	عہ	۱۰۶	۴۴۱۴	نور الحسن صاحب "	عہ	۸	۲۵۸۳	گلزار خاں صاحب و بشیر الدین خاں صاحب	عہ
۸۴	۴۳۰۴	ضیاء الدین صاحب ورثہ تیلی سوداگر "	۸ر	۱۰۷	۴۴۱۵	عوض خاں محمد اسمٰعیل صاحبان سوداگر "	صہ	۹	۲۵۸۴	عبدالشاہ خاں صاحب	۸ر
۸۵	۴۳۰۵	حاجی عبدالحمید و عبدالمجید صاحب "	۴ر	۱۰۸	۴۴۱۶	غلام محمد صاحب "	عہ	۱۰	۲۵۸۵	رسالدار میجر نذر علی خاں صاحب "	[illegible]
۸۶	۴۳۰۶	حافظ شہاب الدین و محمد دین صاحب "	۴ر	۱۰۹	۴۴۱۷	محمد ایوب صاحب سوداگر "	۸ر	۱۱	۲۵۸۶	مردان علی خاں صاحب "	صہ

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱۲	۲۵۸۷	ڈاکٹر محمد امیر خاں صاحب قائم گنج	سے
۱۳	۲۵۸۸	احمد خاں صاحب ″	عمر
۱۴	۲۵۸۹	عبدالحق خاں صاحب ″	سے
۱۵	۲۵۹۰	علی دراز خاں صاحب ″	عہ
۱۶	۲۵۹۱	والدہ محمد سرفراز خاں صاحب ″	عمر
۱۷	۲۵۹۴	عبدالعبید خاں صاحب ″	عمر
۱۸	۲۵۹۵	کاظم علی خاں صاحب ″	عمر
۱۹	۲۵۹۶	محمد ایوب خاں صاحب خلف مجلس خاں صاحب ″	عہ
۲۰	۲۵۹۷	ابرار حسن خاں صاحب ″	عہ
۲۱	۲۵۹۸	صندل خاں صاحب ″	عمر
۲۲	۱۶۵۱	رسالدار نادر شاہ خاں صاحب ″	عمر
۲۳	۱۶۵۲	محمد مشرف خاں صاحب بریلے پور	للعہ
۲۴	۱۶۵۴	رفیع الدین شاہ صاحب ″	عمر
۲۵	۱۶۵۵	محمد عبدالحافظ خاں صاحب قائم گنج	للعہ
۲۶	۱۰۳۸	ڈاکٹر اختر حسین صاحب ″	عمر
۲۷	۴۹۶۲	بیگم صاحبہ عبدالاسلام صاحب کانپور	عہ
۲۸	۵۲۶	محمد وسیم صاحب بارایٹ لا لکھنؤ	عہ
۲۹	۱۰۲۷	ڈاکٹر خان بہادر ڈپٹی حبیب اللہ صاحب میگزین	عہ

میزان للعہ

بنگال

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۷۳۹۰	مسز جیون بخش محمد جان کلکتہ	۱۰۰
۲	۲۷۸۵	حاجی محمد شفیع صاحب کلکتہ	للعہ
۳	۲۷۸۶	قاضی محمد بشیر صاحب ″	عمر
۴	۲۷۸۷	فخرالدین صاحب ″	۴ر
۵	۲۷۸۸	محمد صالحین صاحب ″	عہ
۶	۲۷۸۹	محمد احمد صاحب ″	عمر
۷	۲۷۹۰	عبدالمجید صاحب ″	۸ر
۸	۲۷۹۱	حاجی عبدالرزاق صاحب عبدالستار صاحب	سے
۹	۲۷۹۲	شیخ محمد فاروق صاحب ″	عمر
۱۰	۲۷۹۳	محمد تقی صاحب ایم ایس ککو ″	۸ر
۱۱	۲۷۹۴	عبدالستار صاحب شیلہ ″	۸ر
۱۲	۲۷۹۵	میاں قنبر بخش صاحب کلکتہ	عہ
۱۳	۲۷۹۶	غلام حبیب صاحب سونا بابا میاں ″	عمر
۱۴	۲۷۹۷	سیدہ خاتون صاحبہ اہلیہ سید علی حیدر صاحب	عمر
۱۵	۲۷۹۸	حاجی محمد رفیع صاحب ″	عمر
۱۶	۲۷۹۹	محمد عثمان صاحب ایم الکٹر آفیسر ″	للعہ
۱۷	۲۸۰۰	عبدالرزاق صاحب ″	عمر
۱۸	۲۸۰۲	شیخ محمد صدیق صاحب ″	عمر
۱۹	۲۸۰۳	ملا محمد فضل کریم صاحبان ″	عمر
۲۰	۲۸۰۴	صوفی محمد حبیب اللہ صاحب ″	۸ر
۲۱	۲۸۰۵	رحمن الٰہی صاحب ″	عمر
۲۲	۲۸۰۶	محمد ابراہیم سراج الدین صاحبان ″	عمر
۲۳	۲۸۰۷	حکیم محمد مزمل حسین صاحب ″	۴ر
۲۴	۲۸۰۸	محمد امین الدین صاحب نیلر اسٹر ″	عمر
۲۵	۲۸۰۹	حکیم محمود علی صاحب قریشی ″	عمر
۲۶	۲۸۱۰	عبدالمنان صاحب ″	عمر

میزان للعہ

آسام

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
۱	۳۳۶۸	محمد اسلم صاحب برادرز شیلانگ	عمر
۲	۳۳۷۱	شیخ تقا بالی میاں صاحب ″	عہ
۳	۳۳۷۴	خان صاحب حمید خاں صاحب گوہاٹی	للعہ
۴	۳۳۷۷	محمد شکور اللہ صاحب ″	عمر
۵	۳۳۸۰	عبدالحمید صاحب ″	عمر
۶	۳۳۸۳	مولوی عبدالاحد صاحب ″	عہ
۷	۳۳۶۶	مولوی علی احمد صاحب ای ایس سی خیلہ مجلس اسلام	للعہ
۸	۳۳۶۹	شیخ نور محمد محمد ابراہیم صاحبان ″	للعہ
۹	۳۳۷۲	مولوی محمد شفیع وکیو میاں صاحبان ″	عمر
۱۰	۳۳۷۵	محمد سلطان صاحب شیلانگ	عہ
۱۱	۳۳۷۸	مولوی محمد یار میاں صاحب ″	سے
۱۲	۳۳۸۱	سید ابو طیب عبدالوہاب صاحب ″	عمر
۱۳	۳۳۸۴	مولوی مظفر حسین صاحب ″	عمر
۱۴	۳۳۶۷	ولی محمد علی جان صاحبان شیلانگ	عمر
۱۵	۳۳۷۰	عبدالشکور صاحب ″	عمر
۱۶	۳۳۷۳	میاں عبدالرحمن صاحب ″	عہ
۱۷	۳۳۷۶	خان صاحب مولوی عطاء الرحمن صاحب	عمر
۱۸	۳۳۷۹	سر سید محمد سعد اللہ صاحب ″	للعہ
۱۹	۳۳۸۲	آنریبل خان صاحب مولوی منور علی صاحب	عہ
۲۰	۳۳۸۵	مولوی محمد اسمٰعیل صاحب مولوی فیض اللہ	عہ

عطیات ماہ جولائی ۱۹۴۰ء

سنگاپور

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم موصولہ
	۱۱۷۲	سیلون بیما صاحب سنگاپور	۱۰ ڈالر		۱۱۹۳	ای۔ ایس سید احمد صاحب سنگاپور	۵ ڈالر		۲۲۱۹	حسین شاہ صاحب سنگاپور	۵ ڈالر
	۱۱۷۳	سی۔ اے۔ ایچ۔ خضر اینڈ کمپنی ″	″ ۲۵		۱۱۹۴	ایم محمد ابراہیم صاحب ″	″ ۱۰		۲۲۲۰	العماد و شرکارہ ″	″ ۲۵
	۱۱۷۴	میسرز زبرینما اینڈ کمپنی ″	″ ۵۰		۱۱۹۵	دی سلیم۔ ایم ابوبکر اینڈ کمپنی ″	″ ۱۰		۲۲۲۱	میسرز این۔ اے قادر اینڈ کمپنی ″	″ ۱۰
	۱۱۷۵	سیلونو صاحب ″	″ ۱		۱۱۹۶	ایس۔ اے مجید اینڈ کمپنی ″	″ ۱۰		۲۲۲۵	میسرز ایم۔ اے محمد دین برادرز ″	″ ۵۰
	۱۱۷۶	ایم ناراجن صاحب ″	″ ۵		۱۱۹۷	اے۔ دوسن شاہ اینڈ کمپنی ″	″ ۱۵		۲۲۲۶	شیخ سالم بن طاہر مطر صاحب ″	″ ۱۰۰
	۱۱۷۷	میسرز نتھان بھائی عابد جی ″	″ ۲۷		۱۱۹۸	ایس۔ آئی۔ او السگاف صاحب ″	″ ۲۵		۲۲۲۷	شیخ سعید بن طالب صاحب ″	″ ۲۵
	۱۱۷۸	دی انڈو ایشیٹک ٹریڈنگ کمپنی ″	″ ۲۷		۱۱۹۹	شیخ عمر باحاج صاحب ″	″ ۱۰۰		۲۲۲۸	پی۔ ایم سلطان صاحب ″	″ ۵
	۱۱۷۹	دین محمد صاحب ″	″ ۵		۱۲۰۰	اے۔ اے ولی بھائی اینڈ کمپنی ″	″ ۱۰۱		۲۲۲۹	حاجی ایس عبدالعزیز صاحب ″	″ ۱۰
	۱۱۸۰	گل احمد خان صاحب سورتی ″	″ ۲۵		۲۲۰۱	ایم۔ اے فضل الٰہی اینڈ کمپنی ″	″ ۲۰۰		۲۲۳۰	کے شیخ عبدالقادر صاحب ″	″ ۱۰
	۱۱۸۱	شمس الدین قریشی صاحب ″	″ ۵۰		۲۲۰۲	منشی جے محمد حیات صاحب ″	″ ۵۰		۲۲۳۱	میسرز اللہ دین صاحب ″	″ ۱۰
	۱۱۸۲	اے۔ جی شیخ صاحب ″	″ ۲۵		۲۲۰۳	او۔ رحمان صاحب ″	″ ۲۵		۲۲۳۲	امیر علی صاحب ″	″ ۲
	۱۱۸۳	اے۔ جی شیخ اینڈ کمپنی ″	″ ۲۵		۲۲۰۴	ایس۔ اے اسپچا اینڈ کمپنی ″	″ ۵۰		۲۲۳۵	محمد بھائی کتھاوالا صاحب ″	″ ۵
	۱۱۸۴	شیخ عمر یحییٰ صاحب ڈکا بیرو ″	″ ۲۵		۲۲۰۶	میسرز ایف۔ اے۔ ایچ۔ ایم ناخدا صاحب ″	″ ۱۰۱		۲۲۳۷	میسرز اے۔ ایم۔ کے علی محمد اینڈ کمپنی ″	″ ۲۵
	۱۱۸۵	شیخ ابادہ باعبید صاحب ″	″ ۱۰۰		۲۲۰۷	میسرز جی۔ اے۔ بگھی صاحب ″	″ ۵۰		۲۲۳۸	میسرز محی الدین عبدالقادر صاحب	″ ۲۵
	۱۱۸۶	آر۔ ایم پنجیا پاپلیت صاحب ″	″ ۲		۲۲۰۸	میسرز انڈو کمرشیل سوسائٹی ″	″ ۲۵		۲۲۳۹	میسرز الکاف اینڈ کمپنی ″	″ ۵۰
	۱۱۸۷	حکیم کریم بخش صاحب ″	″ ۵		۲۲۱۲	عظیم اللہ ولد کریم اللہ صاحب ″	″ ۵		۲۲۴۰	حاجی محمد صاحب ″	″ ۴
	۱۱۸۸	اسمٰعیل اینڈ احمد برادر ″	″ ۲۵		۲۲۱۳	عبداللہ بن یحییٰ بجنید صاحب ″	″ ۵۰		۲۲۴۱	غلام قادر صاحب ″	″ ۲
	۱۱۸۹	حاجی عبدالکریم عمر صاحب ″	″ ۲۰		۲۲۱۴	حضرت گل صاحب ″	″ ۵		۲۲۴۲	کریم بخش صاحب ″	″ ۲
	۱۱۹۰	ایم محمد ولی فقیر اینڈ کمپنی ″	″ ۱۰		۲۲۱۵	بابا علاءالدین صاحب ″	″ ۴		۲۲۴۳	دین احمد صاحب ″	″ ۲
	۱۱۹۱	ایم سیبو صاحب ″	″ ۵		۲۲۱۶	ایم۔ ایس۔ ای لنگو لیا صاحب ″	″ ۲۵		۲۲۴۴	رحمت علی صاحب ″	″ ۱
	۱۱۹۲	ای۔ ایس محمد حنیف صاحب ″	″ ۵		۲۲۱۸	امیر محمد خان صاحب ″	″ ۵۰		۲۲۴۵	محمد عرفان صاحب ″	″ ۱

نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	حوالہ رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
	۲۴۴۶	صمد دین صاحب سنگاپور	۱ ڈالر		۲۴۴۳	ایچ عبد الحمید صاحب جیکو	۵ ڈالر		۲۴۸۰	میسرز کے آئی جی عبد اللہ [illegible]	۵ ڈالر
	۲۴۴۷	راجارام صاحب 〃	۲ ڈالر		۲۴۲۲	انچپاریکا صاحب 〃	〃 ۱		۲۴۸۱	آر۔ ایس محمد قاسم اینڈ کمپنی 〃	〃 ۲۵
	۲۴۴۸	ٹی۔ ایچ بخشاد الا صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۴۴	حاجی ابراہیم [illegible] صاحب 〃	〃 ۱/۵۰		۲۴۸۲	ایس۔ ایم داؤد اینڈ کمپنی 〃	〃 ۳
	۲۴۴۹	ایم منجود سائیو صاحب 〃	〃 ۲۵		۲۴۳۴	ایچ عبد اللہ بن طیب صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۸۳	میسرز ضیاء محمد اینڈ سنز 〃	〃 ۲۰
	۲۴۵۰	ڈاکٹر ایل سامی صاحب 〃	〃 ۲۰		۲۴۴۳	کاندھی محمد آفیر صاحب جوہر [illegible]	〃 ۳		۲۴۸۴	میسرز یوسف برادرز 〃	〃 ۳
	۲۴۵۱	ڈاکٹر جے۔ اے ایم امان اللہ صاحب 〃	〃 ۲۵		۲۵۱۶	وی۔ اے یعقوب اینڈ کو [illegible]	〃 ۱۰		۲۴۸۵	کے۔ ایم محمد یوسف صاحب 〃	〃 ۳
	۲۴۵۲	عبد الملک صاحب وغیرہ 〃	〃 ۸		۲۵۱۷	اے جمال محمد اینڈ کمپنی 〃	〃 ۵		۲۴۸۶	پی۔ ایم۔ ایم عبد القادر اینڈ کمپنی 〃	
	۲۴۵۳	ایس سی گوجو بانہ ایشلا 〃	〃 ۲۵		۲۵۱۸	کے۔ اے پیر محمد صاحب 〃	〃 ۳		۲۴۸۸	محبت اللہ صاحب کوالا لمپور	〃 ۱
	۲۴۵۵	میسرز شمس الدین اینڈ سنز 〃	〃 ۲۵		۲۵۱۹	کے عبد الحمید صاحب 〃	〃 ۱		۲۴۸۹	اے۔ ایم نور دین صاحب 〃	〃 ۱
	۲۴۵۶	بابو محمد علی صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۱۱	علی حسن صاحب حاجی کولا انگ	〃 ۳۰		۲۴۹۰	اے۔ ایم محمد عبد اللہ صاحب 〃	〃 ۱
	۲۴۵۷	ڈاکٹر کے ایس قریشی صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۶۶	احمد حسن صاحب صدیقی 〃	〃 ۱۰۰		۲۴۹۱	اے۔ پی۔ ایم عبد الجبار اینڈ کمپنی 〃	〃 ۳
	۲۴۵۸	کے۔ ایم حاجی جلیل صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۵۴	مولوی جلیل احمد صاحب سیرمبان	〃 ۵۰		۲۴۹۲	محمد افضل شوکت صاحب 〃	〃 ۲
	۲۴۶۰	میسرز او سلے ایچ محمد اسمٰعیل صاحب 〃	〃 ۲۵		۲۴۶۷	عباس بھائی داؤد بھائی بھائی 〃	〃 ۱۱		۲۴۹۳	میسرز فیڈرل بیکری 〃	〃 ۱۰
	۲۴۶۱	ایس محمد ابوبکر صاحب 〃	〃 ۲۵		۲۴۶۸	ایم۔ ایم محمد ابراہیم صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۹۴	مولوی سیف الرحمٰن صاحب 〃	〃 ۲
	۲۴۶۲	ایم۔ داؤ محمد سلطان صاحب 〃	〃 ۵		۲۴۶۹	میسرز یوسف علی بھائی صاحب 〃	〃 ۷		۲۴۹۵	راضی خاں صاحب 〃	〃 ۳
	۲۴۶۳	این محمد اسمٰعیل برادرس 〃	〃 ۲۰		۲۴۷۰	مولوی ضیاء اللہ صاحب 〃	〃 ۵		۲۴۹۶	کے۔ این محمد یوسف اینڈ سنز 〃	〃 ۱۵
	۲۴۶۴	محمد دین صاحب و شیخ ممتاز الدین صاحب	〃 ۵۰		۲۴۷۱	شیر محمد صاحب سوسیار 〃	〃 ۴		۲۴۹۷	حکیم سید محمد انور علی شاہ صاحب 〃	〃 ۲۵
	۲۴۶۵	ہارون بن علی صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۴۷۲	میسرز کے وی جمال صاحب کوالا لمپور	〃 ۱۰		۲۴۹۸	شمس الدین صاحب 〃	۵۰ سینٹ
	۲۴۱۷	میسرز کے پیچ فیکٹری پارک اسٹیٹ 〃	〃 ۲۵		۲۴۷۳	میسرز ایف عبد القادر صاحب 〃	〃 ۱۵		۲۴۹۹	چودھری محمد یوسف صاحب 〃	۵ ڈالر
	۲۴۵۹	مولوی محمد یٰسین خاں صاحب ہانگ کانگ 〃	〃 ۱۰		۲۴۷۴	زردار خاں صاحب 〃	〃 ۱		۲۵۰۰	چودھری فضل دین صاحب 〃	〃 ۲۰
	۲۴۱۰	علی بہادر صاحب جوہور بحرو	〃 ۱		۲۴۷۵	بابو محمد اکرم صاحب 〃	〃 ۵		۲۵۰۱	نور دین صاحب بتوسط چکتا برادرس	〃 ۳۰
	۲۴۵۱	پرسی کنوآن 〃	〃 ۲۵		۲۴۷۶	منشی غلام قادر صاحب 〃	〃 ۳		۲۵۰۲	نور الدین صاحب 〃	〃 ۱۰۰
	۲۴۵۲	السید بن علوی بن طاہر بن عبد اللہ صاحب 〃	〃 ۲۵		۲۴۷۷	منشی غلام نبی صاحب 〃	〃 ۲۰		۲۵۰۳	اے محمد صاحب کوالا لمپور	〃 ۵
	۲۴۲۲	حاجی محمد ابراہیم صاحب 〃	〃 ۶		۲۴۷۸	مولوی عبد اللہ صاحب 〃	〃 ۱۰		۲۵۰۴	میسرز ریم ایس علی اینڈ کمپنی 〃	〃 ۲۵

حضرت مولانا احمد سعید صاحب نائب صدر جمعیت علمائے ہند دہلی کا مکتوب گرامی

حامداً و مصلیاً

جامعہ ملیہ مسلمانوں کا ایک ایسا تعلیمی ادارہ ہے جس کے حسن انتظام اور تعلیمی خدمات سے ہر شخص واقف ہے۔ اس ادارے میں مسلمانوں کے بعض ایسے بچے بھی تعلیم حاصل کرتے ہیں جو اپنی تعلیم کا بار اُٹھانے سے قاصر ہیں۔ جامعہ کے منتظمین اس قسم کے نادار طلبا کو زکوٰۃ فنڈ سے امداد پہنچاتے ہیں اور یہ امداد صرف انھی طلبا کو دی جاتی ہے۔ جو حقیقتاً زکوٰۃ کے مستحق ہوتے ہیں۔ زکوٰۃ کے اس بہترین مصرف سے کسی مسلمان کو انکار نہیں ہو سکتا۔

میں مسلمانوں سے متوقع ہوں کہ وہ جامعہ ملیہ کی زیادہ سے زیادہ اعانت و امداد فرما کر عند اللہ ماجور ہوں گے۔ بالخصوص اہل خیر اور ذی ثروت حضرات سے امید کی جاتی ہے کہ وہ زکوٰۃ کی رقم سے مذہبی تعلیم کے ان طلبا کی امداد فرمائیں گے جو اپنی تعلیم جاری رکھنے سے مجبور ہیں۔ ان اللہ لا یضیع اجر المحسنین

فقیر احمد سعید کان اللہ لہٗ
۴ رجب المرجب سنہ ۱۳۵۹ھ
مطابق ۹ اگست سنہ ۱۹۴۰ء